

בחינת בקיאות בספרות הילדים – תשע"ד

בחינת הבקיאות מתקיימת במכללה פעם בשנה השנה היא תתקיים

בסמסטר ב':

מועד א' - 20/06/14

מועד ב' - 25/07/14

מטרת הבחינה היא ידע כללי והיכרות עם ספרות-הילדים הקלאסית והמודרנית, שעל ברכיה גדלים ומתחנכים תלמידינו, ולכן היא חובה לכל מורה באשר הוא, ללא קשר לתחום התמחותו

עיון:

אין הכוונה לניתוח ספרותי, אלא רק להיכרות כללית עם הספרים, (רקע, עלילה, דמויות מרכזיות וכי"ב), ועם מחבריהם, נדרש רק ידע כללי ביותר: ארץ מגוריו של הסופר, התקופה שבה חי, (לא תאריכים מדויקים, אלא רק תקופה באופן כללי, כגון: סוף המאה ה-19), השפה בה כתב ויצירות נוספות שלו. הבחינה מורכבת משאלות פתוחות וסגורות.

הבחינה היא חובה לכל הסטודנטים במסלולים לגיל רך, לביה"ס היסודי, לעל-יסודי מתמחי ספרות, לחינוך המיוחד ולשח"ף- אינה מיועדת למורים בפועל בלי קשר לתחומי ההתמחות שלהם!

(כל סטודנט רשאי לבחור מתי לגשת לבחינה, אך מומלץ לעבור את הבחינה בשנים ב' וג' ולא לדחות לשנה ד')

בשאלות לקראת המבחן - נא לפנות לד"ר מירי יוסוב-שלום או לד"ר נוגה רובין וד"ר שולמית קינל

רשימת הספרים לקריאה נרחבת:

- ח. נ. ביאליק – מתוך הספר: "שירים ופזמונות לילדים", השירים הבאים: קן ציפור; שתי בנות; נדנדה; פרש; עציץ פרחים; מעבר לים; בגינת הירק; מאחורי השער; הנער ביער.
- לאה גולדברג – הספרים: "דירה להשכיר"; "המפוזר מכפר אזור"; ומתוך הספר: "מה עושות האיילות" - השירים הבאים: אור וצל; מציאה; הספורטאית; פזמון ליקינתון; אדון חלום; בארץ סין; כובע קסמים.

3. **נתן אלתרמן** – הספר: מעשיית האפרוח העשירי, מתוך הספר "ספר התיבה המזמרת" - השירים: מעשה בפא סופית; מעשה בחיריק קטן.
4. **מרים ילן-שטקליס** – מתוך הספר: "בחלומי" - השירים: ג'נגי, מיכאל; ומתוך הספר: "יש לי סוד" השירים: הסבון בכה מאוד, אלישבע מה נחמדת; מעשה בילדה בודדה; דני גיבור; חברות; הסיפור: שתיים-עשרה.
5. **קדיה מולודובסקי** – מתוך הספר: "פתחו את השער", השירים: פתחו את השער, הילדה איילת; גלגוליו של מעיל; מעשה בחבית.
6. **ע. הילל** – הספר "דודי שמחה"; ומתוך הספר: "בולבול למה ככה" - השירים: מזבוב ועד פיל; למה לובשת הזברה פיז'מה; מעשה בחתוליים; יוסי ילד שלי מוצלח; דודי שמחה בייביסיטר.
7. **נורית זרחי** – מתוך הספר: "אני אוהב לשרוק ברחוב" השירים: האישה באבטיח; גברת כלומה; בילי; מסעותיה של הרוח. ומתוך הספר "הנמר מתחת למיטה" - בארץ הסמרטוטים; ילדה מזלג ילדה כף.
8. **יהונתן גפן** – מתוך הספר: "הכבש הששה-עשר" - איך שיר נולד; הילדה הכי יפה בגן; האיש עם השערות; ריח של שוקולד; איש הולך על חבל; הסיפור על האיש הירוק.
9. **דן פגיס** – "הביצה שהתחפשה".
10. **מאיר שלו** – "אבא עושה בושות".
11. **י. כוש** – שמוליק קיפוד.
12. **מירה מאיר** – "הצב של אורן".
13. **ה. כ. אנדרסן** – מבחר סיפורים: "הזמיר"; "בגדי המלך החדשים"; "בת הים הקטנה"; "אצבעונית"; "הברווזון המכוער", "חייל הבדיל", "הנסיכה והאפון".
14. **אריך קסטנר** – "אורה הכפולה".
15. **דורית אורגד** - "ניקה שתיקה".
16. **דבורה עומר** – "אני אתגבר".
17. **דוד גרוסמן** - "איתמר מטייל על הקירות".
18. **פאול קור** – "כספיון- הדג הקטון", הפיל שרציה להיות הכי".
19. **חיה שנהב** - "מיץ פטל".
20. **מרסר מאיר** - "פחדרון בארון".
21. **ג'וליה דונלדסון** - "טרופותי".
22. **תרצה אתר** - "האריה שאהב תות".
23. **סילברסטיין** – "העץ הנדיב".
24. **אוסקר ויילד** – מבחר סיפורים: "הנסיך המאושר"; "הענק וגנו";

דוגמאות לשאלות במבחן בקיאות:

1. "פתחו את השער" היא יצירה מאת:
 - נורית זרחי ?
 - מרים ילן שטקליס ?
 - קדיה מולודובסקי ?
 - מירה מאיר ?
- ידוע לי על המחברת: ביצירה מסופר על: יצירה נוספת של אותה מחברת היא בה מסופר על ...

2. הספר "רובינזון קרוזו" נכתב על-ידי בספר מסופר על דמות נוספת בספר היא דמותו של

החומרים למבחן:

1. **ח. נ. ביאליק** – מתוך הספר: "שירים ופזמונות לילדים", השירים הבאים: קן ציפור; שתי בנות; נדנדה; פרש; עציץ פרחים; מעבר לים; בגינת הירק; מאחורי השער; הנער ביער.

חיים נחמן ביאליק 1873-1934

גדול המשוררים העברים בעת החדשה ומגדולי הספרות ועברית בכל הדורות. נולד בראדי, כפר קטן ליד ז'יטומיר שברוסיה. בן למשפחה ענייה של תלמידי חכמים. אביו היה חוכר פונדק לאיכרים. בשנת 1879 עברה המשפחה לז'יטומיר והשתקעה בפרבר של העיר. הילד ביאליק קיבל חינוך תורני כמקובל בימים ההם. מגיל רך למד תלמוד וספרות רבנית. שנה אחת לאחר שעברה המשפחה לעיר, מת אביו והניחה בחוסר כל. האם נאלצה להפקיד את ילדיה בידי קרובים שונים, ולחפש פרנסה. חיים נחמן עבר לבית סבו, תלמיד חכם וחסידי אדוק. התעניין בספרי פילוסופיה על היהודים בימי הביניים, ובסתר קרא את יצירות הספרות העברית החדשה. השתייך לתנועת ההשכלה. את שירו הראשון "אל הציפור" פירסם בשנתו השמונה-עשרה. בשנת 1897 עבר לסוסנוביץ, והיה מורה לעברית. שם הכין לדפוס את ספר שיריו הראשון. בשנת 1905 יסד, יחד עם כמה מחבריו, את הוצאת הספרים "מוריה" באודסה. במרוצת הזמן נתפרסם כגדול המשוררים העברים בדור. בשנת 1921 קיבל ביאליק ותריסר סופרים עברים אחרים, רשות לצאת מברית המועצות הודות להתערבותו של הסופר הרוסי מאקסים גורקי. ביאליק ישב פרק זמן בברלין והמבורג והיה טרוד בעבודתה של הוצאת "דביר". בשנת 1924 עלה לארץ ישראל להשתקע בתל-אביב. ביאליק הפך למשורר עולמי, שיריו תורגמו לשפות רבות. כתב לילדים ולמבוגרים. ביאליק היה מן הראשונים שכתבו שירי ילדים בעברית, שירים לילדים בגיל הגן ובית - הספר. הוא חידש הרבה מלים עבריות ותירגם ספרים.

קן ציפור/ח.נ. ביאליק מתוך הספר: "שירים ופזמונים לילדים"

קן לַצִּפּוֹר
בֵּין הָעֵצִים,
וּבֶקֶן לָהּ
שָׁלֹשׁ בִּיצִים.
וּבְכָל-בִּיצָה
– חֵס, פֶּן תָּעִיר! –
יָשֹׁן לוֹ
אֶפְרוֹחַ זָעִיר.

שתי בנות/ח.נ. ביאליק מתוך הספר: "שירים ופזמונים לילדים"

בנות שְׁתֵּים בְּבוֹתִים,	נָא-מִי אֶהְבֵּתִי יוֹתֵר –
צְלִי וְגִילִי עִמִּי פֹה –	אֲמָרוּ, דּוֹדִים, זֹא אוֹ זֹ?
מִי מִשְׁתִּיחֶן נָפָה יוֹתֵר,	חַה-חַה, דּוֹדִים, אֵינְכֶם יוֹדְעִים,
אֲמָרוּ, דּוֹדִים : זֹא אוֹ זֹ?	חַה-חַה, דּוֹדִים, לֹא נֹלֵא!

שְׁתִּיחֶן, שְׁתִּיחֶן, אֶהֱב יוֹתֵר,	אֵינְכֶם יוֹדְעִים, חֶה-חֶה, דּוֹדִים,
גַּם אֶת-זוֹ וְגַם אֶת-זוֹ,	אֵינְכֶם יוֹדְעִים, לֹא נָלֵא!
שְׁתִּיחֶן אֲשָׁא בְּחִיקִי תִּמְיֵד,	שְׁתִּיחֶן זְפוֹת יוֹתֵר,
צְלִי פֹה וְגִילִי פֹה.	צְלִי וְגִילִי, זוֹ נִזּוּ.

נִדְנָדָה/ח.נ. בִּיאֲלִיק מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר: "שִׁירִים וּפְזֻמוֹנִים לִילָדִים"

נִדְ, נִדְ, נִדְ, נִדְ
 נִדְ, עֲלֶה, עֲלֶה נִרְדִּי!
 מָה לְמַעֲלָה?
 מָה לְמַטָּה? –
 רַק אֲנִי,
 אֲנִי וְאַתָּה;
 שְׁנֵינוּ שְׁקוּלִים
 בְּמֵאֲזָנִים
 בֵּין הָאָרֶץ
 לְשָׁמַיִם.

פֶּרֶשׁ/ח.נ. בִּיאֲלִיק מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר: "שִׁירִים וּפְזֻמוֹנִים לִילָדִים"

רוּץ, בֶּן-סוּסִי,	רוּץ, רוּץ, טוּסָה,
רוּץ וּדְהֵר!	יוֹם וְלֵיל, –
רוּץ בְּבִקְעָה,	פֶּרֶשׁ אֲנִי
טוּס בְּהֵר!	וּבֶן-חֵיל!

עֲצִיץ פְּרָחִים/ח.נ. בִּיאֲלִיק מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר: "שִׁירִים וּפְזֻמוֹנִים לִילָדִים"

מִן הַחֲלוֹן
 פֶּרֶחַ עֲצִיץ
 כָּל-הַיּוֹם
 הַגִּנָּה זָצִיץ.

כָּל חֲבֵרָיו –
 שָׁם בְּגֹן,
 הוּא לְבָדוּ
 עוֹמֵד כָּאֵן.

מעבר לים/ח.נ. ביאליק מתוך הספר: "שירים ופזמונים לילדים"

מעבר לים,
מעבר לים, -
התדעו, צפרים,
הדרך לשם?

מעבר לים,
במדינות הים,
שם איי הזהב,
שכחתי מה שמם.

ובאיי הזהב
מעבר לים,
מתהלכים ענקים,
עם גדול ורם.

עם גדול ורם,
עם ישר ותם,
ומלך עליהם
כמוהו לא קם.

וגנים למלך
מעבר לים—
צפרי גן-עדן
מקננות בם.

מעבר לים,
מעבר לים, -
התדעו, צפרים,
הדרך לשם?

בגנת היק/ח.נ. ביאליק מתוך הספר: "שירים ופזמונים לילדים"

לא שבת ולא חג
כי אם יום קיץ סתם,
ובגנת הירק
קול ששון ומחול-עם.
וכראות זאת הסלק
התאפק לא יכל
ויתפס עגבנית
ויצא במחול.

החגב בעיגב,
בחצוצרה הצרצר, –
רגל מי זה אפוא
ממחולות תעצור?
ופתאם – שימו רוח –
גם הגזר זה בא
מכרפר בכל עז
עם בת לפת עבה.

ובערוגות הגנה
מסביב לחבית
קפץ כרוב, הרים שוק,
קם לרקד עם כרובית.
וגם צמד חמד,
בצל ובת-שום,
התלבטו בין רגלים,
וראו: לא גרשום.

וירא זאת אבטיח
ולא יכל עוד עמד
ובמדי הפסים
כך עם דלעת לרקד.
גם בלבוס האביון
– אל אתן פי לחטא –
בא לרקד, במחילה,
הוא על כל משפחתו.

בן-תירס צהב המעיל
בלוריתו אז הפשיל
ובחטפו חמנית
קם לכרפר בגיל.
ותרעש הגנה
ניהם בה כל שביל
ממחולות ונגינה
וממצהלות גיל

ויבער אז פאש
מקנאה לב הצנון
ויקפץ לפזז
עם אחות המלפפון.
רק אפון המספן
עמד מן הצד,
על מטהו נשען
ולא נע ולא נד.

”איכה אוכל לשוש
איכה אוכל לרקד –
וציצי נשרו כפר,
ותרמילי ריקים עוד.”

מאחורי השער/ח.נ. ביאליק מתוך הספר: "שירים ופזמונים לילדים"

בת יונים הומיה, הוי, אמרו הגלים,
 בת יונים בהירה, הדגים במצולה,
 נחתני בים איך אבא בשערי
 על כנפי הסיכה ארץ הסגולה.
 ותוליכני ומפתחי שבור,
 לארץ הבחירה. והדלת נעולה?
 ואין קול ואין עונה –
 ויזנה עם נער
 עדן מתדפקים
 על דלת השער.

הנער ביער/ח.נ. ביאליק מתוך הספר: "שירים ופזמונים לילדים"

מעשה נזרא בנער שברח מבית-הספר ליער

פרק ראשון

האבדה

משה בן חמש –
 הגיעה העת
 השכם לתורה
 ולמד אלה-בית.
 השכים הנער
 וברח ליער.
 עת צהרים
 ובין הערבים –
 מצפים למשה,
 ומשה עוד אין.

נצאו ובקשו
 בכל המחבואים,
 ברחוב היהודים,

בשְׂכוּנַת הַגּוֹיִים,
 פֶּן שָׁמַע שׁוֹמֵעַ,
 פֶּן רָאוּ הָרוֹאִים –
 אֵין לֹא שְׂמֵעָה,
 לֹא רֵאֲתָה עֵין,
 פָּרַח לוֹ מִשָּׁה,
 פָּרַח וְאֵין.

נֶאֱנַחַת הָאֵם,
 נוֹגֶה הָאֵב,
 מִשָּׁה בָּנָם יָצָא
 וְעֵדִין לֹא שָׁב.
 אֶהָהּ, מִשָּׁה, מִשָּׁה,
 אֵיכָהּ, אֵיכָהּ?
 מִי יֵדַע מְקוֹמָךְ
 וּמִי יִמְצָאֲכָה?

פָּרַק שְׁנִי

הַתּוֹעָה

וּמִשָּׁה הַנֶּעֶר
 תַּעֲהָ בַּיָּעַר,
 אֵי דֶרֶךְ וּמִשְׁעוֹל
 וְאֵין אָדָם לְשֹׂאֵל.

הוֹלֵךְ הַנֶּעֶר
 וּבּוֹכָה בַּיָּעַר :
 "כּוֹכֵב, כּוֹכֵב,
 אֵי דֶרֶךְ בֵּית אָבִי?"

כָּכָה הַכּוֹכֵב
 וְדָבָר לֹא עָנָה,
 וְתוֹעָה הַנֶּעֶר
 אָנָּה וְאָנָּה.

רוֹאֶה הַנֶּעֶר

שׁוֹפֵר הַסֶּהַר :

"סֶהַרִי, סֶהַרִי,

שׁוֹפֵר זְהָבִי

אֵי בֵּיתִי וְשַׁעְרִי,

שַׁעַר בֵּית אָבִי?"

הַסֶּהַר הַפָּגוּם

הַבֵּיט בּוֹ עָגוּם,

בְּלֵב יַעַר נִתְקַע,

שׁוֹפֵר – וְלֹא יִתְקַע.

רוֹאֶה הַנַּעַר

מִדּוֹרָה בִּיַּעַר :

"בַּעְרִי, בַּעְרִי,

מִדּוֹרֶת זְהָבִי,

עַד אָבֹא לְשַׁעְרִי,

שַׁעַר בֵּית אָבִי."

שְׁקָעָה הַמִּדּוֹרָה

וּמֵאוּם לֹא אֶמְרָה,

וּבּוֹכָה הַנַּעַר

וְנִפְשׁוֹ לוֹ מָרָה.

פָּרָק שְׁלִישִׁי

אֶלֶף בֵּית שֶׁל הַיַּעַר

יָשָׁב הַנַּעַר

עַל גִּזְעַ בִּיַּעַר,

תַּחַת עֵץ נִשְׁעַן,

כִּי עֵינָי – וַיִּישָׁן.

הוּא יָשָׁן, וּלְפָנָיו

– הַשָּׁבֶר וְהַשְּׂאֵת –

הַמּוֹן חֵיוֹת עוֹבְרוֹת

עַל פִּי אֶלֶף בֵּית,

חֵיוֹת וּשְׂרָצִים

בְּנֵי שָׁם וּבְלֵי שָׁם,
כְּכַתּוּב בַּחֲמֹשׁ
וּלְהַבְדִּיל – בְּבִרְהֵם.
עוֹלִים וּבָאִים,
אֲיָמִים, נוֹרָאִים
מֵאֶלֶף עַד תּוֹ
מִחֲנֶה גָדוֹל וָרֵב.

אֲרִיָּה, בְּרִדָּלֶס,
גָּמֶל, דָּב, הוֹמָה,
וּמַפִּיר, זָאב, חֶלֶד,
טִגְרִיס וְכַדּוּמָה.
יַעֲנִי, פֶּרֶקֶשֶׁת,
לָבִיא, מְרֻמּוֹטָה,
נֶמֶר, סַלְמַנְדְּרָה,
עֶרְפֹּד עִם פְּרוֹטָה.

צָבוּעַ עִם קֶפּוֹד,
רָאם, שְׁפִיפּוֹן, תַּחֲשׁ;
אֵלֶּה בְּרַעֲשׁ
וְאֵלֶּה בְּרַחֲשׁ.
עוֹלִים וּבָאִים
אֲיָמִים, נוֹרָאִים,
מִחֲרֹזֹת אֲרֶכֶּה
עַל פִּי אֶלֶף-בֵּית –
כְּמַעֲט יִצְאָה נִפְשׁוֹ
מִפֶּחַד נִמְתָּ.

פֶּרֶק רַבִּיעִי

הַסַּעַר

וַיְהִי בַּהֲקִיצוֹ –
אֵהָה, פֶּחַדִּי אֵל!
מֵה-יִרְעֵשׁ הַיַּעַר,
מֵה-לִּלְלָה מְלִיל?
בּוֹקָה וּמְבּוֹקָה

וּשְׂרָקָה וַיִּלֵּל –
סַעַר, הוֹי, סַעַר
נָפַל בַּיָּעַר!

הִנֵּה הוּא עוֹבֵר
עָבֹר נְדוּשׁ!
אֵלֹן וְתִרְזָה
כָּפְפוּ רֹאשׁ,
אֲזוּב – הִתְדָּהָר,
קָנָה – הִבְרוּשׁ!
שַׁח לִפְנֵי סַעַר

רוּם הָעֲנָקִים
וּרְעָמִים וּבְרָקִים
יִבְקִיעוּ שְׂחָקִים.
הֵן! הִנֵּה הַצִּלִּיף
בַּיָּעַר שׁוֹט אֵשׁ
וְרָכַב אֵשׁ חֲלָף,
גַּם רָכַב לוֹ יֵשׁ:
שָׂרָף מְעוֹפֵף,
כְּנַפָּיִם לוֹ שֵׁשׁ,
וְסוּסֵי לִהְבָּה אֵל פְּנֵי הַמְּרֻכָּבָה.
חֶרֶד הַיָּעַר
מִשְׂרָשׁ עַד עֲנָף!
הַנֶּעַר הִתְחַלְחַל
וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו.

פָּרַק חֲמִישִׁי
גְּלוּי אֱלֹהֵהוּ
וּבִפְחָדוֹ וַיִּצְעַק
הַנֶּעַר קוֹל מָר.
פְּתָאוּם וַיִּשָּׂא
אֶת עֵינָיו וַיִּרָא
וְהִנֵּה אִישׁ שֹׂיבָה

בא מן הָהָר,
אִישׁ שִׁיבָה וְעָנוּ
וּפְנֵי מִלְאָךְ פָּנָיו.

צַעַק הַנַּעַר
"זְקֵנִי וְשִׁבִּי!
מִי יוֹלִיכֵנִי
בֵּיתָהּ, בֵּית אָבִי?"
אָמַר הַיָּשִׁישׁ:
"אַל תִּירָא, בְּנִי!
דַּע, אֱלֹהֵיו
הַנְּבִיא שָׁמִי.
אֲנִי אֱלֹהֵיו
וּפְחָדְךָ מָה הוּא?"

קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי
וְאָבֹא הֵלֵם.
גַּע נָא בְּמַטִּי,
עֵינֶיךָ עֲצֹם,
אַחֲזֵ בְּאַבְנֵטִי,
לֶךְ אַחֲרֵי נְדָם,
וּבֹאת בֶּן-רָגַע
וּמַחְצִית הָרָגַע
בֵּיתָהּ, בֵּית אָבֹא,
בְּלִי מְכַשּׁוֹל וּפָגַע."

פָּרַק שְׁשִׁי
קְפִיצַת הַדָּרָךְ
הִהְלָכוּ אִם טָסוּ –
מִי יֵדַע הַסּוֹד?
אֵךְ קָלָה הַדָּרָךְ
וּמִתְקָה מְאֹד:
רֵיחַ גֶּן-עֵדֶן,
שִׁיר כְּרוֹבִים וְעוֹד.
פְּתָאוֹם וְהִנֵּה

קול קורא "עמד!"
 חרד הנער,
 כי נשאר בגפו:
 אבנט הישיש
 נשטט מכפו.

פקח מפחד
 את עיניו וירא
 והנה הוא עומד
 בטבור הכפר;
 איפה הישיש? –
 אין זכר ושאר!
 אין נפש מסביב
 רק הוא ובית אביו.
 שבה מיד
 אליו רוח וחייתה,
 נשא את רגליו
 וירץ הביתה.

פרק שביעי

התשובה

ובבית הורי משה
 אין שלום ונחת
 מר נפש האב,
 האם נאנחת:
 אוי נאבוי
 לאם ולאב.
 אתה לילה

ומשה לא שב!
 עוד המה יושבים
 בבכי ואנחה,
 והנה הדלת
 לאטה נפתחה
 וקול קורא פתאום:

"שְׁלוֹם וּבְרָכָה!"

פָּרַק שְׁמִינִי

הַשְׁמָחָה

לְתֹאֵר הַשְׁמָחָה

כְּמוֹ שֶׁהִיא

אֵין כּוֹחַ בְּעֵטִי,

אֵין מַלִּים בְּפִי.

יִשְׁמַח הָאֵב

וְתִגַּל הָאֵם!

וּבְרוּךְ הַבָּא!

וּבְרוּךְ הַשֵּׁם!

וְחִבִּיקוֹת וְנִשְׁקוֹת,

וְשִׁשׁוֹן וְשְׁמָחָה,

אָבֹא יְרֵנָּה.

אָמֵא כֶּף תִּמְחָא.

וּבְאוֹתָהּ הַשְּׁבֵת

— הִיא שְׁבֵת שִׁיכָה —

בֵּיתָהּ הַכְּנֶסֶת

הִלְכוּ בִּירְאָה

מִנְּשָׁה שֶׁם הוֹדָה

לְאֵל גּוֹמֵל וְחוֹמֵל,

עָלָה לְתוֹרָה

וּבִרְךְ "הַגּוֹמֵל"

(מִי לְמַדּוֹ? — הַשְּׁמָשׁ

בְּלַחֲשׁ סִיעָהּ)

וְאוֹלֵי גַם זָכָה

מִפִּי אֱלֹהִים).

וּבְמוֹצָאֵי שְׁבֵת

אָמֵא וְאָבֹא

עָרְכוּ לָעֵם

סֶעֱדָה גְּדוֹלָה וְרַבָּה:

שְׁלָקוֹת וִירְקוֹת

וּלְבִיבוֹת בְּשֶׁמֶן,
וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ
וַיְבָרְכוּ בְּמִזְמֹן,
וַיִּסְפְּרוּ נִפְלְאוֹת
וַנְּסִים לַרֹּב,
וְגַם אֱלֹהֵיו
זָכְרוּ לְטוֹב.

פָּרָק תְּשִׁיעִי

חֲתִימָה

וּבְאַחַד בְּשַׁבָּת
מִי רֹאשׁוֹן וַיִּשְׁחַר
סֵף בֵּית-הַסֵּפֶר? –
מִנְּשָׁה וְלֹא אַחֵר!

וַיִּגְדֵּל לְתוֹרָה
וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים
וַיֹּאכַל כָּל יָמָיו
צְמוּקִים וְחֲרוּבִים;

צְמוּקִים וְחֲרוּבִים
כָּל יָמָיו, בְּפָרֵט
הַשָּׁנָה בְּחֻמְשָׁה-
עֶשֶׂר בְּשָׁבָט;

אָכַל וְהוֹרֵד
עַל זִקְנוֹ וְהוֹתֵר,
וְתָם כָּל הַמַּעֲשֶׂה,
נִשְׁלַם וְאֵין יוֹתֵר.

2. **לאה גולדברג** – הספרים: "דירה להשכיר"; "המפוזר מכפר אזור";

ומתוך הספר: "מה עושות האיילות" - השירים הבאים: אור וצל; מציאה; הספורטאית; פזמון ליקינתון; אדון חלום; בארץ סין; כובע קסמים.

לאה גולדברג 1911-1970

משוררת עברית, מתרגמת. בנעוריה למדה בגימנסיה העברית בקובנה, עיר הולדתה שברוסיה. ב-1935 עלתה ארצה והצטרפה לחבורת הסופרים שבראשה עמד המשורר אברהם שלונסקי. קבוצה זאת ביקשה לגבש צורות ודרכי ביטוי חדשות בשירה ולהשתחרר מהשפעתו האדירה של ביאליק.

פעילותה הספרותית הייתה עשירה ורבת פנים: היא כתבה שירה לירית, רומן (והוא האור), סיפורים קצרים, מחזות (בעלת הארמון), וכן מאמרים של פרשנות ספרותית. לאה גולדברג תרגמה לעברית שירה, דרמה ופרוזה משפות שונות (מיצירות שייקספיר, ברכט, צ'כוב, איבסן ופטררקה) ואף הקדישה חלק חשוב מיצירתה לכתיבה לילדים. היא כיהנה כפרופסור לספרות כללית באוניברסיטה העברית. בשנת 1970 הוענק לה פרס ישראל.

דירה להשכיר / לאה גולדברג

בעמק יפא בין כרמים ושדות. עומד מגדל בן חמש קומות. ומי גר במגדל?
בקומה הראשונה תרנגולת שמנה. כל היום בביתה על משכבה מתהפכת. היא כל-כך שמנה שקשה לה ללכת. בקומה השנייה גרה קוקייה, כל היום היא מהלכת, עושה ביקורים, כי בניה גרים בבתים אחרים. בקומה השלישית חתולה כושית נקיה, מגונדרת. על צוואר יש לה סרט. בקומה הרביעית גרה סנאית. בשמחה נוחת אגוזים מפצחת. ובקומה החמישית גר מר עכבר. אך לפני שבוע ארז חפציו ונסע. איש אינו יודע לאן ומדוע. כתבו דיירי המגדל שלט, תקעו מסמר מעל לדלת, וקבעו שלט בקיר: **דירה להשכיר**
והנה בשבילים, בדרכים, בכבישים - אל הבית באים דיירים חדשים.
ראשונה באה נמלה, לקומה חמישית עולה, קוראת את השלט. פותחת את הדלת, עומדת בפנים ומסתכלת. באים מכל הדירות השכנים, עומדים מסביב, מסבירים לה פנים:

-הנאים החדרים בעיניך?
-נאים.

-הנאה המטבח בעיניך?
-נאה.

-הנאה המסדרון בעיניך?
-נאה.

-אם כן שבי אתנו הנמלה!
-לא, לא אשב.

-למה?

אומרת הנמלה: השכנים אינם טובים בעיני. אני הנמלה בבית אחד עם תרנגולת עצלה? כל היום על משכבה מתהפכת, מרוב שומן קשה לה ללכת!

נעלבה התרנגולת, והנמלה הלכה לה.

הלכה הנמלה, באה הארנבת. חיש מהר עולה לקומה אחרונה. קוראת את השלט, פותחת הדלת, עומדת בפנים ומסתכלת. באים מכל בדירות השכנים, עומדים סביב,

מסבירים לה פנים:

-הנאים החדרים בעיניך?
-נאים.

-הנאה המטבח בעיניך?
-נאה.

-הנאה המסדרון בעיניך?
-נאה.

_אם כן שבי אתנו, הארנבת!

-לא לא אשב.

-למה?

-השכנים אינם טובים בעיניי. איך אשב פה, אם לעשרים ארנבות, עם קוקייה מפקירה הבנים? כל בניה גדלו בקינים זרים, כולם עזובים, כולם מופקרים. מה לקח ילמדו ילדי?

נעלבה הקוקייה, והארנבת הלכה לה.

הלכה הארנבת בא החזיר. קרא את השלט "דירה להשכיר". ואחרי שקרא את השלט, התגלגל ועלה ופתח את הדלת. עומד ומביט בעיניו הקטנות בכתלים, בתקרה ובחתונות. באים מכל הדירות השכנים, עומדים סביבו, ומסבירים לו פנים:

-הנאה הדירה בעיניך?

-נאה.

-הנאה המטבח בעיניך?

-נאה המטבח, אף כי לא מלוכלך!

-הנאה המסדרון בעיניך?

-נאה.

אם כן, שב אתנו!

-לא לא אשב.

-למה?

-השכנים אינם טובים בעיניי, איך אשב אני חזיר, לבן בן לבנים מימי בראשית, בכפיפה אחת עם חתולה כושית! לא נאה לי ולא יאה לי.

קראו השכנים: לך, לך לך חזיר! גם לנו לא נאה ולא יאה!

הלך לו החזיר. בא זמיר. שר הזמיר בקול רינה, עולה הזמיר לקומה אחרונה. קורא את השלט, פותח הדלת, מסתכל בדירה, בכתלים, בתקרה... באים מכל הדירות השכנים, עומדים סביבו, מסבירים לו פנים:

-הנאים החדרים בעיניך -?נאים

-הנאה המטבח בעיניך -?נאה.

אם כן שב אתנו!

-לא, אל אשב. השכנים אינם טובים בעיניי. איך אשב בשלווה ובנחת. וסנאית כל היום אגוזים מפצחת. עולה קול פיצוחם עד לב השמיים, איום ונורא, מחריש אוזניים. ואזני רגילות לקולות אחרים, רק לשירים ולמזמורים.

נעלבה הסנאי, והזמיר הלך לו. הלך הזמיר, באה יונה. חיש קל עלתה לקומה אחרונה. קוראה את השלט, פותחת הדלת, עומדת בפנים ומסתכלת. באים אליה כל השכנים, עומדים מסביבה, מסבירים לה פנים:

-הנאים החדרים בעיניך?

-החדרים צרים.

-הנאה המטבח בעיניך?

-נאה המטבח, אך אינו מרווח.

-הנאה המסדרון בעיניך?

-מרובה בו הצל, המסדרון אפל.

-ובכן לא תשבי אתנו?

-אשב ואשב בחפץ לב, כי השכנים טובים בעיניי:

התרנגולת- טובת כרבולת, הקוקייה- יפהפייה, החתולה- כל כך נקייה, והסנאית בעלת אגוזים, יודעת לחיות חיים עליזים. רואה אני כי נוכל לחיות ביחד בחברה טובה, בשלום ובנחת.

שכרה היונה את הדירה, יום- יום הומה היא בחדרה.

כך בעמק יפה בין כרמים ושדות, עומד מגדל בן חמש קומות. ובמגדל גרים עד היום, שכנים טובים חיי - שלום.

המפוזר מכפר אז"ר / לאה גולדברג

איש אחד היה בעיר, כל תינוק אותו הכיר:
 זה האיש המפוזר, המפוזר מכפר אז"ר.
 קם בבוקר המפוזר ויושב על המיטה, ושואל:
 'ישנתי כבר, או שכבתי זה עתה?
 זה שבחלון זורח- שמו הוא שמש או ירח?
 עת לקום או עת לישון? לא כתוב על השעון!
 והרי ברור כשמש, ועכשיו אני נזכר:
 השעה הייתה כבר אמש תשע, אז היום – מחר!
 אוי לי, אם עכשיו מחר- כבר איחרתי כל דבר!
 הנה כך הוא המפוזר, המפוזר מכפר- אז"ר.
 במברשת נעליים מצחצח הוא שיניים,
 נעל על רגלו נועל ובקערה טובל.
 שם גם ספר גם צלחת על כיסא שבמקלחת
 ובמטבחו בינתיים כל הזמן קולחים המים.
 הנה כך הוא המפוזר, המפוזר מכפר- אז"ר.
 נרטבה רגלו במים- חיש נועל הוא ערדליים
 ועל זוג הערדליים מנסה לשים גרביים,
 וחושב 'מוזר מאוד, נעלי כל כך צרות!
 הוא אוהב משטר וסדר אך הסדר מסובך:
 לך ומצא דברים בחדר, בפרוזדור ובמטבח!
 שעונו הוא בצנצנת, משקפים- במקרר,
 במקלחת השמנת, המגבת בחצר.
 הנה כך הוא המפוזר, המפוזר מכפר- אז"ר.
 כאשר דוחפים אותו הוא אומר: 'סליחה'.
 כשבבוקר פוגשים אותו הוא אומר: 'ליל מנוחה'.
 'לבראות!', הוא אומר כשנכנס אורח,
 ולאיש מתעטש הוא אומר: 'חג שמח'.
 הוא חושש מכאב אוזניים, מנזלת, משיעול,
 מטריית לוקח שתיים ביום גשם לטיול.
 והביטו מה יצא לו איך יצא מן המבוכה:
 מטריה סגורה למעלה- כלפי מטה- הפתוחה!
 הוא יוצא, דלתו פותח, ורוצה אותה לסגור-
 אבל אי הוא המפתח? אין מפתח, יש רק חור.
 מפשפש הוא בארנק ומוצא זנב של דג.
 מפשפש בכיס של שמאל ומוצא שם חור גדול,
 ובכיס ימין- מחברת שחיפש אותה אתמול.
 מנער גם תיק גם גרב גם סדינים- אבל לשווא!
 מפתחו נמצא בערב בנרתיק של משקפיו.
 הנה כך הוא המפוזר, המפוזר מכפר- אז"ר.
 בלי פקפוק ובלי היסוס הוא נכנס לאוטובוס,
 כי רצה בצהרים לעלות לירושלים
 ברכבת אחרונה החונה בתחנה.
 רץ האוטובוס ברחוב, מסביב קהל לרוב,
 עוד סמטה ועוד פינה, אך אינה התחנה?
 אז פנה המפוזר, לנהג וכך אמר:
 'אדוני, הואילה- נא, יש לי בקשה קטנה:
 איפה פה האוטונוע? אבקש ברוב נימוס
 לעצור בתחבוס... כי – סליחה! – אני אנוס
 לעבור מתחבוס לרכבת החונה באוטונוע!
 הנהג הבין הכול וצחק בקול גדול,
 ועצר ואמר: 'הלוא זהו המפוזר, המפוזר מכפר- אז"ר!
 והנה בתחנה הוא. רכבות יצאו ובאו,
 הנוסעים יורדים- עולים וחורקים הגלגלים.
 רק קרון בודד אחד מנותק עמד בצד,

לא המה ולא חרק הקרון המנותק.
 רץ המפוזר אליו ונכנס בו וישב:
 'כן, יש לי מזל היום, כי מצאתי פה מקום!
 טוב לנוח ברכבת, מה נעים בתא לשבת-
 בקרון אין אף אדם... המפוזר מיד נרדם.
 כך ישן הוא שעתיים ופוקח העיניים,
 הקרון לא זע, לא נע, כנראה זו תחנה!
 הוא את החלון פותח, מבטיו סביבו שולח,
 ואומר: 'הגידו נא מהו שם התחנה?
 איפה זה חונים בינתיים? כבר קרובה ירושלים?
 ועונים לו כך בערך: 'הוי, עוד רחוקה הדרך!
 הנה כך הוא המפוזר, המפוזר מכפר- אז"ר.
 שוב ישן הוא שעתיים, שוב פוקח העיניים,
 שוב רואה הוא כי חונה רכבתו בתחנה.
 מהומה, קרונות, פסים, רץ לו אץ לו קהל נוסעים.
 הוא שואל: 'הגידו- נא, מהו שם התחנה?
 בוודאי כבר צהריים ואני בירושלים?
 ועונים לו מסביב: 'לא, אתה בתל – אביב'.
 'תל אביב? אכן, אכן...' שוב שוכב הוא וישן.
 את סופו אין איש יודע, את קיצו אין איש מכיר,
 כנראה, הוא עוד נוסע ונשאר בזו העיר.
 בוקר, ערב, צהריים – רחוקה ירושלים.
 הנה כך הוא המפוזר, המפוזר מכפר- אז"ר.

אור וצל מתוך הספר: "מה עושות האיילות"/לאה גולדברג

בגני, בצדה של מרפסת
אור וצל שחקו בתופסת.

בא הרוח דפק באילן:
"רוצו חיש!" זה היה הסימן.

ממהר אץ הצל השחור
ואיננו משיג את האור.

והאור – הוא עליז ושמח
וברח, בורח, בורח!

והרוח פזמון מפזם
ומאיץ ומאיץ בשניהם.

רץ הצל הפזיז, ממהר,
ומכעס משחיר עוד יותר.

והאור מתגרה בו ונס
וצוחק ואיננו נתפס.

רד הערב ובא גם הליל
ישכבו עייפים אור וצל.

בגני בצדה של מרפסת,
כך נגמר המשחק בתופסת.

מציאה לאה גולדברג מתוך הספר "מה עושות האיילות"

חברים, מי יודע
מה מצאתי ברחוב?
לא מטמון, לא מטבע
מצאתי ברחוב.

לא עלה ולא פרח,
לא בפתור מנצנץ,
מצאתי בדרך
מתחת לעץ.

חתיכה של שמים
מצאתי ברחוב,
בשולית המים
תחת עץ שברחוב.

חתיכה של שמי תכלת
עמקה וצלולה,
כך, פשוט, היא מטלת
בשולית הגדולה.

וגם קרן שובבת
שברירים-שברירים,
בשולית מהבהבת
במים טהורים.

ואורות העינים
ומה טוב לי, מה טוב:
חתיכה של שמים
מצאתי ברחוב!

הספורטאית / לאה גולדברג מתוך הספר "מה עושות האיילות"

הסתכלו – נא איך קופצת
הטפה המנצנצת,
הטיפונת הקטנה
מן העץ שבגנה.

היא איננה מפחדת,
בעלה גולשה-יורדת,
חת-ושתיים, - ועכשיו
היא תקפוץ מן הענף!

הענף כל כך גבוה,
הטיפונת – אין כמוה –
החליקה, נצנצה
ולתוך שלולית קפצה.

איזה אומץ! הטיפונת
עוד קטנה היא, עוד קטנטונת
וקופצת כגדולה:
אות – הספורט מגיע לה!

פזמון ליקנתון/ לאה גולדברג. מתוך הספר "מה עושות האיילות"

לִילָה לִילָה מְסִתְפֹּלֶת הַלְבָנָה,
בְּפִרְחִים אֲשֶׁר הִנְצוּ בְּגִנָּה,
בְּצִיצי הִיקִינְתוֹן בְּגִנְנוּ הַקֶּטָן,
לִילָה לִילָה מְסִתְפֹּלֶת הַלְבָנָה.

וְאוֹמֶרֶת הַלְבָנָה לְעֵנָנִים
תָּנוּ טֶפֶה וְעוֹד טִיפוֹנֶת לְגִנִּים,
שִׁיפְרַח הִיקִינְטוֹן בְּגִנְנוּ הַקֶּטָן
כִּד אוֹמֶרֶת הַלְבָנָה לְעֵנָנִים.

בֶּא הַגֶּשֶׁם וְצִלָּל בְּחִלּוֹנִי,
שֶׁר נִגּוֹן עֲלִיז לְפִרְח בְּגִנִּי,
וְעֵנָה הִיקִינְתוֹן בְּשִׁמְחָה וּבִשְׂשׂוֹן
לְמֶטֶר אֲשֶׁר צִלָּל בְּחִלּוֹנִי.

וּמֶחֶר נִצָּא כָּלֵנוּ אֶל הַגֶּן
וְנִרְאָה שָׁם אֶת הַפֶּרֶח הַלָּבָן,
וְלִכְבוֹד הִיקִינְתוֹן, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפְּזֹמוֹן
וּשְׁמִיחָה גְדוֹלָה מְאוֹד תִּהְיֶה בָּנוּ.

האדון חלום/לאה גולדברג מתוך הספר: "מה עושות האיילות"

מי זה גר, מי זה גר בקומה השישית
מתחת לגג האדום?
בקומה השישית תחת גג אדום
מתגורר אדון חלום.

ומדוע איננו יוצא מביתו,
לא יראה את פניו כל היום?
הוא עסוק עד מאוד, הוא עובד ועמל
כל היום, האדון חלום!

האומנם לא שמעתם עוד מה מלאכתו?
החלום הוא צייר גדול,
יש לו בד גם נייר בקומה השישית,
עפרונות וצבעים ומכחול.

מהנץ החמה הוא יושב ומצייר
אנשים וצמחים וחיות
והרבה דברים שהיו באמת
ושלא יכולים להיות.

לפרקים הוא בודה מלבו אגדות
ויושב ומצירן כל היום,
והנה בתמונות יצורים משונים,
שרואים אותם רק בחלום!

ובערב נשלמת תמיד מלאכתו,
הוא לוקח את כל תמונותיו
ויוצא מביתו לחלק מתנות
לישנים – לגדולים ולטף.

וודאי גם הלילה יביא לכולכם
מתנות החלום-הצייר.
אם תראו תמונותיו בעיניים סגורות,
הלא תספרו לי מחר!

בארץ סין /לאה גולדברג מתוך הספר "מה עושות האיילות"

בארץ סין גר צ'ן-סו-לין
בבית עם גנה
ולו שלושה בנים גדולים
ובת אחת קטנה.

יפה בתו של צ'ן-סו-לין
רגלים לה קטנות,
והיא נועלת סנדלים
ממשי דק מאוד.

והיא צועדת צעדים
זריזים ועדינים,
והיא רוקדת ריקודים
בגן השושנים.

ואבא חמד צ'ן-סו-לין
קורא לה "פרח-זיו"
וכל אחיה הגדולים
קוראים לה "בת אביב".

יצא לדרך צן-סו-לין:
"אשוב אחר שבת.
אתם בנים, בנים גדולים,
שמרו – נא על הבת!"

ופרה-זיו אמרה לאב"
-"אם בשלום תשוב,
ארקום לך אבנט זהב
וגם ארנק זהוב".

ישבה, רקמה בחוט של פז,
רקמה ימים שלושה:
על האבנט כנפי אווז
ונחל, אף חורשה.

אמר אחיה הגדול:
"אני יוצא עכשיו
ולך אביא מעיל כחול
וסנדלי זהב".

אומר האח הבינוני:
"חכי, אחות יפה,
אצא אביא לך אף אני
זוג סנדלי קטיפה".

והחרגול קרא בקול:
"כל איש-צבא, היכון!
כי האויב נפול יפול,
נכה את הדרקון!"

יצאו ונלחמו בסך
בשער של הגן,
והדרקון נמלט, ברח
ולא נודע לאן.

בבוקר שבו האחים
הביאו מתנות,
ולקטון שבאחים
הריעו שיר גבורות:

"בסין כמוך אין גבור,
אחינו החביב,
מידי דרקון, דרקון שחור
הציל את בת-אביב".

שמחה רבה, הביתה בא
גם אבא צ'ן-סו-לין,
נדב רבה לחיילים,
לצבא הנמלים.

ולבתו מעיל כחול
וסנדלי זהב,
ולחרגול, ולחרגול
שריון-פלדה נדב.

בארץ סין גר צ'ן-סו-לין
בבית עם גנה.
ולו שלושה בנים גדולים
ובת אחת קטנה.

אומר אחיה הקטן:
"לא, לא אטוש ביתי,
כי אעמוד בקצה הגן
לשמור על אחותי".

בלילה בא דרקון שחור
דופק על שערם:
"-אני בן מלך וגיבור
מהר ההר הרם!"

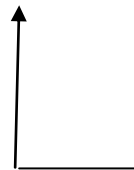
שמעתי כי לך אחות
יפה וחיננית
ולאמי חמש שפחות
אך אין לה רקדנית!

תן לי מיד את אחותך,
תן לי החמודה.
ולא – אסירה את ראשך
בחרב החדה!"

ענה האח: "את אחותי
לא תקבל, הזד!
ולא נקל לך איתי,
גיבור, להתמודד!"

כל רמש קט אשר בגן
לוחם הוא לימיני,
מיד יצא צבא איתן
מכל פינות גני.

אז מגנו של צ'ן-סו-לין
יצא צבא גדול:
עשרים ושתים נמלים
וגנרל חרגול.

כובע קסמים/ לאה גולדברג מתוך הספר: "מה עושות האיילות"

כל הימים, כל הימים
חולמת אני על כובע קסמים.
כובע קטן, מקושט נוצה,
העושה כל מה שאני רוצה.

אחבוש אותו ואומר, למשל:
"כובע, עשה שאני אגדל!"
והנה מיד הנני עולה,
וגופי מתמתח ואני גדולה,
ואין כמוני בכל העולם;
כי אני גדולה וגבוהה מכולם.
והכול מסתכלים ביראה וכבוד,
כי הרי אני גדולה עד מאוד.

ואמא בערב כבר לא תאמר:
"לכי לישון כבר מאוחר!"
ואבא לא עוד יגער במילים:
"אל תתערבי בשיחת הגדולים!"
וכשאדבר יקשיבו כולם,
כי אני הגדולה בכל העולם.

כל הימים, כל הימים
חולמת אני על כובע קסמים.
כובע קטן, מקושט נוצה,
העושה כל מה שאני רוצה.

הנה בליבי בקשה שנייה:
"כובע היה לאוניה!"
מיד הוא קופץ מראשי לים
ואני מפליגה בו בכל העולם,
לאיים רחוקים, לארץ זרה,
נוסעת הלוך ובחזרה,
ורואה ערים והרבה אנשים,
פרסים והודים וכושים,
ואיש לא יבין, ואיש לא ידע,
כי נוסעת בים ילדה לבדה.

ואם יהיה לי בים עצוב,
אומר לו: "כובע, הביתה שוב!"
ואבוא לביתי. ומכל המדינות
לכל חברי אביא מתנות.
ומסביבי ישבו חברים
ואני אספר להם סיפורים,
ואיש לא יעז להגיד לי עכשיו:
"שוב היא בודה סיפורי כזב!"

כל הימים, כל הימים
חולמת אני על כובע קסמים.
אבל איפה, אבל אי בזה
אפשר להשיג כובע כזה?
את אבא ואימא לא אשאל,
כי הגדולים לא יבינו כלל!

3. **נתן אלתרמן** – הספר: מעשיית האפרוח העשירי, מתוך הספר "ספר התיבה המזמרת" - השירים: מעשה בפא סופית; מעשה בחיריק קטן.

נתן אלתרמן 1910-1970

משורר, מחזאי, מתרגם ובעל טור. נולד בפולין, עלה לארץ-ישראל ב-1925, למד בגימנסיה "הרצליה". שיריו פורסמו מאז 1931, וספרו הראשון, "כוכבים בחוץ", נדפס ב-1938. מ-1934 כתב בעיתונים "הארץ" ו"דבר", שירה שהייתה גם פובליציסטיקה מחורזת במיטבה. היה מהמשוררים הבולטים בקבוצת "יחדיו" שבראשה עמד שלונסקי, ומ-1940 - במשוררי "מחברות לספרות" של ישראל זמורה. כתב מחזות וכתב לילדים. כתב פזמונים לתיאטרון הסאטירי, "המטאטא" ו"לי-לה-לו", בהם יותר מ-20 פזמונים שתל-אביב שימשה להם השראה. תירגם לתיאטרון ממחזות שיקספיר, מולייר, ראסין, ועוד

מעשה בפ"א סופית / נתן אלתרמן ! מתוך הספר: ספר התיבה המזמרת – נתן אלתרמן

יום אחד מימי חפֿש, בהיות
הספרים בֿטלים
בֿקרן זִוית,
התחילו כָּל האִותיות
מתגרות בֿפ"א סופית.

אִמְרָה היו"ד החסוּדה:
"אִחוד לָכֵן חִידָה –
מִי־הִי זֹה הַנִּשְׁקָפָה מִסֵּפֶר וּמִגְוִיל?
עַל פִּי רָגְלָה הִיא חִסִּידָה
אֲבָל עַל פִּי אִפָּה – הִיא פִּיל."

שָׁמְחוּ האִותיות (כִּי קָץ
לָבֹן בִּשְׁעָמוֹם) וּבִקּוֹל עָלָז
קִפְצוּ עַל הַמְּצִיָּאָה,
הִחֲלוּ כָּל – כָּלָן,
מֵאֶהוּ"י וְעַד זֶשֶׁר"ץ,
בֿפ"א סופית לְהִתְקַלֵּס.

אִמְרוּ: "רְאוּ נָא אֵיזָה אֶרֶץ
וְאֵיזָה עֶקֶם לְתַפְאֶרֶת!"
אִמְרוּ: "בְּכֻלָּל לְאֵיזָה צֶרֶךְ
נִצְקוּ אוֹתָהּ: "בְּזָבוֹז עוֹפְרֶת."

אִמְרוּ: "רְאֵשָׁה כְּשֶׁל טֶבֶלֶן הוּא,
שְׁעָה שֶׁבִּבְרָכָה טוֹבֵל הוּא."
אִמְרוּ: "אֲכֹן הַנֶּגֶר סֶבֶלֶן הוּא
אִם פִּ"א סופית כְּזֹאת סוֹבֵל הוּא."

אָמרוּ: "כָּל בַּעַל חוּשׁ לִיפִי
(בָּלַעַז – בַּעַל חוּשׁ אֶסְתֵּטִי)
הֲלֹא יִתְמָה בְּאֵיזָה אֶפֶן
נִשְׁתַּרְבֵּבָה לְאַלֶּף – בֵּית הָיָא."

אָמרוּ: "אִם גַּם נִסְכִּים כִּי שֶׁקֶר
הַחֵן וְשׂוֹא יִפִּי הַתֶּאֱרָר ,
דִּיו אֶפִּיָּהּ ! דִּגְמָה מִבְּהֻקָּת
לְהַתְנַשְּׂאוֹת – שְׂאִין – כְּמוֹהָ :

בְּתוֹךְ עֲצָמָה הִיא מְקַפֶּלֶת
וְהַמְלִים שֶׁבֶן כְּתוּבָה הִיא
גְּמוּרוֹת ! שֶׁבֶן מִיד נֹעֶלֶת
כְּמִין מִנְעוּל אֶת הַתְּבָה הִיא !

אֲכֹן, לוֹ עִם הַכְּתָב שׁוֹמְעֵנוּ
כִּי אֲזִי סִלְקָה הוּא בְּלִי הַסּוּס ...
אֲךָ מָה נִלְיָנָה? בְּזִמְנֵנוּ
הַכּוֹל – בְּכָל רְאוּי לְדַפּוּס !"

כֵּךְ אוֹתִיּוֹת הוֹסִיפוּ לְהֵג ,
כִּי אֵין עוֹצֵר וְרֶסֶן אֵין .
וְצִחוּק עִם כָּל אִמְרָה קוֹלֶעֶת
וּמַחֲיאוֹת כִּ"ף וּקְרִיצוֹת – עֵי"ן .

עִם כָּל שְׁנִינָה צִחוּקוֹן הִשְׁחִז עוֹד ,
עִם כָּל בְּדִיחָה הוֹסִיף פִּלְפֵּל הוּא –
אֲךָ פֶּתַע נִדְּהָמוּ... הָא? מָה זֵאת ?
אֲרַע דְּבָר שֶׁלֹּא פִּלְלוּ .

כִּי פִ"א סוֹפִית שְׁמַעָה כָּל אֶלֶה ,
סִבְלָה, סִבְלָה, שְׁתַּקָּה... וּפֶתַע
פִּסְעָה... זִנְקָה... טַפְחָה בְּדִלֶת ...
יִצְאָה מִתּוֹךְ הָאֶלְפָּא – בֵּיתָא !

זִנְקָה... יִצְאָה בְּטַפִּיחַת – דִּלֶת ...
וְהַסְפְּרִים שְׁבִינִית
וְהַעוֹלָם וְיוֹשְׁבֵי – חֶלֶד
נוֹתְרוּ
בְּלִי פִ"א
סוֹפִית .

עוד לא הכל תִּפְסוּ בְּצֶרֶךְ
 מִהַ תִּקְלָה אֶרְעָה... אוֹלָם
 פֶּתְאִים כָּאֵלוֹ אֵינָה בָּרֶג
 נִשְׁלָף מִן הָעוֹלָם ...

הַצִּפּוֹרִים שְׁעוֹפְפוּ
 חָדְלוּ לִפְתֹּעַ
 מְלֻעוֹף ...
 הַמְתוֹפְפִים שְׁתוֹפְפוּ
 פֶּתְאִים נִדְמוּ
 מִלְתוֹף ...

סוֹסִים שֶׁדָּהְרוּ – שְׁטָפוּ
 עָמְדוּ
 לֹא עוֹד שְׁטָפוּ שֵׁט' ...
 טְפוֹת בְּרָזִים שְׁטִפְטָפוּ
 פִּסְקוּ
 לֹא עוֹד נִטְפוּ נֵט' ...

עָמְדָה הָרוּחַ הָרוֹחֶפֶת
 לֹא רָחַפָּה רַח' ...
 עָמְדָה הָעֵת הַמְתַּחֲלָפֶת ,
 נִמְשַׁךְ הָרֶגַע
 בְּלִי לַחַל ...

עוֹף לֹא עוֹף ...
 תּוֹף לֹא תוֹף ...
 סוֹס לֹא שֵׁט ...
 בְּרָז לֹא נֵט ...
 רוֹחוֹת לֹא רָחַפוּ רַח' ...
 נִמְשַׁךְ הָרֶגַע בְּלִי לַחַל ...

כִּי כָל הַהִתְחַלּוֹת בָּלֹן
 נִשְׁאַרוּ בְּלִי סו' ...
 הַכֹּל נִקְטַע... נִתַּק... נִפְסַק ...
 וְשָׁקֵט קָם מֵאֵין כְּמוֹהוּ ...
 נִדְמָה הָיָה – רַק כַּעַד קֵט
 וְהָעוֹלָם חוֹזֵר לְתֹהוּ .

לֹא אִישׁ יָדַע בְּמִי אֶשֶׁם
 וְרַק הָאוֹתִיּוֹת אֵי – שָׁם

בְּקֶרֶן הַזֵּוֹיֹת ,
הִבֵּינוּ כִּי תִבֵּל כָּלָה ,
נִפְגַּמְתָּ בְּשָׁל אוֹת קָלָה ,
אִפְלוּ בְּשָׁל פִּי"א סוֹפִית ...
שֶׁתִּקּוּ גְבֵהִי – רָקִיעַ
וְאֶרֶץ ... הַבְּרִיּוֹת
עֲמָדוֹ בְּרָחוֹב בְּלִי נִיעַ
פְּעוּרֵי פִיּוֹת ...
אִזּוּ ... בְּסִבִּיבָה הַמַּחְרִישָׁה
וְהַתּוֹקָה וְהַסּוֹמֶרֶת
נִשְׁמַע לִפְתָּע קוֹל אִשָּׁה
אֲשֶׁר יֵצֵאָה אֶל הַגּוֹזְזֹת

אל בנה בחוץ, בקול זועף,
הרעימה היא מן הגוזזרה:
יוסף, מה שם קרה, יוסף?
פתאום חזרה....

חזרה עם בן פורת יוסף
שאץ מן החצר יחף.
חזרה אל מקומה.... וכבר
הכל הקיצו כמרדם
וכאילו לא ארע דבר
מיד המשיך עולם כקדם
לעופף,
לתופף,
ולשטוף,
ולרחוף
מסוף עד סוף....

ופ"א סופית שמכחה
על העולם כמעט הקץ בא,
עמדה תמימה, צנועה, נוחה,
כאילו לא נקפה היא אצבע.

שום אות לא עוד פצתה את פיה
להקניטה, את המנצחת.....
שכן האלף בית השביע
את כל האותיות גם יחד-

שלא לשאול אם דמות הפיל לה
או אם לה דמות החסידה
ולא להרגיזה חלילה
ולא לפגוע בכבודה.

מעשה בחיריק קטן

ספרנו מעשה בפ'א סופית
אשר יסרה את אחיותיה על גאותן.
ועכשו לו נשב נא בקרן-זוית
ונספר מעשה בחיריק קטן.

מעשה שהיה

בחיריק קטן

שזכה לא זכה לעמד כחתן
בראשי אותיות, לעטרן ולקשטן,
כי שמוהו תמיד, מעשה שטן,
רק בתחתיתו.

אל תאמרו כי לבו לא יצא לפעמים
אל גבהי השורה, אל צריחים וגגות.
הה, בן! גם רוחו שאפה רמים,
גם נפשו נכספה אל אויר פסגות.

אך כיון שהיה הוא רק חיריק קטן,
אך כיון שהיה הוא רק חיריק ביטון,
הוא אמר: השורות – בשמים ראשן...
ואני – מה כחיי? פה אשקט ואישן.

מילא, אין אני עוג
מלך הבשן.

כך הוסיף הוא לישוב רב ימים בשלון,
עד כי פעם שמע שיחת שתי אותיות:
"אותו חיריק? שטיות. סתם ברירה עלובה.
סתם רבב-שבכתב. תג מגבל והדיוט.
לא יחלם. לא ישאף. לא יתאו. לא ישוה
אפלו את קצה
קוצו של יוד".

זאת החיריק שמע ובלבו שמר.
הוא דבר לא דבר. אך עת לילה רד
קם הוא חרש
נטל לו מקל מסמר
והגור
וציוד
ויצעד — —

הוא לדרך יצא... הוא נגש אל אות ניו
והניו כמו צוק וראשה בעב,
ויחפש וימצא ויו ראשון ויאחו
ביתחיל
מטפס,
מטפס,
מטפס...

אותיות שנעזרו – תהה תהו!
אותיות שנעזרו – בהה בהו!
אותיות שנעזרו ביום ההוא
זאת ראו בן תמהו! אמרו: "או—הו!"

"או – הוהו!" כך אמרו. "הסתכלו בננו!
נקדה לה באמצע! שורו!" –
והבקר ההוא בתולדות הכתב
היה בקר גדול:
בו נוצר השורוק!

בן, השורוק נוצר! נתעשר הכתב
על ידי מסעיו של החיריק-הרכב
שטפס בהר-נו!

אך ידע הוא ידע,
החיריק הלז,
כי לא עת למרגוע,
כי עת לפרץ עו,
אל הרחק, אל גבה,
אל שיא עוטה רו!

ולכן בעזרת הנותן ליצף
(החיריק יצף הנה) כח,
הוא הוסיף לטפס מני צוק אלי כף
ומכף אלי צוק לצלח.

כן, נוצר החולם! נתעשר הכתב
על ידי מסעיו של החיריק-הרבב
שטפס בהר-נר.

כך עמד הוא נבה וכל אותיות,
מקצה דף עד קצהו, נדלו מביעות,
מספרות בשבחו, נדחקות מכל צד
לכרכהו! ולא אותיות בלבד –
גם מלים! כן, אפלו מלים שלמות
הקיפוהו סביב
בטקסוק מצלמות!

אכל הוא שנבר על כפים ועל צוק,
אכל הוא שנפתל ויכל וניע,
לא שעה לתרועות. בחייד של ספוק
ושל ינע מעט, הוא השקיף ללא נייע
אל הנוף הנגלה ממרומי השורה,
אל מישור והרים ובקעים עוטי אד,
ולאמר שראה כי הכל בשורה
הוא פנה
והחל
יורד...

הה, לשוא בו הפצירו הכל פה אחד:
"השאר,
השאר,

לא נמנה כאן את כל פרשת תלאותיו
אך ראוי כי יד כאן וגם ידפס
כי לא שוא הוא טרח וינע ולא שוא
הוא הוסיף

וטפס

וטפס

וטפס,

לא, לא שוא! כי לפתע מתוך מפלש-עב
נתגלה לו ראש-צוק מחטב כמו כס...
עוד דלוג ובשיאי מרומי הררי-נר
הוא

החיריק הפלאי

עמד מתנוסס!

אותיות שנעורו – תהו תהה!

אותיות שנעורו – כהו כהה!

את החיריק הקס מתנוסס בנבהו

הן ראו כן תמהו! אמרו: "או – – הו!"

"או – הו – הו!" כך אמרו. "הסתכלו בנר!"

נקדה בראשה! מי שער? מי חלם?

והבקר שהוא בתולדות הכתב

היה בקר גדול:

בו נוצר החולם!

השאר..."

הוא צעד

וצעד

וצעד במורד

כי עקשן היה... אין לשער.

ואומרים כי בדרך צנן הוא לשבח

את הנוף ואמר כי לא רע...

אך למטה - הוסיף הוא - עסוק הוא כל-כך

ונחוץ הוא כל-כך שפשוט אין ברה.

שם - אמר הוא - קולו מצטרף אל קולות

הסגול והצירה, אחיו לצלילים.

שם - אמר הוא - מקום התנועות הגדולות -

וקטנות, הנושאות את הכתב כגלים

וטורחות לעורר ולהניע כל אות

ולחציר ולכנן את הנוי המלים.

זאת אמר. ולפני העלמו במשעול

רק הוסיף כי לא זה העקר הגדול.

הוא לדרך נצא - כך סים - קדם כל

רק על מנת להוכיח

מה תיריק יכול.

סח ורד. וכיום אין סמן שאי-אז

עד מעל לשורה בא התיריק העז.

אך בלב אותיות עוד שמור המארע

ופעמים מספר הוא כמין מסורה...

חוץ מזה: גם השורוק וגם החולם

מעידים ויעידו על כך עד עולם.

4. **מרים ילן-שטקליס** – מתוך הספר: "בחלומי" - השירים: ג'ינגי, מיכאל; ומתוך הספר: "יש לי סוד" השירים: הסבון בכה מאוד, אלישבע מה נחמדת; מעשה בילדה בודדה; דני גיבור; חברות; הסיפור: שתיים-עשרה.

מרים ילן שטקליס 1900-1984

הייתה סופרת ומשוררת ירושלמית, כלת פרס ישראל הראשונה לספרות ילדים, מחברת ספרי ילדים ושירי ילדים.

מרים וילנסקי נולדה בשנת 1900 באודסה, לאביה הפעיל הציוני ד"ר יהודה ליב ניסן וילנסקי (את שמה "ילן" קראה מאוחר יותר על שמו: יהודה ליב ניסן). התחנכה על ערכי היהדות והציונות. למדה ברוסיה, ולאחר מכן בגרמניה ובצרפת. בשנת 1920 עלתה לארץ, בגיל עשרים. בסוף שנת 1929 נישאה למשה שטקליס אך לא היו לה ילדים.

את שירה כתבה, על-פי דבריה, מתוך נפש מיוסרת. "שירים, כמו ילדים, נולדים בייסורים", היא אמרה. ילן-שטקליס התייתמה בגיל שש-עשרה מאימה וחיה בבדידות ובעצב. בהיעדר ילדים משלה, היא קיבלה את ההשראה לשירה מילדי אחרים. למרות ואולי דווקא בשל כך, הפליאה לתאר חוויות ילדות ורגשות עמוקים של ילדים.

בשנת 1956 זכתה בפרס ישראל על יצירתה, והייתה לכלת פרס ישראל הראשונה לספרות ילדים. מרים ילן-שטקליס נפטרה בשנת 1984 בגיל 84.

גינגי / מרים ילן שטקליס מתוך הספר בחלומי

אָמָא אוֹמֶרֶת תָּמִיד : מִחֲמַדִּי,
לִילְדִי רֹאשׁ-זָהָב,
רֹאשׁ-זָהָב לִילְדִי.

וּבְרָחוֹב הֵם קוֹרְאִים לִי... גִּינְגִי.
בִּכְתָּה הֵם קוֹרְאִים לִי גִינְגִי
אֶפִּילוּ בְּלִילָה בְּתוֹךְ-תוֹךְ כָּרִי
יִבְעַר שְׁעָרַי!
גִּינְגִי...

בְּכִיתִי הָעָרֵב לִפְנֵי הַשָּׁנָה,
וְאִמָּא נִגְשָׁה, וְדַמְעָה בְּעֵינָה.
מִחֲמַדִּי, לְחֹשֶׁה, מִחֲמַדִּי...
וּבְלִילָה-בְּלִילָה וַיָּבֹא אֶלְיָהּ,
וַיַּעֲמֵד עַל יָדִי,
וַיֹּאמֶר : קוֹמָה, קוֹמָה, יִלְדִי!
וּבְכֹנֶף אֲדָרְתוֹ עֲטָפְנִי
וְנִשְׁאַנִּי –
אֶל עַל.

רַבִּים הַצִּבְעִים עִמָּךְ, אֲדָנִי –
תִּכְלֹת פְּרִשֶׁת עַל פְּנֵי הַשָּׁמַיִם,
וְלֹאֲמָא שְׁלֵי חוֹמּוֹת הָעֵינַיִם,
יֶרֶק לְעֵלָה, וְלֹרֶד וְרֹד,
אוֹ לָבֶן, אוֹ אֲדָם, וְעוֹד יֵשׁ, וְעוֹד!
רַבִּים הַצִּבְעִים עִמָּךְ, אֲדָנִי,
יָפִים וּמְרִבִּים!
וְלָמָּה בָּרָאתָ לָךְ יִלְדִים צָהָבִים,
אֲדָנִי, צָהָבִים?

וְשֵׁם בְּמָרוֹם, בְּגֶן-עֵדֶן, – הֵיכָל,
וְבוֹ בְּהֵיכָל – כֶּסֶף-הַמַּלְכוּת,
וַיּוֹשֶׁב לוֹ הַמֶּלֶךְ דָּוִד,
וּבִידוֹ הַשֶּׁרֶבִיט,
וְאַרְי מִימִינוֹ וְאַרְי מִשְׁמָאלוֹ,
וְעוֹמְדִים לִפְנָיו מְשֻׁרְתָּיו וְשָׁרָיו,
וְעוֹמְדִים לִפְנָיו רַבָּבוֹת חִילוֹתָיו,
וְהַכֹּל – זָהָב
וּמִתַּחַת לְכֶתֶר יוֹרְדִים תִּלְתָּלָיו –
צָהָבִים תִּלְתָּלָיו שֶׁל הַמֶּלֶךְ דָּוִד,
צָהָבִים תִּלְתָּלָיו!
וְכָלוּ אֲדָמוֹנִי

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ דָּוִד :
גַּשׁ אֵלַי קִטְנֻנוֹנִי, פְּתִי שְׁלִי,
וְרֹאה גַם אֲנִי גִינְגִי!
וְהִבִּיט אֶל עֵינִי,
וְהִבִּיט אֶל תּוֹכִי,
וַיִּלְחַשׁ : אֶפְרוּחִי, אֶפְרוּחִי,
גִּינְגִי שְׁלִי!

כך אמר לי דוד, כך אמר לי המלך.
ואמא שלי – גם היא שם הייתה עימדי,
לחשה – מחמדי, מחמדי.

מיכאל/מרים ילן שטקליס מתוך הספר בחלומי

חיכיתי חיכיתי
בכיתי בכיתי
ומי לא בא
ומי לא בא
מיכאל

והוא הבטיח פעמיים
שיבוא אחר הצהריים
ומי לא בא
ומי לא בא
מיכאל

שמלה לבשתי יפה מאוד
עם סינור בו רקום
אפרוח ורוד
ומי לא בא
ומי לא בא
מיכאל

את הבובות כולן
לישון השכבתי
שלא תדענה שלא תפרענה
אותי ואת מיכאל

ובחלון ישבתי והקשבתי
וחשבתי - מיכאל
ובגזזטרה עמדתי
ולחצר ירדתי
וחרדתי - מיכאל

והוא לא בא
והוא לא בא
מיכאל

מחר השכם בבוקר
אלך לי אל הגן
ואשב לי ואבכה לי
כל הזמן
מיכאל!

הסבון בכה מאוד / מרים ילן שטקליס

הסבון בכה מאוד
דני לא רוצה בי עוד
ומברשת השיניים
מתייפחת שבעתיים

ואומרת למשחה
אל תבכי אך היא בוכה
והברז כעסן
הוא כועס מאוד על דן

והמים, מים, מים
צר להם על האוזניים
הם שרים, שרים, שרים, שרים
שורם זורם זורם רים
שורם זורם זורם רים
שורם זורם זורם רים
הם שרים, הם שרים, הם שרים

דני, דני מלוכלך
מלוכלך כל כך כל כך
אם יבוא היום לגן
מי יתן שלום לדן

כל אחד ישאל מי זה
מלוכלך כזה כזה
והדסה הקטנה
תסתתר אז בפינה
לא תכיר אותו בכלל
כלל וכלל

והמים, מים, מים

אלישבע מה נחמדת / מרים ילן שטקליס

אלישבע מה נחמדת,
מה יפה אהובתי!
לה שימלת פרחים תפרתי
היא ממש כשימלתי.

אין אני יודעת למה
הם אומרים, פיסחת את?
הן משתיים הרגליים
חסרה את רק אחת?
ואומרים לי, את קרחת.
ואומרים שבור אפך...
אין אני יודעת למה
הם אינם רואים יפייך?

אל תשימי לב לאלה,
האמיני לי ביתי -
אלישבע את נחמדת
את יפה אהובתי...

מעשה בילדה בודדה / מרים ילן-שטקליס מתוך הספר "יש לי סוד"

גֶּרֶחַ, גֶּרֶחַ, סֵפֶר לִי סְפוּר,
סֵפֶר לִי סְפוּר שְׁמִחַ!
וְאַל-נָא תִּגִּיד, זֶה אֶסּוּר וְזֶה אֶסּוּר –
וְאַל-נָא תִּגִּיד, עֲתָה אֵין לִי פְּנָאִי –
וְאַל-נָא תִּגִּיד, סִפְרִיתִי לְךָ דִּי –
סֵפֶר לִי סְפוּר, גֶּרֶחַ!
כִּי אִמָּא אֵינְנָה,
וְאַבָּא הֶלֶךְ.
וְרִיק הַבַּיִת, רִיק כָּל כָּךְ –

כָּל כֶּךָ לֹא שָׁלְנוּ הַבַּיִת...
 הִלַּכְתִּי לַשָּׁבֶת מַעֲט בַּמִּטְבָּח.
 וְאַיִנִּי יוֹדַעַת כִּיצַד
 מִלִּפְּנֵי גְדוֹל שָׁם אֲכַלְתִּי.
 מֵאוֹתָם הַכְּבוֹשִׁים הַשְּׂמוּרִים בְּתוֹךְ כַּד –
 אֲנִי לֹא לִקְחָתִי! הוּא קִפֵּץ אֶל הַיָּד –
 וְאַכְלָתִי.
 אַחֵר כֶּךָ נִשְׁבְּרָה כּוֹסִית שֶׁל יַיִן –
 כָּל כֶּךָ נִבְהַלְתִּי!
 וְאוֹלֵי הָיוּ שָׁם שְׂתִימִים?
 אִינִי יוֹדַעַת –
 מֵהֵר, מֵהֵר, עַל בְּהוֹנוֹת רִגְלִי
 בְּרַחֲתִי – וְנִדִּי.
 אַחֵר כֶּךָ קָרָאתִי בַּסֵּפֶר מַלְּיִם רַבּוֹת,
 אַחֵר כֶּךָ הִשְׁכַּבְתִּי לִישׁוֹן אֶת כָּל הַבָּבוֹת,
 אַחֵר כֶּךָ הִיִּיתִי בֵּת-מֶלֶךְ,
 וְתַעֲיִיתִי בַּדֶּרֶךְ,
 בָּאֵי-הַקֶּסָּמִים,
 בְּיַעַר-אַיִמִּים...
 וְטַפְסָתִי מֵהֵר עַל הָעֵץ הַגְּבוֹה,
 כִּי לִמְטָה אָרְבוּ זְאֵבִים –
 רָעִיבִים!
 פָּצוּ אֶת הַלֵּעַ!
 וְאַנִּי יוֹשֶׁבֶת לְמַעְלָה בַּשִּׁקְט,
 וְצוֹחֶקֶת!
 וְלֹא כָלוּם.
 כִּי מֶלֶךְ אַחַת אֲנִי יוֹדַעַת –
 הַמֶּלֶךְ הַהִיא שֶׁל הַטִּבְעַת –
 הַטִּבְעַת שֶׁנִּתְּנָה לִי שֶׁלֹּשֶׁת הַגְּמָדִים –
 הַיָּדִידִים –
 לְחֻשְׁתִּי –
 וּמִיד בָּא הַיָּרֵחַ עִם שְׁנֵי כּוֹכָבִים,
 וּמִיד גִּרְשׁוּ אֶת כָּל הַזְּאֵבִים.
 וְעוֹד מֶלֶךְ אַחַת אֶמְרָתִי,

ועד שלש ספרתי –

ולפני מרפבה!

והמרפבה בלה

זכוכית צלולה,

ובמרפבה הושיבוני,

והביתה הביאוני!

והבית ריק.

אין איש בא,

אין איש צוחק.

אין איש גוער בי!

אין איש אומר לי:

זה אסור, וזה אסור...

נח, נח, ספר לי ספור!

ועל מה לספר אם לא תדע,

ספר לי ספור על ילדה בודדה...

דני גיבור - מרים ילן שטקליס מתוך הספר: "יש לי סוד"

אמא אמרה לי: דני,

ילדי הוא גבור ונבון.

ילדי לא יבכה אף פעם

בפתי קטן.

אינני בוכה אף פעם.

אינני תינוק בכנן.

זה רק הדמעות, הדמעות

הן בוכות בעצמן.

פרח נתתי לנוחית,

קטן ויפה וכחל.

תפוח נתתי לנוחית,

נתתי הכל.

נוחית אכלה התפוח,

הפרח זרקה בחצר

הלכה לה לשחק עם ילד -

עם ילד אחר.

אינני בוכה אף פעם,

גבור אָני, לאַ בָּקֵן!
אָךְ לָמָּה זֶה, אִמָּא, לָמָּה
בּוֹכּוֹת הַדְּמָעוֹת בְּעֶצְמָן?

ח ב ר ו ת/מרים ילן שטקליס מתוך הספר: "יש לי סוד"

אמרתי לה: ריבה'לי, בואי אלי.
אמרה: לא.
אמרתי: נשב על יד הארון, בארץ-אולי.
אמרה: לא.
אמרתי: עומד שם כסא, כלו על שלוש,
ואספר לך סיפור על בן-מלך והוא פרעוש.
אמרה: לא.
ואספר לך סיפור על בת-מלכה והיא צב בביצה!
אמרה: לא ולא ולא ואינני רוצה!
מירה-קפירה לכי לישון!
והושיטה לשון...
ככה וככה השיבה לי
החברה שלי ריבה'לי.
אמרתי לצביה: ואת?
אמרה: אין דבר, לי אין דבר לי לא איכפת.
ואמא שלך עוגה תתן לי?
אמרתי: עוגה אין לי,
אמרה: אז לא! לא ולא ואינני רוצה!
מירה-קפירה, לכי לישון -
והושיטה לשון.
מירה קפירה-קפידרירה...
ככה וככה הציקה לי
החברה שלי צביקה'לי.
הלכתי לאמא. אמרתי:
אספר לך סיפור ועוד לא סיפרתי?
אמרה: כמובן.
מעשה בשני חתולים וביתם על ארובה?
אמרה: אדרבה ואדרבה!
ואם שיר לך אשירה -
לא תאמרי - מירה-קפירה?
אמרה: לא! לא ולא!
כי אומר מירילי,
שירי-לי מירי-לי,
שירי בתי,
ילדתי-חמודתי!
ככה וככה הנעימה לי
החברה שלי, אמא'לי...

שתיים עשרה/ מרים ילן שטקליס, מתוך הספר: יש לי סוד

שתיים-עשרה

הדבר התחיל כך.

בערב, כשגמרנו את שתיית הקקאו אמרה חנה פתאום: מחר אקח אתכם ללונה פארק. כך היא אמרה, חנה. לפתע-פתאום, כשלא בקשנו ממנה. אנחנו יושבים עוד ליד השולחן, אבא ואמא אינם, ופתאום אומרת חנה: מחר אקח אתכם. כל כך שמחתי עד ששתקתי. כאילו נכנס משהו מן השמחה אל הגרון - עומד שם ולא נותן לי

לדבר. מנולי קפץ מן הכסא, התחיל רץ אנה ואנה, וקופץ על רגל אחת. אבל רק ילדים קטנים כמוהו קופצים על רגל מרוב שמחה, תינוקות של גן ילדים. ילדים גדולים ההולכים אל בית הספר לא עושים כך, כמובן.

מנולי חדל מלקפוץ ושאל: - מה זה?

- כלום שכחת? - אמרתי. - בשנה שעברה היינו שם. זה נפלא - אמרתי. - טוב יותר מיום הולדת. נכון. - אמר.

- זוכר אתה, מנולי? נדנדות וסחרחרות, ומיני מינים של סוכריות. אתה זוכר? נקניקיות ומוסיקה, ויורים הרבה, וכל כך הרבה אנשים, כל כך הרבה!

- נכון - אמר מנולי והמשיך בקפיצותיו.

אחר כך במיטה, שאלתי בחושך: - מנולי, אתה ישן? אמר: - לא.

- על מה אתה חושב?

אמר: איפה אמא?

- הלוא אמא הלכה אל הדודה רחל, הלוא אמרה לך. הדודה רחל יש לה עכשיו ילדה חדשה, תינוקת כזאת, הלוא יודע אתה. ואמא אמרה לך.

- כן - אמר. יודע אני. אבל איפה אמא?

- מנולי, - אמרתי, - אני חושבת על הלונה פארק. מחר נסע ללונה פארק.

- כן, - אמר, - גם אמא?

- לא, - אמרתי, - רק חנה.

- אני לא רוצה לונה-פארק! אני שונא לונה-פארק. אני רוצה אמא. אמא שלי, - הוסיף, - אמא שלי.

אני לא אוהבת את מנולי כשהוא אומר אמא שלי. מדוע אמא שלי? כל העולם יודע יפה, כי אמא - גם אמא שלי אבי, וגם אמא של שמואל. מנולי יודע זאת.

למה 'אמר תמיד "שלי"? רציתי לכעוס מאוד, אך פתאום ראיתי בחושך כמה הוא קטן במיטתו הגדולה, ונזכרתי בקולה של אמא כשהיא מביטה אל תוך עיני ואומרת: את הילדה הגדולה שלי! לא עניתי לו דבר. באמת, אף מלה אחת קטנה לא אמרתי לו, למנולי. שתקנו. גם אני רצית לבכות. אבל לא בכיתי. מפני שאני גדולה. חשבתי: לונה-פארק, מחר חנה תקח אותנו, מחר. אחר כך ישנתי מהר, וכשפקחתי עיני, היה אור בחדר, הרבה שמש, ואני חשבתי: היום נלך ללונה-פארק, ללונה-פארק.

קווי השמש היו בחדר, ערמות גדולות של אור לבן וחזק, ובחדר חם וטוב ושמח. יום ארוך מאוד היה זה. אחרי הצהריים עמדה חנה במטבח ושטפה את כלים ואנחנו עזרנו לה. מנולי שבר כוס אחת קטנה ואני לא שברתי דבר.

לבסוף הכל היה מוכן. אמא נתנה בידי עשר פרוטות ונשקה אותנו ואמרה: - שמעו בקול חנה, על תתנדנדו יותר מדי.

הנה יוצאים את הבית, הבה עולים על האוטובוס, הנה נוסעים! את המטבע אני מחזיקה היטב, שלא יישמט מכפי. זהו הכסף שלי, מה אעשה בו? האוטובוס אץ על פני הרחובות ואני מחזיקה את המטבע. סוף סוף הגענו. ברגע הראשון נבהלתי קצת. כל כך הרבה אנשים היו שם. מאין באו כל כך הרבה אנשים?

מיד רצנו אל הנדנדות. הכל כאשתקד. הכל מקושט סרטים צבעוניים ארוכים העפים באויר, פעמונים קטנים מצלצלים צלצל עליו, קולות מוסיקה, והכל צוחקים כשהנדנדה עולה ויורדת, עולה ויורדת.

הרבה ילדים היו שם, וגם הרבה גדולים. אינני פוחדת, עפה אני באויר מעלה. מעלה, וטוב לי כל כך, ושמחה אני כל כך.

והסחרחרות! רוכבת את על גב סוס, או פיל, או גמל, או יושבת בסירה או באוטו, והכל מתנועע, מתנדנד מסתובב - הסוסים, הפילים והגמלים, הסחרחרת עצמה מסתובבת ומסתובבת חיש מהר, מהר. מהר, ועוד יותר, ועוד יותר! את יושבת באוכף, מחזיקה ברעמת הסוס, את עפה באויר, והרוח מכה בלחיך! וטוב כל כך! ושמח כל כך!

דברים רבים ראינו שם. בביתן אחד הייתה אישה ירוקה בשמלה קצרה מאוד, וידיה ורגליה אדומות. על ליבה טבלה לבנה עם עיגולים צבעוניים, ובאמצע הטבלה עיגול שחור. אנשים עמדו במרחק מה על יד מעקה, וקלעו אליה בכדורים מרובים ארוכים. על פי רוב לא פגעו בה, אבל היו גם בני-מזל וכדורם פגע ישר בעיגול השחור וחדר אל

ליבה, והאישה נענעה בידיה וברגליה, נשמעה פתאום מוסיקה, והאנשים צחקו מרוב שמחה וטפחו לו לבר-מזל על כתפו. והוא התגאה מאוד.

בעד זה משלמים חמש פרוטות. האישה הזאת איננה אישה באמת, היא מצוירת על קרש, הלכתי מסביב והסתכלתי בה: אין בה ולא כלום, סתם עץ. ואני לא אוהבת את האנשים היורים בה. טיילנו הרבה בין האוהלים. על אוהל אחד הייתה מצוירת אישה כזאת: על שולחן קטן עגול, בעל שלוש רגליים, מותקן חצי גוף עם ראש אישה בעלת תסרוקת גבוהה. לא בטן, לא רגליים - לא מעל השולחן ולא מתחת. האיש שעמד בפתח האוהל עשה תנועות בידיים וקרא: היכנסו! היווכחו! אישה בלא גוף! בואו וראו!

אך אני מחזיקה את המטבע שלי ואיני רוצה לראות את האישה בלא גוף. ובפתח האוהל ממול עמד איש אחר. גם הוא עשה תנועות וקרא: בואו וראו! הנחש הקדמוני! מי רוצה לראות את הנחש הקדמוני?

הנחש אף הוא מצויר על בד האוהל, ראשו מצד הפתח מכאן וזנבו מצד הפתח מכאן, וגופו סובב את כל האוהל כלו. אני לא יודעת

איזה מין זה, הנחש הקדמוני? אם זהו שהיה פעם בגן עדן, וה' גרש אותו משם, איך הגיע ללונה-פארק?

לבסוף עייפנו מן הרעש, מן האנשים, מן המוסיקה, מן ההליכה. ופה בא הדבר שעליו אני חושבת. מהלכת אני ומחזיקה המטבע בידי. מה לעשות בו? נולי כבר קנה לו חצוצרה קטנה. ואני? אולי לראות את הנחש הקדמוני? אולי לקנות מתנה לאמא ולאבא? מנולי עם חנה התקדמו ואני נתעכבתי מעט. שרוכי נעלי ניתקו ונתכופפתי כדי לקשרם היטב.

מרימה אני את עיני, והנה בובה. יושבת הבובה על איצטבה, בין שאר הפרסים של מטיל הקוביות. בשנה שעברה זכה שמואל בעיפרון גדול. נותנים לו לבעל הביתן עשר פרוטות והוא מרשה לך לנסות את מזלך ולהטיל את הקוביות שלו. כל צד שבקוביה מסומן במספר, מאחת עד שש. מניחים את שתי הקוביות בגביע קטן, מבעבעים, טורפים היטב ומפילים את הקוביות. עד תשע אין זוכים בשום דבר. מי שזכה

בשתיים עשרה, זכה בפרס הראשון.

והפרסים מוצגים על איצטבות לעיני כל. רואים אותם מרחוק, כי הביתן פתוח משלושת צדדיו. הבובה יושבת על איצטבה עליונה בין הפרסים הראשונים. היו לה שתי צמות ארוכות ושמלת מלח. לא הייתה זאת בובה גדולה, לא היה בה דבר מיוחד... אך לא יכלתי לגרוע עין ממנה. זאת הייתה הבובה שרציתי בה מאז ומתמיד.

התקרבתי מעט והנה איש עומד בביתן. זהו מטיל הקוביות. והאיש קורץ עין, מחייך וקורא לי בקול מתוק: גברת קטנה, אל-נא תעמדי מרחוק, קירבי נא. הראית את הפרסים שלי?

אני מתקרבת והאיש מדבר. האיש גדול ושמן, כלו שמן, בעל לחיים אדומות ושפם שחור, שני קצות השפם ארוכים ומסולסלים היטב, והם מסתמרים ועולים ופונים כלפי מעלה. צחקתי מעט והתקרבתי יותר. וכל הזמן מביטה אני אל הבובה ומרגישה במטבע שבידי.

בואי-בואי-נא, - אומר האיש, - הסתכלי בפרסים שלי. זה לא עולה בכסף. הנה שעון מעורר מצוין. הנה קופסת סבון, סבון נפלא, הנה מי קולון. איזה ריח! הבה חצי תריסר צלחות, ובובה, הרוצה את בובה? גשי הנה גברת קטנה, כסף יש לך?

פתחתי את כפי, והוא לקח את המטבע.

- מצוין, - אמר האיש, - הרי יש לך עשר פרוטות, מצוין! עתה נסי את מזלך. טרפי היטב!

הקוביות קשקשו בתוך הגביע, ואני טרפתי וטרפתי.

- עכשו הפילי!

הקוביות נפלו על הטס שבאמצע השולחן. שש על אחת, שש! וגם על השניה, גם על השניה שש! שש ועוד שש הרי הן שתיים-עשרה! הפרס הראשון, הבובה, הבובה שלי! צחקתי בקול וקראתי אל האיש: - הבט-נא, הבט-נא, זכיתי בשתיים-עשרה, באמת, בשתיים-עשרה הבט-נא!

האיש לא ענה. הסתכלתי בו, והיה זה כאילו איש אחר. עיניים קטנות, קרות ורעות הביטו אלי מתוך פנים זועפות. הוא שתק, וקצות שפמו הזדקפו עוד יותר.

- הבט-נא, - אמרתי, ולבי נפל, - זכיתי בשתיים-עשרה.

- ובכן, מה?

- שתיים-עשרה, - אמרתי, - הפרס...

- אין פה שום שתיים-עשרה.

- שתיים-עשרה... הבובה...

- אין פה שום בובות. לך מפה.

- אבל בבקשה...

- אני אומר לך, ילדה, לך מפה. אסור פה לעמוד. - הוא כעס וקרא בקול: לך, ילדה! נבהלתי מאד, לא יכלתי לזוז מן המקום. כאילו תקועה במסמרים עמדתי לפניו, לא יכלתי להבין: הלא רואה הוא כי זכיתי בשתיים-עשרה. שש ועוד שש, כל קוביה ושש עליה. הפרס הראשון, המול הגדול. למה גוער הוא בי? למה מגרש אותי? אינני מבינה...

היכן חנה? אפילו מנולי איננו. אני לבדי, בכל העולם כלו לבדי אני מול האיש הגדול, השמן, הרע הזה. והוא גוער בי: לך מפה, ילדה רעה! ברחתי ממנו. לא ידעתי לאן לפנות. איה חנה עם מנולי? חיפשתי אותם בין האנשים, רצתי אנה ואנה. חנה, אייך? חנה! אך חנה איננה, ואמא איננה ואבא איננו. לבדי אני בין כל האנשים הזרים האלה, לבדי ביער זה של אנשים, לבסוף מצאתי אותם, ואולי הם מצאו אותי. כי גם הם חפשו אותי הרבה, ורצו וקראו לי. לא סיפרתי להם דבר.

ואחר כך, בבית, אפילו לאמא לא סיפרתי. בלילה, בחושך, על מיטתי, בכיתי הרבה. לא יכלתי להבין. איך אפשר? והרי הוא ידע הכול כמוני. איכה עשה זאת? איכה?

אך בלילה-בלילה... פתאום... נפתחת הדלת ובפתח עומדת ילדה קטנה, ילדה קטנה ושתי צמות ארוכות לה ושמלת מלח. לא ילדה זאת, זאת בובה, הבובה! הבובה שלי! בובה נעמי, קראתי לקראתה, את בובה נעמי?

- כן - חייכה הבובה, - אבי בובה נעמי, ואני באתי אלייך.

- בואי אלי, בובה נעמי, בואי מהר!

ובובה נעמי חייכה לקראתי ובאה אלי, וישבה על מיטתי ולחשה באוזני:

- הנה באתי אלייך, - אל-בא תבכי, אל תתעצבי! ואני תמיד אבוא אלייך, בכל לילה אבוא ובשחק שתינו - את תהיי אמא, ואבי ילדתך. אל-נא תבכי אמא, אל-נא תבכי עוד!

והיא לחשה באוזני: אמא טובה, אמא בחמדת, - ושתי ידיה הקטנות לטפו את פני, ואבי שמחתי בה! כל כך שמחתי בה. בובה נעמי שלי! בובה נעמי

תקציר הסיור שתיים עשרה

הסיפור פותח בערב אחד בו שמרה חנה על שמואל-מנולי ועל הדוברת, ילדה בבית הספר. חנה אמרה מבלי שיבקשו שתיקח אותם ללונה פארק ביום המחרת. הילדה שתקה ומנולי קפץ משמחה ורץ.

מנולי הפסיק לקפוץ ושאל מזה והילדה הסבירה לו, כי הניחה ששכח. כשהלכו לישון הילדה שאלה אם מנולי ישן והוא ענה שלא. כששאלה על מה חושב, הוא ענה בשאלה "איפה אמא?" הילדה הזכירה לו שהאם אצל הדודה רחל שילדה תינוקת. הוא ענה שהוא יודע אבל איפה אמא. הילדה התעלמה מהשאלה ואמרה שהיא חושבת על זה שמחר יסעו ללונה פארק. מנולי שאל אם גם האם תבוא והילדה ענתה שלא. מנולי אמר שהוא לא רוצה לונה פארק, הוא אמר שהוא שונא לונה פארק והוא רוצה את אמא שלו. הילדה תמיד כועסת שמנולי אומר אמא שלו, אבל היא לא כעסה עליו באותו רגע כי ראתה שהוא כה קטן במיטתו הגדולה והיא גם נזכרה באמה שתמיד אומרת לה "את הילדה הגדולה שלי". הילדה רצתה לבכות אך לא בכתה והיא חשבה על הלונה פארק.

בבוקר הם עשו הכנות- כלים, סדר ועוד. האם נתנה לילדה מטבע לפני שיצאה. הם נסעו ללונה פארק- מנולי, הילדה וחנה, הם נהנו מאוד. במהלך השהות הם שיחקו במשחקים השונים ועלו על מתקנים מגוונים ונהנו. הילדה חשבה איפה תבזבז את המטבע שקיבלה, היא לא אהבה לראות שיורים באישה מעץ והיא גם לא רצתה לראות את ההצגה של אישה ללא גוף או הנחש הקדמוני. היא ראתה בובה שלבושה כמלחית והיא רצתה אותה. האיש בדוכן הטלת הקוביות קרא לה בשמחה, והיא הטילה את הקוביות בריכוז גבוה ובתקווה שיצא לה מספרים גבוהים. בינתיים נעלמו חנה ומנולי. הילדה זכתה ב12, הפרס הראשון, היא שמחה וציפתה לבובה. האיש נהיה פתאום רע וכעס עליה ואמר שאסור לה לעמוד שם. היא חיפשה את חנה ומנולי והם חיפשו אותה ומצאו אותה. היא לא סיפרה על המקרה לאף אחד. בלילה היא בכתה הרבה ולא הבינה איך האיש הזה עשה כך. בלילה בלילה נפתחה הדלת ובפתח עמדה הבובה, הבובה נעמי. היא ניגשה לילדה, חייכה ולחשה באוזנה שהיא באה ושהיא לא תבכה ולא תהיה עצובה. היא אמרה לה שתמיד תבוא, בכל לילה והן שיחקו יחד. הילדה שמחה מאוד.

5. **קדיה מולודובסקי** – מתוך הספר: "פתחו את השער", השירים: פתחו את השער, הילדה איילת;

גלגוליו של מעיל; מעשה בחבית.

קדיה מולודובסקי 1894 - 1975

הייתה משוררת וסופרת יידיט.

מולודובסקי נולדה בקרטוז-ברזה שבצפון פולין (כיום בבלארוס). למדה גננות עברית אצל יחיאל הלפרין בוורשה, עברה לאודסה, שם פרסמה את שיריה הראשונים ועבדה עם ילדים יהודים, ניצולי הפרעות בקי"ב. לאחר מלחמת העולם הראשונה שבה לוורשה ולימדה בבתי ספר יהודיים. ב-1935 עברה לניו יורק, שם חייתה עד מותה (למעט תקופה קצרה בישראל בין השנים 1950–1952).

על שמה קרויים רחובות במספר יישובים בארץ, ובהם פתח תקווה, זכרון יעקב ובית שמש.

פתחו את השער/קדיה מולודובסקי מתוך הספר: "פתחו את השער"

פִתְחוּ אֶת הַשַּׁעַר, פִתְחוּהוּ כְחָב,

עֲבוֹר תַעֲבֹר פֹה שְׂרִשְׁתָּ זָהָב:

אָבָא

וְאִמָּא ,

וְאָח

וְאָחוֹת

וְחֶתֶן וְכֵלָה

בְּמִרְכָּבַת קָלָה.

פִתְחוּ אֶת הַשַּׁעַר, פִתְחוּהוּ כְחָב,

עֲבוֹר תַעֲבֹר פֹה שְׂרִשְׁתָּ זָהָב:

סָבָא

וְסִבָּתָא ,

וְדוֹד

וְדוֹדָה

וְנִכְדִים וְנִינִים

בְּמִרְכָּבַת פְּנִינִים.

פִּתְחוּ אֶת הַשַּׁעַר, פִּתְחוּהוּ רָחֵב,
עָבוֹר תַּעֲבֹר פֶּה שְׂרָשֶׁרֶת זָהָב:
אֲגִס
וְתַפּוּחַ,
וְדָבֵשׁ לְקִנּוּחַ,
וְרִקִּיק צֶהָבֵהָב
עַל צִלְחַת זָהָב.

הילדה איילת/קדיה מולודובסקי

בוורשה, בפרור נידח, ביצה, חצר ובית שח. שם דרה הילדה אילת ויש לה שמשיה כחלחלת. האב נפח שחור מפיח, האם ידיה לא תניח. הגג רעוע וגוהן ומתחתיו ציפור בקן. לבית ארובת עשן. מיטה בבית ושולחן. וצלחות, סירים ומים לכביסה וגם תינוק בעריסה. והילדה אילת עם שמשיה כחלחלת. כבר בחורה בת שש עם תלתלים כאש. ובחוץ אור לרוב והחול צהוב. ללוש עוגות בחול יוצאת היא. לכל החברות קוראת היא. קוראה האם לבת בקול ענות, מצלצלים החלונות. וגם האב שחור מפיח, בקורנסו מטיח: הביתה חיש! צריך שיר ערש לזמר לאח, צריך לשטוף סירים וכלי מטבח, צריך לשאוב דלי מים, צריך לתלות כותנת וגרביים, ובולבוסים צריך לקלוף, והרצפה לשטוף, לקרוא מעט בטעם, לכתוב מעט בטעם, זכרי, כי מן הבית אגרשך הפעם! יוצאת איילת להביא דלי מים, לתלות כותנת וגרביים. רואה היא: אווזים הולכים. מרת אווזת מהלכת, שורה של אפרוחים נמשכת, כנפיים – לובן צח, רגלים – אודם עז, וגם הפתי האווז. פותחת לה איילת שמשיה כחלחלת, ובית לה וגג ואווזים לה למשחק. רוצה איילת עם האווזים לנדוד, עד שהיום יחשיך מאוד מאוד. הביתה חיש! היום לא חג! יש לבשל את המרק, צריך קסמים עוד לבקע, צריך את התינוק לנענע, וקטניות צריך לברור, וחיתולים צריך לצרור, וקצת לקרוא בטעם, וקצת לכתוב בטעם, זכרי, כי מן הבית אגרשך הפעם! הולכת איילת עצים לבקע, את התינוק לנענע. רואה היא ציפורים עפות. סדרו שורה כמו רכבת במרום, ועליהן – גבוה – אווירון. ציפורים קטנטנות, כנפיהן לבנות, וענן על הכול כעשן כחול. פותחת לה איילת שמשיה כחלחלת ובית לה וגג וציפורים לה למשחק. רוצה איילת עם הציפורים לנדוד, עד שהיום יחשיך מאוד מאוד. קוראה האם לבת בקול ענות, מצלצלים החלונות. וגם האב שחור מפיח, בקורנסו מטיח: הביתה חיש! חוטים צריך עוד להשחיל וטלאי צריך עוד להטיל, וקישורים צריך לקשור, וכפתורים צריך לתפור, וקצת לקרוא בטעם, וקצת לכתוב בטעם, זכרי, כי מן הבית אגרשך הפעם! הולכת איילת קשורים לקשור, כפתורים לתפור. פתאום פוצחים הכפתורים בשיר ומתפזרים על פני העיר. וכל כפתור הוא כבר גלגל וגלגלים עפים במעגל. אחד ברחוב ביעף דוהר. ארגז מוביל הוא חיש מהר. שני גלגלים יריצו אופניים, שלושה נושאים חבית של מים. וארבעה מתוך הבהלה, רתמו עצמם בעגלה. פותחת לה איילת שמשיה כחלחלת ובית לה וגג וגלגלים לה למשחק. רוצה איילת ככה לעמוד עד שהיום יחשיך מאוד מאוד, קוראה האם לבת בקול ענות, מצלצלים החלונות. וגם האב שחור מפיח, בקורנסו מטיח. אבל איילת לא רוצה לשמוע, לא רוצה לשאת מפה רגליה, והגלגלים מצלצלים, קוראים בשמה משתחוים אליה. את כל הגלגלים רותמת אז איילת, עושה מהם רכבת מתפתלת. ובקול שורקת הרכבת, ואילת הוי נוסעת למרחקים, למרחקים אל ארץ לא נודעת.

- העלילה הילדה אילת מתוך הספר: "פתחו את השער" (תקציר)

ולפני הכל – העלילה: הילדה אילת, "בחורה בת שש עם תלתלים כאש", בת להורים קשי-יום, משתוקקת לשחק עם חברותיה בחול, ללוש עוגות (מתוקות) ודמיוניות במקום לקלף בולבוסים. לפני שהחברות מספיקות להגיע היא נקראת הביתה, לבצע שורה ארוכה של מטלות. כשהיא יוצאת לתלות כביסה היא נתקלת בלהקה קטנה של אווזים ומשתוקקת לנדוד בחברתם עד שהיום יחשיך מאד, אבל שוב היא מוזעקת הביתה, שם מחכה לה סדרה נוספת של מטלות. קצת אחר כך, כשהיא יוצאת לבקע עצים, היא משתוקקת להצטרף אל הציפורים ולנדוד איתן בשמיים עד בוא החשיכה, ושוב היא נתלשת באיומים אל סדרה שלישית של מטלות. ואז, בזמן שהיא תופרת כפתורים, נשבר משהו במציאות. הכפתורים פוצחים בשיר והופכים לגלגלים שמתפזרים על פני העיר. והפעם ההורים לא מצליחים להבקיע את הקסם. איילת מסרבת לשמוע: "הגלגלים מצלצלים, קוראים בשמה, משתחוים אליה". (בקטע הזה יש משהו מן המשחק אבל גם מן המיסטיקה. לי אישית הוא הזכיר את חזון יחזקאל עם הגלגל בתוך גלגל בתוך גלגל וחלום השמש [גלגל החמה] והירח והכוכבים המשתחוים.) הילדה איילת על כל פנים, רותמת את הגלגלים לרכבת ונוסעת "למרחקים למרחקים אל ארץ לא נודעת."

גלגוליו של מעיל / קדיה מולודובסקי מתוך הספר: "פתחו את השער"

החזיט עוֹסֵק בְּחִיט
וְיִלְדִים לוֹ מְלֹא הַבֵּית.
חֵיל רֵב, בְּרוּךְ הַשֵּׁם,
וְתִינוּק בְּחִיק הָאֵם.

כָּאֵן הַמַּעֲשָׂה נִפְתָּח-
לֹא בְּגִדֵי לָבָן וְצָח.
מַעֲשָׂה בְּמַעִיל שֶׁל חֶרֶף
בַּעַל סֶדֶק צָר מַעֲרָף.

הוּא, תִּפְרוּ מַעִיל שֶׁל חֶרֶף
בַּעַל סֶדֶק צָר מַעֲרָף,
לְבַחֹר גְּדֻלָּהּ גּוֹץ.
שְׂיִהָיָה לוֹ חֵם בַּחוּץ.

רָץ גְּדֻלָּהּ בּוֹ שְׁנֵתִים
וְהַמַּעִיל- זֶהב פְּרָנִים!
עוֹד שְׁנָה- הַמַּעִיל כְּאִילוֹ
עוֹד יוֹתֵר יָפָה אֶפִּילוֹ.

אֵךְ גְּדֵל גְּדֻלָּהּ קֶטָן,
וְהַמַּעִיל לוֹחֵץ בַּמֶּתָן.

קֵם יָרִיד בְּבֵית! מַה פֶּה?
אֵיזוֹ מִין צָרָה צְרוּכָה פֶּה?
קֶצֶת גְּדֵל גְּדֻלָּהּ קֶטָן,
וְהַמַּעִיל לוֹחֵץ בַּמֶּתָן!

מַה עוֹשִׂים? חֲסֵל! אֵין עֶזֶר!
רָץ בְּמַעִיל שְׂמִרָהּ לִיזָר.

רָץ בּוֹ לִיזְרָקָה שְׁנֵתִים,
וְהַמַּעִיל- זֶהב פְּרָנִים!
עוֹד שְׁנָה- הַמַּעִיל כְּאִילוֹ
עוֹד יוֹתֵר יָפָה אֶפִּילוֹ.

פֶּעַם הוּא הָרִים יָדָיִם-
נִתְפַּקְעוּ הַשְּׂרוּלִים!
קֵם יָרִיד בְּבֵית! מַה פֶּה?
אֵיזוֹ מִין צָרָה צְרוּכָה פֶּה?
לִיזְרָקָה הָרִים יָדָיִם
וְהַקֵּץ לַשְּׂרוּלִים!

מַה עוֹשִׂים? נוֹ, מִילָא, מִילָא,
שְׂבַמַּעִיל תִּרְוֹץ כְּבֵר בִּילָה.

בִּילָה רָצָה בּוֹ שְׁנֵתִים,

וְהַמְעִיל- זֶהב פְּרָנִים!
עוֹד שָׁנָה- הַמְעִיל כְּאִילוֹ
עוֹד יוֹתֵר יָפָה אֶפִּילוֹ.

פַּעַם בִּילָה מִתְכַּוֶּפֶת..
הַבְּטָנָה, הוּי, מִתְעוֹפֶפֶת!
קֶם יָרִיד בְּבִית! מָה פֶּה?
אֵיזוֹ מִין צָרָה צְרוּרָה פֶּה?!
בִּילָה רָגַע מִתְכַּוֶּפֶת..
הַבְּטָנָה כִּבְר מִתְעוֹפֶפֶת!

וּפּוֹסְקֵת הַחֲבֵרִיָּה :
שֶׁבַּמְעִיל תָּרוּץ כְּבָר חִיָּה.
רָצָה חִיָּה בּו שְׁנַתִּים,
וְהַמְעִיל- זֶהב פְּרָנִים!
עוֹד שָׁנָה- הַמְעִיל כְּאִילוֹ
עוֹד יוֹתֵר יָפָה אֶפִּילוֹ.
וּפְתָאוֹם אֵימָה וּפַחַד!
חִיָּה בָאָה מִתִּיפַחַת,
בְּדַמְעוֹת עַל הַרִיסִים –
הִיא אֵיבְדָה אֶת הַכִּיסִים!
רוֹעֲמִים כּוֹלֵם כִּרְעֵם :
חִיָּה תִתְבַּיֵּשׁ הַפַּעַם!
מָה זֶה? אֵיךְ זֶה כֵךְ עוֹשִׂים?
אֵיךְ זֶה מֵאֲבָדִים כִּיסִים?
אֶת הַמְעִיל בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ
אִז לִבֶּשׁ יַחִיָּאל פֶּרֶץ.

פֶּרֶץ, פֶּרֶץ, זֶהוּ לֶץ!
מִטְפֵּס מַעַץ עַל עֵץ,
מַחֲלָל בַּחֲלִילִים
לְכִלְבִּים וְחַתּוּלִים,
וּמִרְגִּיז אֶת הַבְּרִיּוֹת
וּמִקְבֵּל מַכּוֹת טְרִיּוֹת,
מִלֵּל, שׁוֹרֵק, נוֹבַח,
בְּקִיצוֹר – בַּחוֹר שִׁמְחָה.

נֹו וּבִכֵּן בְּדֶרֶךְ-אֶרֶץ
אֶת הַמְעִיל לִבֶּשׁ לוֹ פֶּרֶץ.
וּבִאוֹתוֹ הַיּוֹם בִּשְׁתֵּי
הוּא תִלֵּשׁ אֶת הַשּׁוּלִים
וּבִשְׁעָה חֲמֵשׁ בְּעֶרֶךְ
חוֹר גְּדוֹל נִקֵּב בְּבֶרֶךְ.

וּבְרָגַע הָאֲחֵרֹן
הַבִּיאוּ בְּלִי צוּאֲרוֹן
וּסִידֵר בּו חוֹר מוֹל חוֹר,

מפנים ומאחור!

מביטים כולם בפחד,
רועמים כולם ביחד:
איזה בגד לתפארת,
איזה מין מעיל-אדרת!

האזיני, ארץ ארץ
מה עשה בו זה השרץ!

פעם פרץ – לא טיפש –
בא ערום, ומעיל לא יש...

מביטים כולם בפחד,
רועמים כולם ביחד:
פרץ! תיש! סייח! כרכשתא!
אי המעיל אשר לבשת?

אז ענה להם הנער
בלשון חיה כתער:

צד ימין אני מסרתי
לחתול אשר זכרתי,
חלק שמאל אני שלחתי
לחתול אשר שכחתי.

והיתר – חור מול חור –
תקבלו לפי התור.

מעשה בחבית / קדיה מולודובסקי מתוך הספר "פתחו את השער"

בתוך חצרנו בקרן- זווית אל כותל הבית נשענת חבית, חבית בלי חישוק, ישנה, עקומה, אך תמיד היא מלאה זיו אורה של חמה.

בחצר הגדולה נפשות אין מספר. גרות בחצר משפחות תריסר. אנשים ונשים וזקנים וטף, סנדלר ונפח וחייט ובנותיו. אלמנה עמוסה תינוקות עשרת, וגם אני, המספרת.

וסבל גבריאל ובנות לו שתיים השוכבות על הארץ (כי מיטה להם אין), והשכנים – כלום אכפת לשכנים הדבר?! – כינו את השתיים: "בנותיים מתפלשות בעפר".

ומבוקר עד ליל מהומה בחצר, וכל פה מחרף ומקלל וגוער. והיה כי יכעס הסנדלר על בניו וניער את זקנו והגביה פניו, והניף הרצועה וקפץ חיש-מהר ורדף אחריהם על פני כל החצר, עיניו – גחלים, ופניו – עווית, והנה, נמלטו הבנים ויושבים בחבית!

ועמד וצחק במלוא פיו הסנדלר: - אם בתוך החבית, אין עצה, ונגמר! והיה כי יכעס החייט על יוכבד בתו הקטנה וזרעו נטויה להרביץ לה מנה הגונה, וקפצה הילדה חיש מהר לחבית, וישבה לה בנחת, וכבש החייט כעסו וכרסם במבוכה את המחט.

רק פעם בפעם יעיף בה מבט ויאמר: - אם בתוך החבית? אין עצה, ונגמר! ורחל היא קטנה מכולם, אבל שכל לה מלוא הראש, הכגולם תשב להמתין עד יבואו אותה לענוש? כי תקרע שמלתה או תשבור צלחת – מיד לחבית היא בורחת. ובכלל, בחצר כל תינוק וכל ילד יודע: טוב לשבת בתוך החבית מלמפרע.

וליבם של הורים מתמלא חרדה ויגון: החבית – עסק ביש היא, החבית היא אסון, אי אפשר להרביץ לבנים, והיו להפקר. – לסלק את חבית- המקלט ושלא תעמוד בחצר! ואמר גבריאל הסבל: - אם תתנו לי שקלים עשרה, אסלקנה לכל הרוחות, וכולנו פטורים מצרה. אלא מה? בינתיים החלו לרדת גשמים, ויורדים בלילות ויורדים בימים, ובבית הסבל מטפטפת טיפה- טיפה דרך חור שבגג ועל פני הרצפה, והגשם איננו פוסק, נפתחו ארובות השמים, והחור שבגג מתרחב, וזורמים וזורמים המים. אז לקח גבריאל אותה החבית מפינת החצר, הכניסה לביתו ועמדה שם מלאה כמו באר.

ובנות גבריאל צוהלות משמחה ומנחת: ראו נא, באמצע הבית – מקלחת! והיה אז מושך בכתפיו הסבל גבריאל: - מציאה חדשה, הלוואי על שונאי ישראל! וכשקם גבריאל ותיקן את הגג, בקיסם בפטיש, במסמר מבורג, באו אליו השכנים וביקשו תחנונים: קיצורו של דבר – גם בבית החייט דולף המטר, וגם האלמנה מטפטף ונוטף וממש שיטפון במעון העגלון השוכן במרתף.

והנה לא הייתה עוד ברירה לכולם גם יחד אלא את זו החבית איש לביתו לקחת. נדדה החבית על- פי תור מדירה לדירה, וראו: אלמלא החבית, היה רע! ולכן גם כתום הגשמים החבית בחצר נשארה.

יום אחד ציווה גבריאל הסבל על בנותיו לברר אפונים, נמלטו הבנות לחבית כצמר שפנים. רץ גבריאל וקורא לבנותיו, וניגש ומביט: מה קרה? איזו דלת יפה לחבית כמו בבית חדש רב- קומה ויפה- תואר מצילה ותיבה לדואר. ולפתע פתאום – גם חלון העטור בצחורו של וילון, והפלא ופלא, והוד ותפארת: גם גג לחבית – כפה נהדרת! ועל הגג מטפח כנפיו, תרנגול, תרנגול- של- זהב. נדהם גבריאל ועמד כהמום, עיניו פקוחות, ופיו בלום. ותשלחנה בנות גבריאל רצים לילדי החצר, לאמור: "היאספו, ילדים, ובואו מהר! כי הייתה החבית לארמון, על גגו תרנגול- של- זהב עומד וקורא בגרון ומטפח כנפיו. ואם יש את ליבכם לבקש מתנה או שי, חישבו נא עליו עת יקרא השכוי – ודי! קיצורו של דבר, אל תתביישו ובואו כי הוצב פה ארמון- ילדים, אין בכל העולם כמוהו.

לא המתינו ילדי החצר עד יזמינו אותם פעמיים, רצו כולם חיש – מהר שמחים עד לב השמים, ואפילו תינוק שלמד אך אתמול להלך על רגליו מדדה וזוחל אל אותו תרנגול- של- זהב. ורצים חתולים וזוקפים הזנב, כי פשטה בעולם השמועה על שכוי- של- זהב. ומסביב לחבית – ילדים ברוב עם מבקשים את אשר יעלה על ליבם האחד מבקש לו שולחן, השני – מיטה, זה רוצה חץ וקשת וסוס- של- עץ, וזה שוקולדה, וזה חביתה. רחל (היא קטנה מכולם, אבל שכל לה- מלוא הראש) מזמינה לה בבת אחת בובות שלוש! ומי יפלל ומי ימלל, מי יאמר, מי יגיד, מה נעשה ביום ההוא מסביב לחבית! אך בנות גבריאל נשארו בארמון עד עכשיו, ויושבות שם בראש, ממש ליד תרנגול- הזהב!

6. **ע. הילל** – הספר "דודי שמחה"; ומתוך הספר: "בולבול למה ככה" - השירים: מזבוב ועד פיל;
למה לובשת הזברה פיז'מה; מעשה בחתוליים; יוסי ילד שלי מוצלח; דודי שמחה בייביסיטר.

ע. הילל -1926-1990

הלל עומר הידוע יותר בשמו הספרותי ע. הילל נולד בכ"ד באב תרפ"ו, 4 באוגוסט 1926 לאביו המוסיקאי בנימין עומר (חתולי) בקיבוץ משמר העמק. בתום לימודיו התנדב לפלמ"ח והשתתף במלחמת העצמאות. לאחר מכן נסע לצרפת ולמד אדריכלות נוף. בשובו היה גנן ראשי בירושלים ובתל אביב. בין השאר תכנן את גן צ'רלס קלור בתל אביב ואת גן הפסגה ביפו. שיריו וסיפוריו הראשונים נדפסו בעיתון "דבר לילדים" בשנת 1947. שיריו השובבים, עתירי הדמיון, ההומור ומשחקי הלשון, ראו אור בספרים שונים, ורבים מהם הולחנו בידי סאשה ארגוב. גיבורו הידוע ביותר הוא "הדוד שמחה", שהוא "מין דוד שמח שאינו משתבץ בחיים הרגילים, אבל הוא שנותן להם טעם", כלשונו. ע. הילל פרסם גם ספרי שירה למבוגרים וספר פרוזה אוטוביוגרפי. היה נשוי לציפורה ואב לשלוש בנות. הלל נפטר בשנת 1990 ונקבר בקיבוץ בו נולד.

הספר דודי שמחה/ע.הילל

אָנִי גֵר
בְּרֻחַב שְׁמֵגֶר
חֶמֶשׁ.
בְּבֵית שְׁלֵנוּ יֵשׁ
קוֹמוֹת יֵשׁ
וּמִרְתֵּף.
מִי בְּמִרְתֵּף גֵּר?
חַיִּים הַסֵּנְדֵּלֶר.
וּמִי בְּקוֹמָה אֶלֶף?
-אֶפְרַיִם הַסֵּפֶר.
וּבְקוֹמָה בֵּית?
-דָּן הַנֶּגֶר

וּמִי בְּגִימָל?
-הָרוּפָא.
וּבְדֵלֶת?
-מִשֶּׁה הָאוֹפָה
וּמִי בְּהָא?
-אָבָא, אִמָּא וְאָנִי
(אֲנַחְנוּ סֵתֶם שְׂכָנִים).
וּמִי בְּקוֹמָה שְׁשִׁית?
-לֵעֵת עֵתָה לֹא אֲגִיד!
מָה עוֹשֶׂה הַסֵּנְדֵּלֶר חַיִּים?
-נִעְלִים לַסֵּפֶר אֶפְרַיִם,
גַּם לְדָן הַנֶּגֶר
וְלָרוּפָא גַּם,
אֲבָל לְמִשֶּׁה הָאוֹפָה
מִגִּפִּים!
וְלִי
סֵנְדֵלִים עוֹשֶׂה.

וּלְמִי עוֹד?
 -לָעֵת עֲתָה זֶה סוּד.
 וּמָה עוֹשֶׂה אֶפְרַיִם הַסֵּפֶר?
 -מְסַפֵּר אֶת חַיִּים הַסֵּנְדֵלָר
 וְאֵת דֵּן הַנֶּגֶר
 וְאֵת הָרוּפָא
 וְאֵת מֹשֶׁה הָאוֹפֶה גַם.
 וְאֶפְלוּ אוֹתֵי מְסַפֵּר פֶּעַם
 בְּחוֹדָשִׁים
 (נוֹרָא יָפֶה!).

וְאֵת מִי עוֹד?
 -לָעֵת עֲתָה זֶה סוּד.

וּמָה עוֹשֶׂה דֵּן הַנֶּגֶר?
 -שֶׁרֶפֶרֶף לְחַיִּים הַסֵּנְדֵלָר
 וְכֶסֶא
 לְאֶפְרַיִם הַסֵּפֶר עוֹשֶׂה.
 וְשִׁלְחוֹ
 לְמֹשֶׁה הָאוֹפֶה.
 וְלִי נוֹתֵן קֶרֶשִׁים,
 וְלִפְעָמִים גַּם מְסִמֵּר (לֹא יֶשֶׁר!).
 וּלְמִי עוֹד?
 -לָעֵת עֲתָה זֶה סוּד.

וּמָה עוֹשֶׂה הָאוֹפֶה?
 -לָחֶם לְחַיִּים הַסֵּנְדֵלָר אוֹפֶה,
 וּלְאֶפְרַיִם הַסֵּפֶר גַּם,
 וְלִדֵּן הַנֶּגֶר גַּם,
 וְלַחֲמֻנִיּוֹת לְרוּפָא,

וְלִי
 (אִם אֲנִי מְבַקֵּשׁ יָפֶה)
 נוֹתֵן עוֹגָה
 (וְכַמוֹכֵן שְׂאֲנִי אוֹמֵר "תוֹדָה").
 וּלְמִי עוֹד?
 -לָעֵת עֲתָה זֶה סוּד.
 וְאֲנִי מָה?
 מֵתֵקֵן אֶת הַסֵּנְדָלִים אֲצֵל הַסֵּנְדֵלָר חַיִּים
 (וְשׁוֹמֵעַ הַמּוֹן סְפוּרִים בִּינְתִים).
 וְאֲצֵל אֶפְרַיִם
 מְסַתְפֵּר פֶּעַם בְּחוֹדָשִׁים
 (הוּא מְסַפֵּר אוֹתֵי נוֹרָא יָפֶה).

וּמִדֵּן הַנֶּגֶר

מְקַבֵּל קִרְשִׁים
 וְלִפְעָמִים גַּם מְסִמֵּר (לֹא יֵשֶׁר!).
 וְאוֹמֵר לְרוֹפֵא: "א",
 וְלַמֶּשֶׁה הָאוֹפֶה: "תּוֹדָה" (בְּעֵד הָעוֹגָה).
 אֲבָל הַחֵבֶר הֶכִי-הֶכִי-הֶכִי טוֹב שְׁלִי,
 זֶה שְׁלַמְעֵלָה גֵר
 (וְסוֹף-סוֹף אֲגַלֶּה אֶת הַסּוּד)
 זֶה הַדּוֹד שְׁמַחָה הַזֶּמֶר!
 בָּאֵמֶת,
 כְּשֶׁשְׁמַחָה שָׁר
 זֶה נִהְדָּר!
 מְחַיֵּךְ בְּמִרְתֵּף
 חִיִּים הַסְּנֵדֶלֶר,
 וְאֶפְרַיִם הַסֶּפֶר
 מְצַפֵּץ!
 וְדָן הַנֶּגֶר מִפְּזִם וּמִנְסֵר,
 וְאֶפְלוּ הָרוֹפֵא אֶת מִצְחוֹ מִיֵּשֶׁר!
 וּמֶשֶׁה הָאוֹפֶה לִי נוֹתֵן עוֹגָה,
 (כְּמוֹכֵן שְׁאֲנִי אוֹמֵר "תּוֹדָה"),
 וְכָל זֶה בָּאֵמֶת נִפְלֵא וְנִהְדָּר,
 כְּשֶׁהַדּוֹד שְׁמַחָה שָׁר!
 מִמֶּשׁ כָּל הַבֵּית
 (וְאֲנִי הֶכִי!)
 מֵאֵשֶׁר!

וְלֹא רַק אֲנַחְנוּ:
 כָּלֵם,
 כָּל רְחוּב שְׁמֵגֵר,
 שְׂמִיחִים
 כְּשֶׁהַדּוֹד שְׁמַחָה שָׁר!

דודי שמחה המבולבל ע. הלל

קצת לא נעים,
קצת לא נעים לי להודות,
שדודי
(שמחה הדוד)
קצת מבולבל
זה באמת, ככה די חבל

טוב,
למשל:
לארוחת הבוקר
הוא מורח סנדביץ'
מסנדל
בחמאה
בסנדל
אבל בתה הוא שם
שתי כפיות חרדל
אולם את הבשר
בוחש הוא בסוכר
כזה דוד מבולבל.....
או, למשל:
במקום אותי, לגן שולח
את הבקבוק ואת הסל,
ואותי – איתו לוקח
לעבודה ברחוב סקנדל.
אבל
פתאום אנחנו מגיעים ליפו, לנמל.
או למשל:
הולכים אנחנו סתם לים, (אם בכלל – מרשה אבי)
לוקחים גלגל
וענבים,
ומגיעים סוף סוף...
לרחוב סקנדל!
"הגענו!" אומר דודי, "נרד מן הגמל!"
"טוב", אני אומר, "תקנה לי ארטיק, אבל".
"בשמחה!" אומר דודי שמחה, וקונה על המשקל שני קילו בצל.
בחיי, קצת טרלל!
או, למשל:
בערב, את כובעו משליך מתחת לספסל:
אך כשאני מדליק את החשמל,
חוטף הוא, חת ושתים,
וחובש את כובעו המטומבל,
ומחייך: הידד! כבר לא נחטוף מכת חשמל!
כזה דוד מבולבל!

טוב.
מה יכולים כבר לעשות,
(לא לכל אחד יש את אותו הדוד!)

אבל,
 בעצם,
 זה לא נורא בכלל,
 ואפילו, צריך להודות,
 שכל זה קצת מצחיק,
 וזה בעצם –
 דווקא מזל!

כשדודי שמחה מתגלח

כשדודי שמחה מתגלח,
 (עניין שהוא לרוב שוכח!)
 אני בשקט מתפלח,
 את הדלת קצת פותח,
 מבלי ששמחה בי מרגיש
 עומד אני
 ומסתכל:
 איך –
 איך זה האיש,
 דודי שמחה – מתגלח!
 איך מברשתו ביד לוקח,
 איך קצף לחייו מורח,
 איך בשיחה דודי פותח-
 אז תשאלו : עם מי?
 עם דודי שמחה שבראי
 דודי שמחה (האמיתי)
 משוחח.
 כל ילד במקומי
 היה נורא צוחק.
 אבל אני
 עומד לי בשקט
 ומתאפק.
 תחילה הוא מדבר בנחת,
 הוא מבקש מאת ההוא שבראי,
 סתם ככה,
 את פרצופו משם לקחת.
 אך כשהוא אינו מחזיר
 דודי נוזף בו : חזרזיר!
 (וטוב שבי אינו מרגיש
 כי אז היה זה עסק ביש).
 וכשדודי כולו בקצף מקוצף
 גם כובעו, גם החולצה
 שואג הוא פתע :
 מחוצף!
 אני אקצוץ ממך קציצה!
 (אני אל שרוולי צוחק,
 קשה, קשה להתאפק!
 וטוב שבי אינו מרגיש
 כי אז היה זה עסק ביש).
 דודי כועס! דודי מזהיר

במברשתו שבאוויר :
 אם לא תחדל מזה "קופיקו"
 אמרח לך את "האפיקו!"
 וכשדודי את פיו פותח
 ממש מבול משם קולח.
 (דודי גיבור בלקלל)
 הביטו איך הוא משתולל –
 אל מול הראי לשון שולח,
 ובמצחו בראי נוגח.
 (אפשר מצחוק להתגלגל,
 מזל שבי אינו מרגיש
 כי אז היה זה עסק ביש).
 לפתע – הופ!
 אלי יסב,
 (מן הסיבוב הפתאומי דודי כמעט נופל).
 ובקולו עלי צוהל : הא קוף!
 יצאת מן הראי סוף סוף!
 (מרוב אימה ומהומה ליבי כמעט פורח!)
 ואז נחפז דודי שמחה
 ובמברשתו
 את קצה חוטמי – מורח!

דודי שמחה אוהב חיות

חיות!
 זה מה שדודי שמחה הכי אוהב – מאוד
 ובעצם, אפשר להגיד
 שגם אותי הדביק
 ב"מחלה" הזאת.
 יום אחד נכנס דודי ובידיו
 אקווריום של זכוכית עם שני דגי זהב.
 "זה בשבילך!"
 אומר דודי שמחה
 ומחייך.
 "איך
 בדגים הללו אטפל?"
 אני שואל.
 "פשוט מאוד,
 את האבקה הזאת אתה נותן, בלי בעיות!"
 אימא מחייכת, קצת נבוכה,
 זהו דודנו, הדוד שמחה.
 ואני, כמובן, עד הגג מבסוט –
 לטפל בדגים זה עניין פשוט.
 ובכלל, בלי חיות איך אפשר לחיות?
 לא חולפים עדיין שלושה ימים
 ושמחה מופיע עם עכברונים לבנים,
 ארבעה עכברונים זה כבר משהו!
 "הטיפול", אומר שמחה, "עניין פשוט!"
 דודי ואני את הכלוב מניחים

מתחת המיטה
ומחייכים.
אימא שולחת מבט של חיבה
וחרש לוחשת: תודה רבה.
אני, עד הגג, בחיי, מבסוט –
עכברונים לבנים זה פשוט פשוט –
נפלא!
(אכן, נדבקתי ב"מחלה"!)
באמת,
בלי חיות
איך אפשר לחיות?
עוברים ארבעה ימים, ואז –
הנה שמחה בפתח, ובידו ארגז
מתוכו מציץ אפרוח-אוז –
"יצור נאה, לא יסולא בפז!"
מחייך דודי
ומושיטו כנגדי.
אבל אימא הפעם, נדמה לי, משום מה,
שמחתה, ככה ככה, אינה שלמה.
אך אני, כמובן, מבסוט עד הגג!
אפרוח אווז – זה ממש חג!
ובכלל, בלי חיות אי אפשר לחיות!
שבוע ימים כמעט עובר
הנה שמחה דודנו אלינו חוזר
עיניו נוצצות בחיוך מסוים,
בחיקו מתפנק חתלתול סיאם.
חתלתול סיאם עם עיניים תכולות
"ראיתם בחיים מתנה שכזאת?"
אימא מסתכלת. לא אומרת דבר.
אך שמחה מחייך: "זה שום דבר!"
ואני כמובן, עד הגג מבסוט,
חתלתול סיאם זה כלל לא פשוט!
באמת, בלי חיות איך אפשר לחיות?
אולם שמחה דודי, (סמכו עליו!),
בביקור הבא כבר מביא לי כלבלב.
כלבלב מתוק, זריז, שובב!
מרטיב כל רגע ונובח: "הב-הב!"
מסתכלת אימא בכלבלב הנלבב
אך במקום לשחוק – מעקמת את האף.
דודי מתלוצץ, ומפייסה (כמעט):
"כלב הוא יצור ממושמע ונחמד!"
ואני, כרגיל עד הגג מבסוט
כלבלב בבית זה כבר לא פשוט!
ובכלל בלי חיות מי יכול לחיות?
אכן דוד שכזה, באמת זה מזל!
לא רק בגלל החיות – בכלל!
אי ! אצלנו בבית שמח מאוד!-
אקווריום של זכוכית על חלון ניצב
ובו מרקדים שני דגים של זהב.
מתחת למיטה – עכברונים לבנים

מצייצים בארבעה קולות קטנים.

ואפרוח – אווז

ממני לא זז

(על כן החתול הסיאמי נרגז!)

ובקול שובב

נובח "הב הב"

ומדי רגע וחצי מרטיב הכלבלב.

ואני,

יחד עם כל החיות

בחיי,

כל כך שמחים לחיות!

אולם אמי קצת נאנחת,

דומם לוחשת היא ושחה:

"שמחה, שמחה, דודי מדוד,

רק שלא תביא לנו עוד!"

אז אני לעצמי אומר: "אם ככה –

יותר חיות כבר לא אקחה!"

וכשדודי שוב חוזר

ומביא עמו סייח.

"די!" אני אומר

אין מקום יותר!"

"אם כך"

לרגע דודי מהרהר,

אם אין בבית – "אז בחצר!"

אמי מגביהה עיניה בשקט:

בחצר – למה לא? אמי שוחקת."

ואני כמובן עד הגג מבסוט

סייח בחצר זה כל כך פשוט!

עם הרבה חיות

זה נפלא לחיות!

מזל שיש לי כזה מין דוד!

ועכשיו אני סקרן, כבר סקרן מאוד –

מה יביא לי דודי, מה יביא לי עוד?

מזבוב ועד פיל/ע.הלל מתוך הספר: בולבול למה ככה.

-

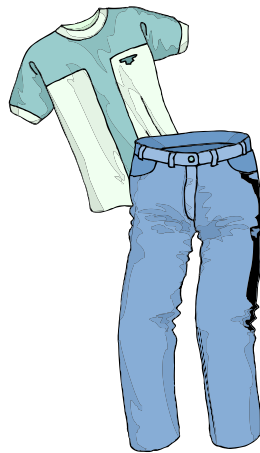
הוי
 מה קשה, מה עלוב
 להיות זבוב!
 זָבֹב הזבוב
 בקול עצוב
 כולם,
 כל העולם רודפים אותי.
 פוי, זה חיים? זה דידיטי!
 הה, לו הייתי למשל
 צָרָר –!
 הזבוב אמר
 -לעזאזל אתה עם המשל,
 רק בגללו אני כל-כך אומלל –!
 הצרצר מְמַגְרֶתוֹ ניסר.
 משל!
 רק זה חסר!
 אי, מרגיזים אותי כולם,
 קוראים לי בשמות:
 “עצלן, עצלן!”
 כלום לא עושה רק מנגן!
 שקרים!
 דיבות!
 אני מסכן, מסכן!
 נִי נִי לי, מר!
 הלוואי ויכולתי
 להיות עכבר!
 עכבר!
 אויה, אויה, גורל אכזר!
 צייץ בלב נשבר
 מבכי העכבר.
 תמיד מחתולים לברוח, להפחיד נשים!
 חיים קשים!
 חיים מקוללים!
 עולם רשע של חתולים!
 אם כבר
 אז כבר:
 כלב אז
 - -! הב הב!
 חלילה, הב, וחס!
 טיפש!
 איפה ראית עוד שיש

כאלה עלובים
 כמו חיי כלבים - !?
 הִבְהֵב הַכֶּלֶב הַבְּחוּבִים
 תשמע:
 כלב מי שרוצה להיות
 כלב!
 הרי אם להיות,
 אז סוס לפחות! -
 סיכם הכלב בשתי נביחות
 שטויות!
 צָנַף בקול בוכים הסוס .
 כנראה שעליך אף פעם לא כעסו!
 וכנראה שגם לא כתמו לעגלות
 וכנראה שלא עצבנו בקללות
 וכנראה שגם לא הכו בשוט,
 וכיוצא באלה כל מיני בושות,
 שנשארת טיפש כל-כך מאוד!
 כי סוס להיות
 זה נורא משפיל!
 אני,
 לו יכולתי,
 כבר הייתי פיל!
 כולם מטומטמים שווה!
 חושבים
 שאם
 אני כזה עבה
 וגדול,
 אז הכל יכול!
 הנה, למשל, תביטו עכשיו,
 איך הַמְהַרְג'ה העגול,
 על שש נָשָׂיו,
 על תריסר בָּנָיו,
 על עשרים ואחד מְשָׁרְתָיו
 וְעֶבְדָיו,
 על הטוֹרְפָן בראשו ועליו
 הלולב-
 כולם ביחד אצלי
 על הגב!
 ואני מִתְחַתֵּיו
 צריך לסבול!
 אז תגידו - איך אני יכול
 לְנוֹכַח המצב
 לא להיות פְּלִי מְאֻכָּז?
 ואיך אני יכול

לא לצאת מְפֹלִי,
 כשנוסף לכל,
 ממש נגד עיני
 בְּקִצָּה השנהב
 נח לו זבוב
 חצוף,
 שובב!
 בלי בעיות, בלי דאגות ובלי כל
 הודו על הגב!
 אי אמא!
 כשם שאני פיל, בְּחִי מוטב
 לו זבוב הייתי אני תחתיו-!
 ניגב הפיל דמעות עיניו.
 מה קשה,
 מה עצוב
 להיות זבוב!
 זָבֹב הזבוב בקול עצוב.

למה לובשת הזברה פיג'מה? ע.הלל

מי יודע מדוע ולמה
 לובשת הזברה פיג'מה?
 כי...

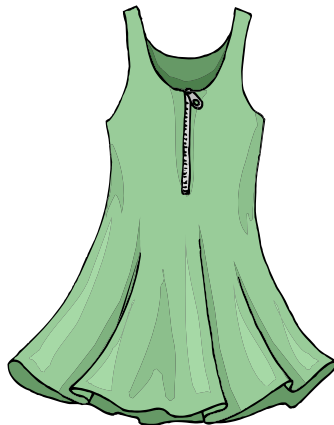

בבקר יום אלף
 הזברה קמה,
 פשטה את הפיג'מה,
 לבשה מן הסתם מכנסים וחלצה,
 אך מיד הרגישה
 שאין היא מרצה.
 מהרה
 ולבשה
 פיג'מה.

בבקר יום בית
 הזברה קמה,
 פשטה את הפיג'מה,
 לבשה בשמחה בגדי-התעמלות
 אך הוי – דבקה בה
 מחלת-העצלות.
 מהרה
 ולבשה
 פיג'מה.

בבקר יום גימל
 הזברה קמה,
 פשטה את הפיג'מה,
 טרחה ומדדה לה
 סרבל;
 אולם היה זה בגד
 חם ומסרבל.
 מהרה
 ולבשה
 פיג'מה.

בבקר יום דלת
 הזברה קמה,
 פשטה את הפיג'מה,
 לבשה בשמחה
 בגד-ים,
 אך אבוי
 היא קבלה מחלת-ים!
 מהרה
 ולבשה
 פיג'מה.

בבקר יום הא
 הזברה קמה,
 פשטה את הפיג'מה,
 עמדה ומדדה לה
 שמלת-מלמלה לה,
 אבל מיד, עוד בטרם התרגלה לה,
 מהרה
 ולבשה
 פיג'מה.

בערב שבת
 הזברה קמה,
 אך בטרם פשטה את הפיג'מה,
 ישבה וחשבה:
 אם כדאי ליום אחד בלבד
 לטרוח וללבוש את שמלת השבת?
 ישבה וחשבה,
 חשבה
 וחשבה
 עד מוצאי שבת.

מאז לובשת הזברה פיג'מה
 ואיש אינו שואל מדוע ולמה...

מעשה בחתוליים/ע.הלל

היה היו-יו חתוליים
אחד חתול שחור כַּזְפָּת
ושני לָבָן כַּסִּיד
אמר החתול השחור כַּזְפָּת :
"אני יָפֶה הכי הכי!"
השיב הלָבָן כַּסִּיד :
"אני פי כָּפֶל כָּפֶל כַּפְּלִים!"
נעלב החתול השחור כַּזְפָּת,
נעלב כנגדו הלָבָן כַּסִּיד,
סמרו עורם זה על זה,
זקרו זנבם זה מול זה,
שחור כַּזְפָּת,
לָבָן כַּסִּיד,
לא דברו עוד זה עם זה.
נמשך הברוגז יום יומיים,
כי עקשנים היו השניים.
עוד יום חָלֵף, גם ליל עָבַר,
עד שִׁנְמָאס קצת הדָּבָר.
הרהר החתול השחור כַּזְפָּת :
אולי באַמֶּת הלָבָן כַּסִּיד
אולי באַמֶּת הכי הכי?
ואלו הלָבָן כַּסִּיד חָשֵׁב :
אולי השחור באַמֶּת כַּפְּלִים?
מה עָשָׂה השחור כַּזְפָּת?
קפץ לתוך חֲבִית של סיד
ומה עָשָׂה הלָבָן כַּסִּיד?
קפץ לתוך חֲבִית של זָפֶת.
יָצָא השחור- לָבָן כַּסִּיד,
יָצָא הלָבָן- שחור כַּזְפָּת
עולם הפוך, עולם הפוך :
שחור – כַּסִּיד
לָבָן - כַּזְפָּת!
אוך! אוך! אוך!

לא ידעו אז מי הוא מי,
לא הכירו מיהו מה,
איזו, איזו מהומה!
מהומה, מיאו, מיאו, מיאו!
מיאו!
ילל שחור מזפֶּת,
מגרד, נדבק הזפֶּת.
מיאו! ילל לבן מסיד,
מעצבן, צורב הסיד!
אללי ואלללים
יללו החתוליים.
מה עשו הם? חת ושתיים
חיש הימה אצו רצו,
בגלים רחוף רחצו,
הסתבנו, כיבסו עורם,
מזנבם עד קצה חוטמם.
אז יצאו מתוך הים
והרגישו מצוין!
והנה החתוליים
נחמדים שניהם כפליים.
השחור – שחור כזפֶּת,
הלָבָן – לבן כסיד,
עליזים כמו תמיד.
זה מזה ביקשו סילחים,
זה לזה שלבו זנבים,
ואמרו הם : כמו שככה,
כל אחד, גם שנינו יחד
נחמדים מיליון כפליים,
והריעו בקולם :
ברוגז ברוגז אף פעם
שולם שולם לעולם.
ונסעו לירושלים.

יוסי ילד שלי מוצלח/ע.הלל

שמש במרום זורחת
אימא את יוסי בנה שולחת :
-לך הבא בקבוק חלב,
לך ישר ואל תשכח,
יוסי, ילד שלי מוצלח.

יוסי בשדרה פוסע
ופתאום אורות עיניו,
אץ הוא, רץ הוא לפניו :
גור כלבים מסכן צולע-
הוא חובק בשתי ידיו.

אימא מחכה בבית.
-איפה יוסי ? אין חלב!
אך הנה הילד בא עם...
-מה זה ? חומד של כלבלב
מתנה הבאתי לך
-אוי לי, ילד שלי מוצלח.

שמש במרום זורחת,
אימא את יוסי בנה שולחת :
-לך הבא נא לי כיכר
לחם חם - אך אל תשכח,
יוסי, ילד שלי מוצלח.

השדרה לא מצייצת.
פתע שוב קופצות עיניו,
רועשות, נוגנות אוזניו :
מפוחית קטנה נוצצת
הוא אוסף אל שפתותיו.

אמא מחכה בבית.
מה ליוסי ? לחם אין,
אך הנה הילד בא עם....
-מה זה ? (יוסי מנגן)
מנגינה הבאתי לך!
-אוי לי, ילד שלי מוצלח!.

שמש במרום זורחת
אימא את יוסי בנה שולחת :
-לפחות הבא זיתים,
זה הכול, אך אל תשכח,
יוסי, ילד שלי מוצלח.

השדרה לוחשת יוסי!-
הנה שוב רוקדות עיניו,

מה נחפז הוא לפניו
פרח אדמוני, אי - יופי !!!
מבלבל לו את האף.

אימא מחכה בבית.
אוי לי, יוסי, זית אין,
אך הנה הילד בא עם....
מה זה ? -לך הכול אתן!...
קחי, הפרח הוא שלך!
-אוי לי, ילד שלי מוצלח.

ריק הבית, אין חלב,
לחם אין, ולו כזית.
אך מלא מלא הבית
אהבה, ניגון ופרח
ונביחות כלבלב...

דודי שמחה בייביסיטר/ע' הלל

כמו כל ההורים
כן אימא ואבא, כל מוצאי שבת יוצאים לבלות
עם קרובי משפחה או סתם חברים
או לראות איזה סרט (למבוגרים).

למה לא?
אדרבא!
שיצאו לבלות
בשמחה!
הן הבייביסיטר שלי הוא דודי שמחה!

כבר בשבע ורבע אני קופץ למיטה,
מתכרבל בשמיכה.
ילד טוב. "ליל מנוחה".
אימא נותנת לי נשיקה,
והס.
הילד ישן במנוחה.

ובעוד אימא על העקבים הגבוהים טופחת
ואבא בעניבה מסתבך ("לשחת!")
והנה,
והנה הדלת נפתחת
ומי בדלת-

-שלום! חה חה!
ערב טוב לכל המשפחה!
-אנא, הס! הילד ישן, אנא במטותא ממך!

אכן ניחשתם : זה דודי שמחה!

עוד שלוש לחישות (או שתי שאלות)
ואימא ואבא יוצאים לבלות.
למה לא?
בשמחה!
הן הבייביסיטר שלי הוא דודי שמחה.

ובכן,
עכשיו,
מה מעשיו
של דודי שמחה הנלבב?-

חיש-חיש גולש הוא על ארבעותיו,
אלי זוחל ופתאום :
-הב! הב!
נובח דודי בחרי-אף.

הופ-הופ! ואני רוכב עליו!
אם דודי כלבלב
אז אני חתול.
ומיד יחול
בנינו קרב!

ואז,
כאילו לא ארע דבר,
דודי שולף מכיסו עכבר-
צעצוע גומי נהדר,
ובעוד אני מגיל נסער,
הופ!
בראשי מעיף הוא כר!

דודי מחרחר,
חושף שיניו,
דודי סומר,
גם שולף ציפורניו
ופתאום הופכני על הגב!

וקם,
ורודפני
עד
שתופסני,
פי ממלאני
בשוקולד!
(אגוזים-חלב
כאשר אהב!)

עתה הגענו לעיקר :
הנה אנחנו מתחילים
בהילולת התעלולים-

זה בייביסיטר?-זה שד משחת!
משוגע כמו אלף פילים ביחד!

הופ-הופ!
עומד על הידיים!
(למרות שדודי שמן למדי!)
ובנוסף גם עושה שמיניות באוויר,
זה בייביסיטר אדיר!
אדיר!

והופ!
מעיף אותי לרום
ומשליכני על הארון,
פוצח פיו בזמר רון
ושר:
"רד אלינו אווירון!"

וכשדודי שמחה מתחיל לשיר
מסוגל הוא להעיר
את כל העיר
(כזכור לכם אולי מאותו שיר)

וכאן אני חייב להעיר
שבתור בייביסיטר הוא דווקא לא כל-כך זהיר!

בין כה וכה חולפות כשעתיים
(מה יש?-גם אימא ואבא מבליים בינתיים!)
עוברות שעות ארבע או שלוש.
פתאום נבהל דודי:-אויש, אויש!
ותופסני בשתי ידיו בראש:
- מהר למטה! מהר, פרעוש!
גוזר עלי בנהימה.
מה! מה!
מה, דודי?
מה זה פניך מודאגות?

מהדהדים
צעדים
בחדר המדרגות!
- לישון מיד! פוקד הדוד.
ואני (ילד טוב), ממלא פקודות.

כנראה ניבהל הביביסיטר מאוד!

טרם חולפות שתי שניות קטנות
הדלת נפתחת, ועל בהונות
נכנסים הורי, ופוסעים מתונות.

- ש ש ש! משתיקם דודי בלחישה

- ילדים נעורים לכל אישה!

אימא שואלת: הוא לא התעורר?
- חס וחלילה! אין דודי משקר.

תראו איך הבייביסיטר הזה מסתדר

אז אימא ואבא לדודי מודים:
- אין כמוך, דוד שמחה מדודים!
אחר מברכים זה את זה: "ליל מנוחה"

אני מתפקע מתחת לשמיכה:

אדרבא,
למה לא?
שיצאו לבלות!
בחפץ לב ובשמחה!
הרי הבייביסיטר שלי הוא דודי שמחה!

7. **נורית זרחי** – מתוך הספר: "אני אוהב לשרוק ברחוב" השירים: האישה באבטיח; גברת כלומה; בילי; מסעותיה של הרוח. ומתוך הספר "הנמר מתחת למיטה" - בארץ הסמרטוטים; ילדה מזלג ילדה כף.

נורית זרחי 1941

נורית זרחי נולדה בירושלים, בת לסופר ישראל זרחי. בגיל חמש התייתמה זרחי מאביה, ולמרות שהיא מייחסת את כישרונה הספרותי ואת פריון הכתיבה שלה אליו, היא טוענת ש"נולדתי וגדלתי בעצם ללא אב"[1]. לאחר מות אביה עברה זרחי לקיבוץ גבע שם גדלה כילדת חוץ. מאוחר יותר עברה לעין חרוד שם סיימה את לימודיה בתיכון. משוררת וסופרת ישראלית, נולדה בירושלים ב-1941. בגיל חמש נתייתמה מאביה, הסופר ישראל זרחי, ועברה עם אמה המורה לקיבוץ גבע. את חוויותיה הקשות מאותה תקופה תיארה בספר ילדת חוץ. מספרי הילדים שכתבה: האבן החלקה בטבעת, הנמר שמתחת למיטה, אם את לא יכולה לדבר יפה -תשתקי, הספר הגדול של נורית זרחי, באה המלכה למלך, ספרי תנינה. מספריה למבוגרים: אישה ילדה אישה, מטעי בר, כפר הרוחות, אמן המסכות, מכונית כמו אורכידיאה, משחקי מלים.

האישה באבטיח מתוך: "אני אוהב לשרוק ברחוב" - נורית זרחי

אישה אחת גרה בתוך אבטיח
גדול, נורא.
היו לה שם שני שרפרפים
וכסא ומנורה.
היא חתכה לה חלון
וחצבה לה סלון,
ותלתה שם תמונה
והכניסה ארון,
וחתול שיצוד עכברים
היא גדלה בפינה,
ופתאום -
נסתיימה העונה.

הלכה לה אותה האשה
 לחפש לה דירה חדשה.
 היא חקרה, שאלה,
 לא מצאה שום דבר,
 רק חדרון
 בתוך גזר
 ארוך
 אבל
 צר.

מעכשיו-
 לא היה לה מקום לסלון,
 לכן היא חתכה מחצית הארון
 והכניסה רק רבע
 כסא
 וחתול
 ושרפרף
 מעצמה היא בקושי הצליחה לדחוק
 את האף.

השיר "האשה באבטיח" מספר על אישה שעמלה וסדרה לה מקום מגורים מרווח, נעים ונוח בתוך אבטיח רחב, ובסופו של דבר, נאלצה להחליפו בגזר צר, בתנאים של דחק ולחץ, זאת, באופן פשוט, משום שנגמרה עונת האבטיחים.

ברובד אחד שלו זה שיר נונסנס הומוריסטי, אך ברובד אחר זה שיר בעל מסר פילוסופי, המספר על מציאות המאופיינת על ידי חוסר יציבות, חלופיות וחוסר וודאות. זרחי מערערת את תחושת היציבות האשלייתית הטמונה במשפט הידוע "ביתי הוא מבצרי". השיר מצביע בתמציתיות גם על השרירותיות הפתאומית שבה מצבים מתחלפים בחיינו מבלי שתהיה לנו שליטה בהם: "ופתאום – /נסתיימה העונה./ הלכה לה אותה האשה/ לחפש לה דירה חדשה". אנחנו לא יכולים לקחת מקלט בשום תופעה.

גברת כלומה מתוך: "אני אוהב לשרוק ברחוב" - נורית זרחי

לגברת כלומה
 לא היה מאומה.
 לא היו לה ילדים,
 ולא היו לה ידידים,
 ולא גינה,
 ולא דחליל,
 ולא שכנה,
 שתהלך איתה רכיל.

לגברת כלומה
 לא היה מאומה.
 לא הייתה לה מפוחית,
 לא כלי חרסינה או זכוכית,
 ולא חליל, ולא תווים,
 ולא מעיל
 בשביל לתלות על הווים.

לגברת כלומה
לא היה מאומה.
לא חצר ולא גדר ולא באר במשק-
כי לא היה לה, לא היה לה,
לא היה לה חשק.
שיר הילדים הפשוט והחכם הזה מבטא אמת חיים בסיסית. בלי "חשק", בלי רצון
ומוטיבציה - נישאר בלי כלום. הרצון מכוון אותנו, גורם לנו לנוע לעבר המטרה תוך
התגברות על מכשולים בדרך.

בילי מתוך: "אני אוהב לשרוק ברחוב" - נורית זרחי

היה לי פֶּלֶב,
קָרָאוּ לוֹ בִּילִי,
בִּילִי שְׁלִי הָאוֹבֵד -
כַּפֶּתוֹר לְבִנְיוֹ,
וְעֵינַיִם שֶׁל יֶלֶד,
הָיָה לִי יָדִיד אֶמֶת.

בִּילִי שְׁלִי
לֹא הָיָה סֶתֶם פֶּלֶב,
הַכּוֹל לוֹ הָיִיתִי אוֹמֵר,
דּוּמָם הִסְתַּכַּל בִּי מִבִּילִי לְדַבֵּר,
הָיָה לִי פְּשׁוּט חֶבֶר.

אִמָּא אֶמְרָה:
"פֶּלֶב זֶה פֶּלֶב,
וְאַל תִּיקַח לֵלֵב,"
אִמָּא אֶמְרָה:
"יֵשׁ הֲרֵבָה פְּאֵלָה,
עַל שְׁטוּת שֶׁכָּזוֹ לִיבֵב?"

שֶׁתִּקְתִּי, אִמָּא פֶּלֶל לֹא הִבִּינָה,
בִּילִי שְׁלִי הָאוֹבֵד,
בִּילִי חֲמוּד לֹא הָיָה סֶתֶם פֶּלֶב,
הָיָה לִי יָדִיד אֶמֶת.

מסעותיה של הרוח מתוך: "אני אוהב לשרוק ברחוב" - נורית זרחי

התכופף, התנופף!
צועקת הרוח
בשער הפרוע,
דוהרת עם זוג חלילים בכיסים,
רוכבת על גב צמרות כסוסים,
גועשת בים כמו קלחת רותחת,
זורקת ספינות כקליפות אגוזים,
את כל שרוולי החולצות מנפחת
וכל התריסים רגוזים.
לרגע, מעבר לקיר היא נסתרת

ופקע שושן היא פותחת בזרת,
זורקת גרגיר של זהב
ודוהרת.

בארץ הסמרטוטים מתוך הספר - הנמר שמתחת למיטה - נורית זרחי

בארץ הסמרטוטים
יושבת מלכה סמרטוט
מול מלך עשוי סמרטוט
עסוקים בפטפוט.

שותים קפה בחלב
ואוכלים עוגת תות
עם חתול אחד מבד
ונסיכה סמרטוט.

וחשכה צונחת
מכלת סמרטוט נאנחת
מצווה להדליק פמוטים
לקרוא סיפורי סמרטוטים.

"פעם היה מלך",
המלך קרא בקול רם,
"והיו לו מלכה ובת מלך
עשויות בשר ודם"

"כן?" שואלת הבת בצער
וניתז גץ מן הנר
ונוקב חור בבת המלך
באמצע הסנטר.

ורצים חיטי המלך
לתקן את החור בחוט.
"יש לך מזל", המלכה אומרת,
"ביתי, שאת עשויה סמרטוט".

השיר "בארץ הסמרטוטים" הוא שיר בעל נימה סאטירית, המספר על משפחת מלוכה עשוית סמרטוטים, המנהלת אורח חיים מלכותי, מסמורטט ומשמים, ומביטה על השונים מהם ברחמים. סדר היום של המלך, המלכה והנסיכה, האמור להיות אחר בתוקף היותם מורמים מעם, אינו שונה מסדר היום של אף אחד מאתנו. הם מבזבזים את זמנם, כלואים בשגרה מצומצמת של מאכל ומשתה, עסוקים בפטפוט סרק ודעות מטופשות, אבל אינם מודעים למצבם. זרחי מציבה בפנינו מראה לועגת ולא מחמיאה ומבקרת הן את האופן היהיר שבו אנו תופסים את עצמנו, והן את האופן הצר שבו אנו תופסים האחר, השונה מאיתנו.

ילדה מזלג וילדה כף מתוך הספר - הנמר שמתחת למיטה - נורית זרחי
ילדה מזלג הייתה דוקרת,

תמיד כְּשֶׁהֵייתָה עוֹבֶרֶת.
 לֵלֶדָה מְזַלֵּג הֵייתָה נוֹעֶצֶת
 בְּכָל אֶחָד מֵלֶה עוֹקֶצֶת.
 תִּפְסוּ אוֹתָה אֲנָשִׁים בְּאֵף
 וְהִפְכוּ אוֹתָה לִילֶדָה כֹּף,
 וְכֹלֶם מִחֲאוּ כֹף
 וְיִצְאוּ בְּמַחֹל.

אֵךְ הַתְּבַרֵּר אַחֲרֵי הַכּוֹל,
 שְׁעֵכֶשׁוּ אֵין לָהֶם בְּמָה לֶאֱכֹל:
 לֹא עוֹגוֹת,
 לֹא בָשָׂר,
 לֹא דָגִים,
 לֹא יֶרֶק.
 וּבִקֵּר וְעָרַב וְצָהָרִים
 הֵם אוֹכְלִים אֵךְ וְרֵק.
 מֶרֶק.

8. **יהונתן גפן** – מתוך הספר: "הכבש הששה-עשר" - איך שיר נולד; הילדה הכי יפה בגן; האיש עם השערות;
 ריח של שוקולד; איש הולך על חבל; הסיפור על האיש הירוק.

יהונתן גפן – 22 פברואר 1947

הוא אמן ואיש תקשורת ישראלי. כאמן, גפן הוא משורר, מחזאי, סופר, פזמונאי, ומתרגם שמופיע עם החומר שלו, לרוב במופעים סאטיריים. כאיש תקשורת הוא עיתונאי מדווח, פובליציסט וסאטיריקן. גפן נולד והתחנך במושב נהלל. עם הגיעו לגיל גיוס התגייס לצה"ל כחייל בחטיבת הצנחנים. לאחר מעבר קורס קצינים שירת בחטיבת גולני כקצין שיתוף ארטילריה והשתחרר בדרגת סגן. כחייל בן 19 הוציא את ספר הפזמונים הראשון שלו - שירים שענת אוהבת במיוחד, שהוקדש לאחותו בת הארבע. במהלך שירותו מתה אימו אביבה, אחותו של משה דיין, מנטילת מנת יתר של תרופה. בספרו "אישה יקרה" מגלה גפן שלדעתו מדובר בהתאבדות. עם שחרורו בשנת 1969 עבר לתל אביב ופרסם כמה שירים על פי עצת משורר נערץ עליו - נתן אלתרמן. גפן הרבה לשבת בכסית שם התחכך בבוהמה הישראלית והיה קרוב לחבורת לול המוערכת, אך לא הצליח להשתלב בה. ב-1970 נסע ללונדון ללימודים. במהלך לימודיו שם קיבל את הידיעה על התאבדותה של אחותו נורית. עם חזרתו לארץ ב-1972 התיישב בתל אביב וקיבל טור שבועי בעיתון "מעריב" בו הוא כותב עד היום. גפן כתב מאות שירים ופזמונים מוכרים למבוגרים ולילדים. כמו כן כתב מספר ספרי סיפורת ומחזות שזכו להצלחה סבירה. בין היתר כתב את המחזה "נומה עמק" על התנפצות אידיילית ההתיישבות העובדת. בשנת 2007 ראה אור ספרו האחרון "רומן אמריקאי". הוא שהה מספר שנים בלונדון ובניו יורק.

איך שיר נולד / יהונתן גפן מתוך הספר: "הכבש הששה-עשר"

איך שיר נולד?
 כמו תינוק.
 בהתחלה זה כואב
 אחר כך יוצא החוצה
 וכולם שמחים,

ופתאום –
 איזה יפי!
 הוא הולך לבד.
 איך שיר נולד?
 כמו תינוק.
 בהתחלה זה כואב
 אחר כך יוצא החוצה.

הילדה הכי יפה בגן/יהונתן גפן - מתוך הספר: "הכבש הששה – עשר"

הילדה הכי יפה בגן
 יש לה עיניים הכי יפות בגן
 וצמה הכי יפה בגן
 ופה הכי יפה בגן
 וכמה שמביטים בה יותר
 רואים שאין מה לדבר
 והיא הילדה
 הכי יפה בגן
 כשהיא מחייכת
 גם אני מחייכת
 וכשהיא עצובה
 אני לא מבינה
 איך אפשר להיות עצובה
 כשאת הילדה הכי יפה בגן.

האיש עם השערות/יהונתן גפן - מתוך הספר: "הכבש הששה – עשר"

פעם,
 לפני הרבה זמן,
 ראיתי איש קטן
 עם שערות ארוכות
 שמכסות את חצי רמת גן.

 כשהוא עובר את הכביש,
 האוטובוסים עוצרים,
 ואז אפשר לראות-
 שקודם עובר לו איש קטן
 אח"כ עוברות שערות.

 כן, לאיש היה שער בלי סוף,
 לקח לו שלושה ימים לחפוף.
 אח"כ על חוטי הכביסה שבחוץ,
 תלה לייבוש את שער הרחוף.

 בכל בוקר קלע לו אלף צמות
 עם שער טאטא רחובות,
 ובערב כשהיה הביתה שב,
 היה פורע את צמותיו,
 ומוצא מקלות של ארטיק,

אבנים וניירות,
וגור חתולים שהסתבך בשערו.

ראיתי אותו כשהייתי ילד,
ומאז לא ראיתי אותו יותר.
אולי הוא נסע לארץ אחרת,
ויכול להיות
שהוא פשוט
הסתפר.

ריח של שוקולד/ יהונתן גפן * מתוך הספר: "הכבש הששה – עשר"
בסוף רמת גן יש מקום מיוחד,
שם אפשר לעמוד ולהריח
שוקולד.

יש שם בית גבוה גבוה,
בלי חלונות, עם שלוש ארובות,
ושלושים מכונות
יום ולילה עובדות,
ושבעים פועלים
עם סינר וכפפות,
מכינים שוקולד בכל הצורות.

שוקולד קטן ושוקולד גדול,
שוקולד יקר ושוקולד בזול.
שוקולד אגוזים ושוקולד סתם,
שוקולד לעשירים ושוקולד לכולם.

והריח בחינם.
וכל האזרחים
עוצרים ומריחים.

עוצרים הילדים שרצים בשכונה,
עוצר האוטובוס מעבר לפינה,
החתולים מפסיקים לברוח מהכלבים,
השוטרים עומדים ליד הגנבים.
כולם מביטים אל הארובות
ולאט לאט
האפים שלהם מתמלאים
בריח של שוקולד.

בסוף רמת גן יש מקום מיוחד,
שם אפשר לעמוד ולהריח
שוקולד.

איש הולך על חבל / יהונתן גפן מתוך הספר: "הכבש הששה – עשר"

בכל פעם שקצת עצוב לי
ואני מרגיש טיפה לא טוב,
אני מסתכל למעלה
ופתאום רואה אותו.

איש הולך על החבל
משם עד לכאן,
איש הולך בשמיים,
איש הולך על ענן.

איש הולך בתוך תכלת
על החבל הדק,
והאישה מתפללת
והחבל חזק.

איש הולך ורוקד לו
הלוך וחזור,
איש עף ומזמר לו
שירים של צפור.

בכל פעם כשקצת עצוב לי
ואני מרגיש טיפה לא טוב,
אני מסתכל למעלה
ופתאום רואה אותו.

הסיפור על האיש הירוק / יהונתן גפן מתוך הספר: "הכבש הששה – עשר"

אם במקרה אני פוגש מישהו
שלא מבין אותי או חושב שאני תינוק.
אם במקרה אני פוגש מישהו
שלא יודע לבכות ולצחוק.
אם אני פוגש מישהו כזה,
אני תכף מספר לו על האיש הירוק:
"היה היה פעם, בעיר ירוקה, גר לו איש אחד, איש ירוק. האיש
הירוק גר בבית ירוק עם דלת ירוקה וחלונות ירוקים. הייתה לו
אישה ירוקה ושני ילדים ירוקים. ובלילות היה ישן במיטה
הירוקה שלו וחולם חלומות ירוקים- ירוקים.
יום אחד, קם האיש הירוק בבוקר ירוק, נעל נעליים ירוקות, לבש חולצה ירוקה ומכנסיים
ירוקים. על ראשו חבש כובע ירוק ויצא
החוצה. האיש הירוק נכנס לאוטו הירוק שלו ונסע בכביש הירוק.
מצד אחד של הכביש ראה האיש ים ירוק ומצד שני המון
פרחים ירוקים. זה היה יום יפה, והאיש הירוק שמח ושר שירים
ירוקים ועישן סיגריה ירוקה עם עשן ירוק.
ואז ראה האיש הירוק שעל שפת הכביש עומד איש כחול. האיש הירוק
עצר את האוטו הירוק שלו ושאל את האיש הכחול:
"היי, איש כחול, מה אתה עושה פה?"
"אני?" אמר האיש הכחול, "אני מסיפור אחר".

דן פגיס (16 באוקטובר 1930 - 29 ביוני 1986)

משורר ומתרגם עברי, ישראלי יליד רומניה, חוקר של שירת ימי הביניים היהודית בכלל, ושירת ימי הביניים של יהדות ספרד בפרט.
דן פגיס נולד בכ"ד בתשרי תרצ"א לאביו יוסף ולאמו יהודית לבית אוסלנדר בעיר רדאון שבחבל בוקובינה שברומניה.. ב-1934 עלה אביו לארץ ישראל בגפו, כדי להכין בית למשפחתם. אך אמו של פגיס מתה במפתיע באותה שנה, והוא עבר לבית הוריה של אמו. חינוכו בבית סביו, תחת השגחת מטפלת גרמניה, הוטבע בחותם התרבות הגרמנית והאוסטרו-הונגרית, אף שלמד כנראה גם עברית עם מורה פרטי. פגיס שהצטייר כילד מופנם וסקרן בילה שעות רבות בספריה הגדולה של סבו ועשה שם היכרות עם הספרות הקלאסית הגרמנית.
בתום המלחמה חזר פגיס בליווי סבתו לרומניה ובשנת 1946 עלה דן לארץ ישראל במסגרת עליית הנוער.
לאחר עלייתו החליף את שמו הפרטי לשם העברי דן. היה בחברת נוער בקיבוץ מרחביה, שם הכיר והתיידד עם המשורר טוביה ריבנר. למד בסמינר הקיבוצים, ובין 1951 ל-1955 לימד בבית ספר יסודי בקיבוץ גת. ב-1956 עבר לירושלים כדי ללמוד אנגלית וספרות עברית באוניברסיטה העברית. במקביל ללימודיו עבד כמורה לספרות בגימנסיה רחביה, ולאחריה החל בקריירה אקדמית והיה לחוקר משפיע ובולט של שירת ימי הביניים. משנת 1976 נעשה חבר סגל באוניברסיטה.
את ספר שיריו הראשון, "שעון הצל", פרסם פגיס ב-1959. בסך הכל פרסם בחייו ששה קובצי שירה. כן עסק גם בתרגום ובעריכה - בין היתר אסף וערך את שירי דוד פוגל.
פגיס פרסם מספר ספרי מחקר ועיון על השירה העברית בימי הביניים והשתתף במפעל ההוצאה לאור של שירת משה אבן עזרא בשנת 1968. בשנת 1973 זכה בפרס ראש הממשלה לסופרים עבריים.
דן פגיס נפטר בירושלים בגיל 56 והותיר אחריו אישה ושני ילדים (מירב ויונתן).

"הביצה שהתחפשה" / דן פגיס

היה הייתה ביצה שלא רצתה להיות ביצה, מפני שלא ידעה: לא לעמוד, לא לקפוץ ולא ללכת וכל הזמן הייתה רק מתגלגלת ומתהפכת.
פגשה הביצה כדור פינג - פונג. "אנחנו כל כך דומים", אמרה לו. "שנינו עגולים ולבנים. בוא נתגלגל יחד!", אבל הכדור היה ריקן וגאוותן. "אני קופץ, ואני רץ, ואת רק מתגלגלת!" אמר וקפץ מעל לביצה הנבהלת.
פגשה הביצה בלון. "אנחנו כל כך דומים", אמרה לו, "שנינו עגולים. בוא נתגלגל יחד!" אבל הבלון היה מנופח ורודף רוח ובכלל לא רצה לענות. הוא נמשך לו למעלה ועלה ופרח לו משם והלאה.
נתגלגלה הביצה לבדה וחשבה לה: "מה אפשר לעשות? מה עוד אפשר לנסות? איזו צורה מוזרה יש לי, ממש צרה צרורה! האם בכל העולם הגדול לא אמצא לי חבר?"
פתאום היה לה רעיון נפלא: היא תתחפש למשהו אחר!
התחפשה לפרח אדום: צבעה את פניה בצבע אדום, הדביקה סביבה עלים כחולים, וזהו! "איזה פרח משונה" אמרה ילדה, "הוא חלק וקרח ובכלל אין לו ריח. הוא בכלל לא פורח!", "הוא סתם ביצה", אמר לה ילד אחד ושניהם הסתלקו בריצה.
עכשיו התחפשה הביצה לפטרייה, אומנם שמנמנת, אבל נחמדה מאוד. עמדה לה בצד, קצת נפחדת. הפטריות הביטו בה בתימהון: "הפטרייה החדשה יש לה קליפה קשה ורגל עבה, מתנדנדת!". וכך הבינה הביצה שלביצה קשה לחיות, אם היא רוצה להיות לא היא, אלא אחת הפטריות.
בכל זאת ניסתה מחדש: התחפשה והנה היא כד! התקשטה בפסים, הדביקה לעצמה צוואר ושתי ידיים וזהו, אבל חתול שעבר שם שאל: "מה זה? האם אתה כד? אין לך פתח. ובכלל אי אפשר לשמור בך חלב". חבל! מה אפשר לעשות?

התחפשה הביצה לליצן. חבשה מצנפת עם גדיל וציירה על עצמה (לפי הסדר) גבות, עיניים, אף וצחוק "אינך מצחיקה", אמרו לה "מכירים אותך מרחוק". ניסתה הביצה תחפושות אחרות. התחפשה לסל, ולשעון ולתפוח ואפילו לסתם מעגל מצויר בגיר על הלוח. אבל שום דבר לא הועיל. בכל פעם הכירו אותה מיד. "את סתם ביצה מחופשת", אמרו לה. גם התרנגולת הכירה אותה "איפה היית ביצתי שלי? כבר מזמן רציתי לשבת עליך, לדגור כמובן" "אימא, איננו רוצה" אמרה הביצה, "תני לי להתגלגל בעולם". "אולי בפעם אחרת" אמרה הדוגרת, "ועכשיו תעשי בדיוק כמו כולם". וכבר דגרה עליה. פתאום הייתה הביצה בחום בחושך והייתה מוכרחה להמתין אבל למי? יום אחד הייתה לה הרגשה מוזרה... משהו נע בה, וזז בה, וזע בה... "אימא", ולא שקטה ולא השלימה, "אני כבר לא אני", צייצה, "אני כבר לא אני! אני כבר לא ביצה! משהו מנסה בי לבקוע, לפתוח, לפרוח!" "כמובן", אמרה אימא, "כמובן, סוף סוף אתה אפרוח!"

10. מאיר שלו – "אבא עושה בושות".

מאיר שלו (נולד ב-29 ביולי 1948)

סופר, מחבר ספרי עיון ופובליציסט ישראלי. מאיר שלו, בנו של המשורר והסופר הירושלמי יצחק שלו, נולד במושב נהלל וגדל בשכונת קריית משה בירושלים. למד פסיכולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים. את שירותו הצבאי עשה בסיירת גולני. בנובמבר 1967 נפצע מארבעה כדורים כשפגע בו בטעות לוחם סיירת בעת פעילות מבצעית. דמותו של שלו מופיעה לרגע בספרו "עשו", כחברו של בנימין, בחור צולע עם משקפיים, המתרועע עם רומי. החל את דרכו כמגיש פינות התולדות בטלוויזיה וברדיו, והנחה גם את התוכנית "שעה טובה" ששודרה בערב שבת בערוץ הראשון. ב-1988 יצא לאור הרומן הראשון מפרי עטו, רומן רוסי. כמו כן כתב ספרי עיון וספרי ילדים. זכה בפרס "פורטה סיבריה" לשנת 2009 על ספר הילדים "מבול, נחש ושתי תיבות". הרומנים של שלו עוסקים בהווה הישראלית, מתמקדים בעיקר בראשית ההתיישבות היהודית בארץ ישראל, שואבים רבות מן המקורות ומחברים לנוף, לטבע ולהיסטוריה של הארץ. ברבים מספריו משתקפים פרטים מהביוגרפיה של בני משפחתו ושלו ושזורים בהם נופי ילדותו בירושלים ובנהלל.

אבא עושה בושות/מאיר שלו

קישור להקראת הסיפור :

<http://www.youtube.com/watch?v=BWxZUJbPvDw>

11. י. כוש- שמוליק קיפוד

כרמי טשרני נולד ב-1925 בברוקלין, ניו יורק, למשפחה חרדית. אביו, הרב ברוך טשרני, היה איש חינוך ושנים רבות שימש כמנהל בית ספר לעברית ומורה. בביתם דיבר האב עם הבנים רק בשפה העברית, בעוד שהאם, בוגרת אוניברסיטת הסורבון, דיברה עמם באנגלית המקומית. למען חינוכם העברי, שלח האב את שני בניו עם אשתו לתל אביב, ושם החל כרמי בן השש את חינוכו היסודי בבית הספר בלפור בשלוש השנים 1931-1934. עם חזרתו לניו יורק למד בישיבת "עץ-חיים" ובבית

המדרש למורים והקולג' של ישיבה יוניברסיטי. לאחר קבלת תואר ראשון בספרות אנגלית וצרפתית התחיל ללמוד בבית הספר למוסמכים של אוניברסיטת קולומביה.

בעקבות ביקור של איש המחתרת היהודית בצרפת מימי הכיבוש הנאצי בניו יורק, עזב כרמי את לימודיו באוניברסיטת קולומביה והתגייס לעבודה הומניטרית בצרפת. בשנים 1946-1947 עבד שם במוסדות חינוך ליתומים ולילדי פליטי המלחמה היהודיים. בתום שנת השירות חזר לניו-יורק וזכה במלגה ללימודים באוניברסיטה העברית מטעם הסתדרות ציוני אמריקה.

באוקטובר 1947 עלה לארץ ישראל והתחיל את לימודיו באוניברסיטה העברית בחוג לספרות עברית. חודש לאחר מכן, עם פרוץ מלחמת העצמאות, הניח כרמי לימודיו והתגייס לשירות ההגנה. הוא שירת בחי"ש בזמן המצור הערבי על ירושלים. עם פלישת הלגיון באמצע מאי 1948 היה ט. כרמי מקלען בכיתת חי"ש שבלמה את טור הלגיון הירדני באזור שבין בית הספר לשוטרים ומעבר מנדלבאום. מפקד החזית, יוסף נבו, המליץ בפני מפקד המחוז, דוד שאלתיאל, להעניק לכרמי ציון לשבח על לחימתו בקרב בלימה זה. ט. כרמי המשיך ושירת בחטיבת הראל בגדוד הפלמ"ח בשעת ההתקפה על לטרון, ולבסוף כקצין בחיל האוויר. באוקטובר 1949 שוחרר בדרגת סרן וחזר ללמוד באוניברסיטה העברית.

כרמי לא המשיך ללימודי התואר השלישי. הוא העדיף להקדיש עצמו ליצירה הספרותית על פני קריירה אקדמית. עם פרסום ספרו הראשון, ולבקשת המוציא לאור ישראל זמורה כי יעברת את שמו, אימץ את שם העט "ט. כרמי".

ט. כרמי אמנם הרצה הן באוניברסיטה העברית בירושלים והן באוניברסיטת תל אביב, ומשנת 1978 ועד למותו היה פרופסור-אורח לספרות עברית בהיברו יוניון קולג' בירושלים. כמו כן היה פרופסור-אורח באוניברסיטאות ייל, סטנפורד, ברנדייס, ניו יורק ואוקספורד.^[1] בשנת 1990 נבחר ט. כרמי לחבר-יועץ באקדמיה ללשון העברית. ט. כרמי התגורר בשכונת אבו תור שבירושלים.

שלוש פעמים היה ט. כרמי נשוי. מאשתו הראשונה, הפסלת והציירת שושנה היימן, נולד לו בנו המעצב והאומן גד צ'רני. מאשתו השנייה, האומנית תמרה ריקמן (ילידת 1934), נולד המעצב דניאל צ'רני (1966). בשנות השמונים נישא בפעם השלישית לצלמת לילך פלד צ'רני (ילידת 1954) ולהם בן - מיכאל.

ט. כרמי נפטר בכ"ט בכסלו ה'תשנ"ה, 20 בנובמבר 1994, והותיר אחריו מורשת ספרותית נכבדה. הוא נקבר בקיבוץ גן שמואל.

את שירו הראשון, שיר אהבה בשפה העברית, כתב כרמי בהיותו בן 16. עוד בניו יורק עזר בעדו הפרופסור שמעון הלקין, ועם עלייתו ארצה צידדו הלקין במכתבי המלצה לאליהו דוד שפיר ולאשר ברש. שירו הראשון שהודפס בארץ, לימים חלק מהמחזור "אין פרחים שחורים", התפרסם בכתב העת גליונות בעריכת יצחק למדן. בעקבות פרסום השיר זכה כרמי גם בהכרתו של אברהם שלונסקי שפירסמו בכתב-העת עיתים.

ספר שיריו הראשון, "מום וחלום", ראה אור בשנת 1950. בשנים 1950-1951 חיבר את ספרו השני, מחזור השירים "אין פרחים שחורים", בעקבות עבודתו ההומניטרית בצרפת. **בשנת 1955 הקדיש לבנו גד (הילד-גיבור בסיפור נקרא גדי) את ספר הילדים "שמוליקיפוד" לציונים מאת אשתו הראשונה, שושנה היימן, תחת השם כוש (ראשי תיבות של "כרמי ושושנה").**

כפי שהעיד כרמי על עצמו, בשירתו ניכרת היטב השפעתה של השירה האנגלית, ובפרט שירתו של טי אס אליוט.^[2] בשנים בהן השירה העברית בישראל השתייכה ברובה לאסכולה הרוסית, ובמיעוטה לאסכולה הגרמנית, סגנונו של ט. כרמי הבדילו משאר משוררי דורו. שירתו של ט. כרמי מאופיינת בסגנון לירי אך לא סנטימנטלי עם שימוש רב באירוניה. המחזור "אין פרחים שחורים" בנוי באופן לא שגרתי כאוסף מונולוגים כך שרק מן המכלול ניתן להקיש על יחסן של הדמויות אחת לשנייה ולשוני בתפישתן את סיטואציה החורבן המשותפת כתוצאה מהמלחמה. בספרו "שלג בירושלים" משנת 1956 ניתן למצוא שירי מחאה חברתית.

12. **מירה מאיר** – "הצב של אורן".

מירה מאיר – 1932

סופרת ומשוררת ישראלית, עורכת ומומחית לספרות ילדים. מבין ספריה, זכו לפרסום רב, ספרי הילדים שכתבה. מאיר נולדה בעיר לודז' שבפולין בשנת 1932. עלתה לארץ עם שני הוריה ואחותה בשנת 1939. המשפחה השתקעה בתל אביב. מירה מאיר גדלה התחנכה בעיר, וסיימה את ביה"ס תיכון חדש, ומנעוריה הייתה חברה פעילה בתנועת השומר הצעיר. לאחר השירות הצבאי הצטרפה עם גרעינה לקיבוץ נחשון ובו היא מתגוררת עד היום. כותבת ספרים וסיפורים לילדים ומבוגרים, עורכת מדור ספרי ילדים ונוער בספריית פועלים. ב-1974 זכתה בפרס זאב על ספרה "אני אוהב לצייר". נפגשת עם ילדים ומשוחחית איתם על נושאים רבים, כגון: קליטה ועלייה ועוד. מירה מאיר נשואה לדן, אם לארבעה וסבתא לנכדים.

קישור להקראת הסיפור-

<http://www.youtube.com/watch?v=gDIwpwNQI3w>

13. **ה. כ. אנדרסן** – מבחר סיפורים: "הזמיר"; "בגדי המלך החדשים"; "בת הים הקטנה"; "אצבעונית"; "הברווזון המכוער", "חייל הבדיל".

הנס כריסטיאן אנדרסן 1805 – 1875

מספר האגדות המהולל, נולד בדנמרק בשנת 1805. ילדותו הקשה עברה עליו בעיר אודנסה. משפחות הייתה ענייה מאוד והוא נאלץ לצאת לעבוד בגיל צעיר ולא יכול היה ללמוד באופן מסודר כמו בני גילו. הנס היה ילד גבוה ורזה, אפו היה ארוך, ופניו היו מכוערים. הוא אהב לתפור בגדים, לרקוד, לשיר ולעשות תיאטרון בובות. הילדים לעגו לו ורדפו אותו, והוא היה אומלל מאוד. בגיל 14 עזב הנס את ביתו העלוב ויצא לבדו לקופנהגן. עוד שנים של סבל מרעב והשפלה עברו עליו, עד שזכה לעזרה מצד אנשים שהבחינו בכישרונותיו, ומצבו השתנה לטובה, ממש כמו שקרה לברווזון המכוער, בסיפור שכתב. הוא כתב מחזות, שירים וספרי מסע, אבל תהילתו העולמית באה לו בזכות 168 האגדות שכתב, אשר עובדו בחלקן לילדים. הוא לא הקים משפחה והיה ערירי עד יומו האחרון. עיר הולדתו, אודנסה, הקימה את מוזיאון הנס כריסטיאן אנדרסן, לזכרו. אנדרסן מת בגיל 70, בשנת 1875.

הזמיר /הנס כריסטיאן אנדרסן

ארמונו של הנסיך היה כולו חרסינה יקרה מאוד ושביר ולכן היה אסור לגעת בו אלא בזהירות. הגן בארמון היה גדול ובתוכו שכן זמיר. עובדי דרכים שהגיעו אל עיר בירתו של הקיסר התפעלו מהארמון, הגנים ומהזמיר. כאשר שבו לארצם הם סיפרו זאת והמלומדים כתבו על כך ספרים, על העיר, הארמון, הגן והזמיר. באחד מהימים קרא הקיסר ספר שבו צוין על הזמיר ועל ארמונו והגן המדהים. הקיסר לא ידע אודות הזמיר אלא מתוך הספר. הקיסר קרא לראש הפמליה שלו ושאל על הזמיר. ראש הפמליה לא ידע אודות הזמיר והקיסר ביקש שכל ערב ישיר בפניו הזמיר. ראש הפמליה החל לחפש אך לא מצא והוא ולכן חזר למלך וסיפר לו כי זהו סיפור בדים. הקיסר התעקש שקיבל ספר מקיסר יפן ובו מתואר אודות הזמיר וביקש שהזמיר יגיע אליו עוד באותו לילה. ראש הפמליה החל לחפשו אך אף אחד לא ידע מיהו חוץ מנערת המטבח. היא נתבקשה להביא את ראש הפמליה לזמיר. החלו לחפשו בזמן החיפושים שמעו קול של פרה וחשבו כי זהו הזמיר. לאחר מכן שמעו את קרקוריהם של הצפרדעים ושוב חשבו שזהו

הזמיר אך שוב הנערה אמרה כי זהו לא זמיר. לפתע נערת המטבח אמרה כי כעת שומעים את הזמיר והצביעה על ציפור קטנה ואפורה. הנערה פנתה אל הזמיר וביקשה ממנו שישיר לפני הקיסר. הזמיר הסכים לשיר בפני הקיסר. הזמיר שר בפני הקיסר והקיסר היה נרעש ונפעם. כעת הקיסר החליט כי לזמיר יהיה כלוב ותהיה לו רשות לטייל בחוץ פעמיים ביום. באחד מהימים הגיעה חבילה לקיסר. בחבילה היה זמיר מלאכותי משובץ יהלומים, ספירים ואבני אודם. כאשר היו דורכים את הקפיצים היא זימרה שיר שהציפור האמתית זימרה. מתנה זו התקבלה מקיסר יפן. בתחילה היו שרים יחדיו אך לא הצליחו להיות באותו קצב ואז החלה הציפור המלאכותית לשיר לבדה. באחת הפעמים המלך ביקש לשמוע את הזמיר אך כאשר בדקו ראו כי הוא ברח מן הכלוב. הזמיר המלאכותי שר בפני העם אך הדייגים טענו כי הזמיר המלאכותי שר יפה אך משהו חסר בשירתו. בערב אחד בעת שהזמיר המלאכותית השמיעה את זמרתה הקיסר שמע כי משהו פקע. משהו בתוך הציפור ואחד הקפיצים ניתק. הקיסר שלח לקרוא לרופאיו אך הם לא יכלו לעזור ולכן קראו לשען. השען טען כי צריך למנוע מהציפור לשיר רבות ולכן נתנו לציפור לשיר רק פעם אחת בשנה. לאחר חמש שנים הקיסר חלה ולכן התמנה קיסר חדש. הקיסר עמד למות עד שיום אחד ליד חלונו זימר הזמיר האמיתי ולאט לאט הקיסר החל לחוש טוב. הקיסר הודה לזמיר ורצה לגמול לו על כך. כאשר שאל את הזמיר כיצד יוכל לגמול לו הזמיר ענה לו כי הוא כבר גמל לו. כאשר בפעם הראשונה שר בפניו הוא הצליח לגרום לקיסר להזיל דמעות. הקיסר המשיך לאגור כוחות והזמיר המשיך לשיר לידו. הקיסר רצה לשבור את הציפור המלאכותית אך הזמיר ביקש ממנו שלא יעשה כך. הזמיר ביקש מהקיסר רשות לבוא לשיר בפניו אך על הקיסר היה להבטיח לו שלא יספר לאף אחד כי יש לו ציפור קטנה אשר מספרת לו הכול. אנשי הפמליה באו לשמור על הקיסר שחשבו כי מת והוא הופיע בפניהם ואמר להם "בוקר טוב".

בגדי המלך החדשים /הנס כריסטיאן אנדרסון

לפני שנים רבות היה מלך שאהב מאוד בגדים חדשים. הוא לא התעניין בדברים אחרים כמו צבא, כלכלה אלא רק בגדים. הוא היה עסוק בלספור את עניבותיו ולהציץ במראות הרבות שבארמונו. יום אחד הגיעו שני נוכלים שהעמידו פנים כאילו הם אורגים וחייטי צמרת. הם אמרו שהאורגים שלהם מיוחדים במינם ורק מי שחכם יכול להבחיןם. המלך שמח ואמר שזו הזדמנות לראות מי משריו אינו ראוי לתפקידו. הוא הקצה להם חדר ומיוחד וכסף וביקש 10 מטרים של אריג משובח. התחילה שלח את שר הפנים שיראה ראשון, הוא חשש שהוא בעצמו לא יראה. שר הפנים לא ראה דבר, אך פחד על תפקידו ולכן שיבח את העבודה וביקש להוסיף עוד שכר לאורגים החשובים. שלח המלך עוד שר חשוב שגם הוא לא ראה כלום, אך לא רצה להודות בכך ולכן אמר שהם עושים עבודה נפלאה ושוב הובאו ממרתפי האוצר חוטי זהב ושקי כסף. כשנכנס המלך עם שריו לא ראה דבר ונבהל, הוא חשב שאולי לא מגיע לו להיות מלך כי אינו חכם מספיק כדי לראות. ולכן אמר שמעולם לא ראה אריג יפה כזה. השרים שיתפו פעולה וחיזקו את עבודת האורגים. המלך ביקש שתי חליפות לחורף ושתי חליפות לתקופת המעבר. הוא ביקש שיזדרזו כדי שילבש את אחת החליפות בתהלוכה. האורגים מדדו את המלך, נדקרו מהמחטים ולבסוף הפשיטו אותו והלבישוהו בחליפה. הם הידקו את החגורה הבלתי נראית. מלווי המלך אמרו כי הגזרה הולמת אותו והמלך הסכים שהעבודה נפלאה. שלושה משרתים הרימו בזהירות את השובל שלא היה. כל בני הממלכה צפו בתהלוכה ואיש לא העז להודות שענינו לא רואות דבר. פתאום עבר ילד תמים שלא יודע לשקר ואמר לאביו שהמלך עירום. הדברים עברו מפה לאוזן עד שהגיעו למלך שהחליט להתעלם ולהמשיך לצעוד בראש התהלוכה בגב זקוף וראש מורם כאילו באמת מכוסה גופו בבגד הכי יפה בעולם

בת הים הקטנה/הנס כריסטיאן אנדרסון - תקציר

במקום עמוק בים עמד ארמון של מלך הים אשר גר עם בנותיו הקטנות ובארמון הסמוך גרה אימו אשר עזרה לו בניהול משק הבית כי אשתו בממלכה מתה אחרי שילדה את הבת הקטנה. הסבתא אהבה את 6 הנכדות שכולן היו יפיפיות אל הנכדה הצעירה הייתה הכי יפה מכולן. לכל נסיכה הייתה גינה משלה שדאגה לקשטה. הנסיכה הצעירה הייתה שקטה

וחכמה ודאגה לקשט את גינתה בפסל של נער יפיפה שנפל כנראה מאחת האוניות. בת הים הקטנה אהבה לשמוע סיפורים על החיים בארץ. סבתא סיפרה לה על החיים מעל פני הים. בת בים רצתה לדעת ולהבין הכול על בני האדם. הסבתא אמרה לה שכאשר תהיה בת 15 שנים היא תוכל לעלות ולשבת על אחד הסלעים ולראות הכול. כאשר הגיעה לגיל 15 אביה הרשה לה לעלות והיא התרשמה מהחיים על פני האדמה וסיפרה לאחיותיה. לאחר מכן בכל שנה עלתה בת אחרת אל פני הים. כך עלו כל האחיות הגדולות אל פני המים ורק האחיות הקטנה טרם עלתה. כאשר הגיעה לגיל 15 סבתא קישטה אותה ודאגה שתעלה אל פני הים. כאשר עלתה לפני הים ראתה ספינה ובה נסיד יפה אשר חגגו לו יום הולדת 16. היא לא יכלה לגרוע מהנסיד עין. לפתע החלה סערה והנסיד צלל לתוך המים. בת הים הקטנה הצילה את הנסיד ואז הבחינה שהוא דוחה לפסל השיש הלבן שעמד בגינתה. היא הניחה את הנסיד על החוף והמתינה לראות מה יקרה לו. הגיע ילדה קטנה שקראה למבוגרים וכך ניצלו חייו של הנסיד. בת הים הקטנה הייתה עצובה ורק כאשר לא יכלה להתאפק יותר סיפרה לאחיותיה מה קרה. הן רצו לעזור לה ואחת מהחברות מצאה היכן הנסיד מתגורר. היא החלה לצפות בו. יום אחד בת הים הקטנה אמרה לסבתא שהיא רוצה להיות בת אדם. הסבתא נבהלה ואמרה לה כי לא תוכל להיות בת אדם כי הרי יש לה זנב. באותו ערב ערכו מסיבה את בת הים הקטנה הייתה עצובה. לפתע היא שמעה קולות מהספינה של המלך והחליטה שהיא הולכת למכשפת המים שתתל לה עצה. (היא רצתה להיות כבת אדם). המכשפה ידעה לשם מה היא באה ואמרה לה שהיא תכין לה משקה קסמים והזנב יהפוך לרגליים. היא הזהירה אותה שיכאב לה כאשר היא תפסע. בת הים הקטנה ויתרה על היותה בת הים והסכימה לא לראות את אביה, סבתא ואחיותיה. המכשפה הזהירה אותה שאם הנסיד לא יאהב אותה ולא יינשא לה היא תמות ומה שיישאר ממנה הוא קצף על פני המים. בתמורה היא הייתה צריכה לתת למכשפה את לשונה ואת הקול הצלול שלה. המכשפה רקחה משקה נתנה לבת הים ולקחה ממנה את לשונה וקולה נעלם. בת הים הקטנה הגיעה לארמון המלך ושתתה את המשקה. כאשר התעוררה ראתה את הנסיד. הנסיד דיבר עמה אך היא לא יכלה להשיב לו. היא חיה בארמון אך הייתה עצובה כי לא יכלה להוציא הגה מפיה. בן המלך ביקש ממנה שתהיה עימו תמיד ולא תיפרד ממנו. אחיותיה, אביה והסבתא הגיעו אליה אך בת הים לא יכלה להגיע אליהם. בן המלך אמר לה כי הוא אוהב אותה ושהיא מזכירה לו מישהי שהצילה אותו ממוות וכי היא דומה לה ולכן הוא לא רוצה שהם ייפרדו. אך בת הים לא יכלה לענות לו. באותה שנה שידכו לבן המלך בת של מלך אחר, אך הוא אמר לבת הים כי הוא לא יינשא עימה כי הוא נאמן לנערה שהצילה את חייו ורק לה הוא יינשא. כאשר הנסיד פגש את בתו של המלך הוא חשב כי היא זו שעזרה לו כאשר טבע במצולות. בת הים הקטנה ידעה שכאשר הם יינשאו היא תהפוך לקצף על פני המים. למחרת כאשר עמדו להינשא בת הים הייתה עצובה מאוד. באותו הלילה כאשר הנסיד והנסיכה עמדו להיכנס לחדר הכלולות הופיע בת הים והחלה לרקוד לפניהם. לאחר מכן בת הים נשענה על מעקה של הספינה וחשבה על כך שעוד מעט תהיה לקצף על פני המים ולפתע הגיעו חמשת אחיותיה ושערן קצוץ. הן סיפור לה כי נתנו את השיער למכשפת הים ע"מ שתוכל להינצל. היא הייתה צריכה לקחת את הסכין להכניס לתוך ליבו של המלך וכאשר יזרום דמו על רגליך יצמח לה זנב ותוכל לחזור ולחיות עימם. בת הים לא הצליחה וזרקה את הסכין לתוך המים העמוקים. לאחר מכן הפכה לקצף. בת הים הרגישה שהיא קלה ומרחפת וכאשר שאלה לאן היא הולכת נאמר לה כי היא הולכת אל בנות האוויר. היא ראתה כיצד המלך וכלתו מחפשים אותה ולא מוצאים והם הבינו כי היא הטילה את עצמה לתוך מעמקי הים. בת הים נעה ועפה עם חברותיה אל העננים.

אצבעונית/הנס כריסטיאן אנדרסן – תקציר

הייתה אישה שרצתה תינוקת קטנטנה פצפופנית. היא הלכה לשאול בעצתה של מכשפה איך אפשר לקבל תינוקת כזו. המכשפה נתנה לה גרגיר לשתול בעץ. האישה שתלה בעציץ

וכאשר נישקה את השתיל מתוך הפרח יצאה ילדה קטנטנה ושמה אצבעונית. באחד הלילות צפרדע לקחה את אצבעונית ע"מ להשיא אותה לצפרדע. היא לא רצתה להינשא לצפרדע וכאשר בכתה הדגים שמעו אותה והחליטו לעזור לה והבריו אותה. הגיע פרפר אשר התאהב באצבעונית ומיד הגיעה חיפושית אשר חטפה את אצבעונית אך החיפושית התחרטה היות ואצבעונית הייתה מכוערת. לאחר מכן אצבעונית פגשה עכברה שהסכימה שהיא תגור עימה בתנאי שאצבעונית תנקה לה את הבית. הגיע לביתה של העכברה חלד אשר הראה להם ציפור שעומדת למות. כאשר הם הלכו אצבעונית נישקה את הציפור וחיממה אותה והיא המשיכה לטפל בה. הסנונית (הציפור) הציעה לאצבעונית לבוא עימה, אך אצבעונית לא רצתה שהעכברה תהיה עצובה ולכן סירבה. אצבעונית הצטערה שלא עזבה עם הסנונית כי העכברה לא הרשתה לה לצאת מתוך המחילה שלהם מתחת לאדמה. העכברה הודיעה לאצבעונית שחלד החליט לשאת אותה לאישה. ביום בו אמורה הייתה להינשא לחלד ביקשה מהעכברה אישור לצאת לשמש פעם אחרונה ופתאום הגיעה הסנונית. אצבעונית ביקשה ממנה שתיקח אותה והסנונית הסכימה. הסנונית לקחה אותה לארץ חמה וביקשה מאצבעונית שתמצא לה פרח יפה לגור בו. כאשר אצבעונית בחרה בפרח מצאה בתוכו איש קטנטן ועל ראשו כתר זהב. איש זה היה מלך של כל מלאכי הפרחים בעולם. המלך הסיר מראשו את הכתר וביקש מאצבעונית להינשא לו. הם נישאו וסנונית עפה בחזרה לארץ דנמרק. שם התיישבה על חלונו של סופר אחד וסיפרה לו את סיפור זה.

הברווזון המכוער / הנס כריסטיאן אנדרסן (הסיפור)

היה קיץ נעים ומזג האוויר היה ממש נפלא. שדות החיטה הרחבים נראו כמו שטיח זהוב והשיבולים התנועעו בכבדות ברוח הקלה כמו גלים שקטים במים. היבול שכבר נאסף, נערם בערמות ולהקה של חסידות אדומות רגליים ומקור שוחחו זו עם זו בשפה עתיקה, שלמדו מאבות אבותיהן. אגמים התנוצצו בין העצים העבותים שלרגלי הארמון העתיק. זה היה מבצר מפואר, מוקף תעלת מים עמוקים שעל גדותיה צמחו שיחים ירוקים וסבוכים, מקום מסתור לכל מי שרצה להתחבא. כאן, בתוך אחד השיחים, דגרה ברווזה על שיחים. זמן רב ישבה הברווזה בתוך השיח וכבר הייתה עייפה מרוב דגירה. סוף סוף הגיע זמן הבקיעה ומתוך כל ביצה יצא אפרוח קטן וזהוב. "ציץ ציץ – הגעתי!" ציץ כל אפרוח שיצא לעולם והברווזה קידמה את פניו: "קוואק קוואק- ברוך הבא!" בזו אחר זו בקעו הביצים. הברווזונים הניעו את הכנפיים הקטנטנות שלהם וקראו בקול: "איזה עולם יפה!" "חכו" אמרה אמרה ברווזה, "עוד לא ראיתם שום דבר. העולם הוא גדול ורחב ואפילו אני עוד לא ראיתי הרבה ממנו. ראשית, נראה אם כולם כבר הגיעו", אמרה ובדקה את כל קליפות הביצים עד שראתה שהביצה הכי גדולה עדיין לא בקעה. "אוי ואבוי", נאנחה הברווזה באוזני חברתה שבאה לבקר אותה, "מי יודע כמה זמן אצטרך עוד לדגור עליה ואני כבר עייפה. תגידי, מה דעתך על הברווזונים היפים שלי, הם דומים לאבא שלהם, נכון? הוא לא מצא לנכון לבוא לעזור לי לדגור, או אפילו לשאול לשלומי, וכעת הביצה הגדולה הזאת..."

"אולי זאת ביצה של תרנגולת הודו?" אמרה החברה, "פעם דגרתי בטעות על ביצים של תרנגולת הודו והאפרוחים שבקעו עשו לי צרות צרורות- הם לא הסכימו בשום אופן לקפוץ למים! אני במקומך הייתי עוזבת את הביצה הזאת והולכת לשחות עם האפרוחים החמודים". "בשום אופן לא", אמרה הברווזה וישבה לדגור על הביצה, "דגרתי כל כך הרבה, אדגור עוד קצת ונראה מה יצא". "מה אכפת לך", קרקרה הברווזה השנייה, "תעשי מה שאת רוצה". לבסוף החלה לבקוע גם הביצה הגדולה. "ציץ ציץ", ציץ האפרוח "הגעתי!" "קוואק קוואק...איזה אפרוח חריג ושונה", קידמה את פניו הברווזה, "מעולם לא ראיתי אפרוח מכוער שכזה. אני מקווה שתיכנס למים, יחד עם שאר האפרוחים היפים שלי!" למחרת היה שוב יום יפה. השמש האירה בקרני זהב וכל הפרחים ועצי הגן רשרשו ברוב הקלה. אימא ברווזה הולוכה את כל האפרוחים לטבילה ראשונה במים. "קוואק- קפיצה קלה!" קראה, קפצה ראשונה למים ואחריה כל הברווזונים. גם האפרוח הגדול, האפור והמכוער שחה ביחד עם כולם. "הוא לא תרנגול הודו", אמרה הברווזה, "והוא

דווקא שוחה יפה מאוד ואם לא שמים לב לצורה שלו, אז הוא חמוד למדי. אין מה לעשות
 ,זה מה שיש וזה האפרוח שלי. קוואק קוואק, בואו אחריי הביתה, ברווזונים שלי והיזהרו
 מפני החתולים!" בחצר הבית הייתה מריבה גדולה, כי שתי להקות של ברווזים נלחמו על
 חתיכת בשר, עד שהגיע חתול ובלע אותה. "אתם רואים", אמרה אימא לאפרוחים, "ככה
 זה בעולם. כעת תלמדו קצת נימוס ודרך ארץ. ברווזים מחונכים הולכים תמיד ברגליים
 פשוטות ומרכינים את הראש בפני הברווזים הזקנים והמכובדים של הלהקה. וגם תלמדו
 לדבר יפה בשפת הברווזים ולהגיד "קוואק קוואק". הברווזונים למדו יפה כל מה שאימא
 לימדה אותם ושאר הברווזים שבחצר הסכימו לקבל אותם ללהקה, ורק את הברווזון
 המכוער לא רצו לקבל. "תראו את המכוער הזה!" קראו הברווזים האחרים ונפנו
 בכנפיהם, "איך אתה לא מתבייש להיות כל כך חריג ושונה מכולם! לך מכאן ואחד
 הברווזים הגדולים התנפל על הברווזון המכוער ונשך אותו בצווארו. "עזוב אותו!" קראה
 אימא ברווזה ומהרה להגן על בנה המסכן, "מה הוא עשה לך?" "הוא לא עשה שום דבר,
 אמר הברווז הרשע, אבל הוא חריג ואנחנו לא אוהבים מישהו שהוא לא בדיוק כמונו, אז
 מגיע לו שנרביץ לו". "הוא צודק", אמרה ברווזה זקנה ומכובדת, "כל האפרוחים שלך יפים
 מאוד ורק זה מכוער. אני מצטערת לומר לך שהוא אפרוח פגום. זאת עובדה שאי אפשר
 לשנות אותה". "יכול להיות", אמרה אימא ברווזה, "ונכון שהוא חריג וממש לא יפה,
 אבל הוא אפרוח טוב לב והוא אפרוח שלי. הוא גם שוחה יפה במים ולא מזיק לאף אחד.
 אולי במשך הזמן הוא ישתפר. על כל פנים, הוא לא אשם שהוא שונה!" "מצדי אתם יכולים
 לחיות ביחד איתנו", אמרה הברווזה הזקנה, "וגם המכוער הזה. מה אכפת לי". אבל
 הברווזון המכוער סבל מאוד בחצר. כל הברווזים לעגו לו ודחפו אותו ואפילו האחים
 ואחיות שלו הרשו לעצמם לגרש ולקלל אותו. "הלוואי שהחתול יטרוף אותך!" היו
 האפרוחים אומרים לו ואימא ברווזה הייתה מוסיפה: "שתלך ולא תשוב!" ולא הייתה
 באה לעזרתו כשהיה רעב וכואב. "אין לי מה לעשות כאן", בכה הברווזון המכוער, "אני כל
 כך מכוער" עד שאין לי זכות קיום!" והוא קפץ מעבר לגדר ורץ בשדה ברחב, בלי לדעת
 לאן, עד שהגיע לביצה שבא חיו ברווזי בר. "מי אתה?" שאלו ברווזי הבר, "מעולם לא
 ראינו יצור מכוער שכזה!" "אני רק מבקש רשות לנוח קצת בין קנה הסוף", אמר הברווזון
 המכוער וברווי הבר הרשו לו להישאר, בתנאי שלא ינסה לחפש לו בת זוג מביניהם.
 הברווזון המכוער בכלל לא חשב על בת זוג. הוא רק רצה שקט ומנוחה, אבל לא עבר זמן
 רב ולביצה הגיעו ציידים עם רובים וכלבים, ירו בברווי הבר והרגו בהם הרג. הברווזון
 המכוער נבהל מאוד ופחד שהכלבים ייטרפו אותו, אבל הם אפילו לא שמו לב אליו ומיהרו
 לרוץ ולהביא את השלל לציידים. "אני כל כך מכוער, עד שאפילו הכלבים לא רוצים לטרוף
 אותי", אמר לעצמו הברווזון המכוער כשהתחבא רועד כולו בין קני הסוף. סוף סוף עזבו
 הציידים והכלבים את הביצה והברווזון מיהר לברוח משם כל עוד נפשו בו. הוא רץ ורץ עד
 שהגיע לצריף רעוע שבו גרה אישה זקנה וכמעט עיוורת, עם חתול ותרנגולת. כשהגיע
 הברווזון, התחילה החתולה לילל והתרנגולת לקרקר והאישה הזקנה חשבה שהגיעה אליה
 ברווזה. "יופי לי", אמרה האישה, "הברווזה תטיל ביצים ויהיו לי ברווזים!" אבל הברווזון
 המכוער לא הטיל שום ביצים והאישה הייתה מאוכזבת מאוד. גם החתול והתרנגולת זלזלו
 בו. "שתוק ואל תוציא הגה", היו נוזפים בו, "אתה לא יודע לטרוף עכברים וגם לא להטיל
 ביצים אתה סתם מכוער וחסר תועלת!" הברווזון ישב בפינת הצריף והיה עצוב, כי התגעגע
 מאוד לאוויר הפסגות הצח, לצלילה ולחיה במים. "מי זה שמע על אוויר פסגות ועל שחייה
 וצלילה במים!" לגלגה החתולה, "שאל את התרנגולת ותראה שגם היא לא משתוקקת
 לשטויות כאלה. אפילו הגברת הזקנה שלנו לא מתגעגעת לטבול בשום מים!" "אתם פשוט
 לא מבינים אותי", אמר הברווזון. "בטח שלא", אמרה התרנגולת, "אתה חריג ואף אחד
 לא מבין אותך. אתה חושב שאתה חכם גדול, אבל אתה סתם טיפש ואתה אפילו לא אסיר
 תודה על כל מה שעשינו בשבילך. אתה רוצה דברים שאי אפשר להשיג ולכן לא ייצא ממך
 שום דבר טוב. אם תשמע לעצתי, תתחיל להטיל ביצים או לטרוף עכברים". "אני חושב
 שאלך לי לחפש את מזלי בעולם הגדול", אמר הברווזון. "תעשה מה שאתה רוצה", אמרה
 התרנגולת, "רק אל תבוא אחר כך בטענות". הברווזון יצא לדרך, אבל מפני שידע שהוא
 חריג ומכוער, נזהר שלא לפגוש שום יצור חי והיה צולל במים בכל פעם שבא לקראתו
 מישהו. הגיע הסתיו, הרוח קרעה את עלי העצים והקפיצה אותם באוויר, השמש התחבאה

מאחורי העננים הכבדים ועורבים שחורים עמדו על ענפי העצים הערומים וקראו "קרע קרע, קרע!" הברווזון הרגיש חוסר שקט, כאילו מישהו קורא לו לקום ולנדוד. ערב אחד, כשהשמש השוקעת התחילה לאסוף את קרני הזהב האחרונות, התרוממה מאחורי השיחים שלחוף הנהר להקה גדולה של עופות לבנים ונהדרים. לכל אחד מהם צוואר ארוך וגאה והכנפיים הרחבות והחזקות שלהם השיבו על הברווזון משב רוח מיוחד מאוד. מעולם לא ראה הברווזון עופות יפים כל כך. הוא לא ידע שאלה הם ברבורים לבנים, שהתכוונו לעוף לארצות החום, לבלות שם את החורף. במשק כנפיים אדיר התרוממה הלהקה והברווזון המכוער הרגיש חוסר מנוחה מוזר מאוד. הוא חג סביב עצמו במים, נפנף בכנפיים ופתאום השמיע צריחה נוקבת שהפחידה וגם הדגימה אותו. הוא לא ידע מי הם העופות הנהדרים האלה, הוא לא יכול היה לשכוח אותם. נפשו יצאה אליהם, אבל מה להם ולו? הם יפים כל כך והוא יצור מכוער שאף אחד לא מוכן להתיידד איתו. החורף היה קשה וקר. הברווזון המכוער כמעט קפא מקור והיה צריך לשחות כל הזמן, בלי הפסקה, כדי שהמים לא יקפאו סביבו, עד שיום אחד הוא התעייף מאוד וכמעט קפא בתוך הקרח. איכר אחד עבר שם וריחם על הברווזון המסכן. הוא שבר את הקרח הרים את העוף הקפוא מקור והביא אותו הביתה, אבל הילדים רצו לשחק בו והברווזון פחד מהם. הוא התעופף בבית, נופף בכנפיו והפחיד את בעלת הבית עד שהצליח להתחמק דרך הדלת הפתוחה וברח אל בין השיחים שם בילה את החורף הקשה. כשהגיע האביב והשמש שוב שלחה את קרני הזהב שלה, חזר הברווזון המכוער לשחות באגם. הוא נפנף בכנפיו ולהפתעתו נוכח שהן מרימות אותו בקלות למעלה! הוא עמד על החוף, מתפעל מן העובדה שעוד מעט יוכל לעוף, כשפתאום ראה שלושה ברבורים לבנים ויפהפיים, מטים את צווארם המלכותי זה אל זה ושטים להם בנחת במים הצלולים. "כמה שהם יפים", אמר לעצמו הברווזון וחש כאב עז בליבו, "הייתי רוצה לגשת אליהם, אבל הם יצחקו ממני ויגרשו אותי!" הוא עמד כך זמן מה ואחר כך החליט שמוטב לנסות לגשת אל הברבורים היפים ואפילו להסתכן במכות, מאשר להיות נרדף על ידי ברווזי בר פשוטים. הוא הרים כנפיים, עף ישר אל מול שלושת הברבורים והרכין לפנייהם את ראשו, אבל אז הוא ראה במים את דמות עצמו ולתימהונו לא היה גבול- הוא היה ברבור! הוא היה מאושר מאוד. שלושת הברבורים חיבקו אותו ונשקו לו במקורים היפים שלהם, ילדים קטנים זרקו להם פירורי לחם וגרגירי חיטה וילדון קטן אחד קרא בשמחה "תראו, ברבור חדש הגיע!" הילדים האחרים באו לראות אותו ומחאו כפיים בשמח והברבורים הגדולים הרכינו את ראשיהם לפניו וקיבלו אותו ללהקה שלהם. הברבור החדש היה צנוע מאוד ולא התנשא על אחרים, כי זכר כמה קשה היה לו כשהיה חריג. כמה רדפו אותו וכמה לעגו לו רק מפני שלא היה כמו כולם. כעת אמרו כולם שהוא הברבור הכי יפה מכל הברבורים, אבל הוא לא התגאה רק נא את ראשו ואמר: "לעולם לא אשכח שהייתי פעם ברווזון מכוער!"

תיל הבדיל אמיץ-הלב

בקפסת עץ יפה שכבו זה בצד זה עשרים וחמשה תילים עשויים בדיל. לכולם היו מעיל אדם ומכנסים כחלים, על כתפיהם היו רובים, והם היו דומים זה לזה כאחים תאומים. רק תיל אחד היה שונה מאחיו: היתה לו רק רגל אחת. כשיצקו את התילים בבית-החרשת, לא הספיק הבדיל, והוא יצא מן התבנית ורגלו האחת חסרה.

כשנפתחה הקפסה, נשמע קולו של ילד: "אמא, תראי, תילי בדיל! איזו מתנת יום-הולדת נהדרת!" הילד הוציא את התילים מן הקפסה. הוא סדר אותם זה לצד זה על מדף הצעצועים שלו, ותילי הבדיל גילו עולם חדש. ממש מולם עמדה טירת גיר ופהפיה. היתה לה גז ורק, אגם מים עשוי מראה, וברבורי

גיר לבנים וגאים שטו עליו. בצדה השני של הטירו עמדה רקדנית, גם היא עשויה גיר. היא עמדה עי קצות אצבעותיה, ורגלה האחת מונפת באויר. "הנה אשה מתאימה לי," שמח תיל הבדיל בעי הרגל האחת. הוא לא ראה את הרגל המונפת, והיו בטוח שגם לרקדנית יש רק רגל אחת.

בלילה השתוללו הצעצועים זה עם זה. היתה שם מהומה לא קטנה. רק תיל הבדיל הפסח והרקדניר הקטנה לא זזו ממקומם.

עם בקר חזרו הילדים לשחק, ומשום-מה השאיר הפעם את תיל הבדיל על אדן החלון. רגלו האחר לא היתה די יציבה, ורוח קלה שהגיעה הפילה אות מן החלון למטה, אל בין אבני המדרכה. הנער הקט ואחת המשורות ירדו לחפשו, אבל הוא היה תקוץ בין האבנים, ראשו למטה ורגלו האחת למעלה והם לא הצליחו לראותו. עד מהרה התחיל לרדוד גשם, והמחפשים חזרו הביתה בידיים ריקות. "הי, תראה, הנה תיל בדיל," נשמע פתאום קול

של נער אחד, "בוא נשלח אותו בסירת גיר בורם." מישו חלין אותו מבין אבני המדרכה, ועד מהרה מצא את עצמו תיל הבדיל בתוך סירת גיר, ששטה לה במהירות רבה בתעלות הביוב. הסירה נסחפה אל תעלות הביוב הגדולות שמתחת לכבישי העיר, ומשם אל הים. כשלא יכול היה הגיר להחזיק מעמד במים, שקע תיל הבדיל הקטן בתוך המים העמקים, ועד מהרה הוא מצא את עצמו בבטנו של דג גדול, שבלע אותו כאלו היה דגיג או סרטן קטן.

"תראה, הנה תיל בדיל!" נשמע שוב קול אנושי, ואור גדול הציף את התיל התשוש.

הדג, כפי שאתם מבינים, עלה בחכתו של דג ונמכר בשוק. עכשו מצא עצמו תיל הבדיל מול עיני הסבחים במטבח. היא חלצה את התיל מבטן הדג, והביאה אותו אל בני המשפחה. מה גדולה היתה ההפתעה: היתה זה אותו חדר ממש, שמחלונו נפל התיל. הוא ראה מולו אותם ילדים, אותה טירה, ואותה רקדנית שעמדה עדין על בהונות רגל אחת.

פתאום, בלי שום סבה נראית לעין, אחז אחד הילדים בתיל הבדיל, ונרק אותו אל התנור הבוער תחם היה נורא, וצבעי המדים הכחלים-אדמים נמסו מיד.

התיל לא הרפה מן הרובה ולא כופף קומתו. הוא הרגיש איך נמס הבדיל לאט-לאט, והישיר מבט אל רקדנית הגיר הקטנה, שחיקה אליו. ואז נשכד פתאום רוח פרצים מן החלון הפתוח, ורקדנית הגיר נעתקה ממקומה ועפה גם היא אל תוך האש. בן רגע נשרף הגיר, והרקדנית נעלמה כלא היתה.

למחרת, כשנפתחה המשרתת את התנור, היא מצאה שם לב בדיל קטן, שגותר מן התיל האוהב, וכוכב כסף שהשחיר כפחם - שריד לרקדנית הגיר שעלתה בלהבות.

אריך קסטנר 1899 - 1974

נולד בדרזדן שבגרמניה. קסטנר היה בן יחיד, אביו היה רצען (מעבד עורות) ואמו תופרת וספרית נשים. קסטנר החליט להיות מורה, ובגיל 14 עבר ללמוד במכינה לסמינר למורים. אבל כאשר סיים את לימודי ההוראה הגיע למסקנה שבחר במקצוע לא מתאים. הוא המשיך את לימודיו באוניברסיטה וקיבל תואר דוקטור בתרבות גרמנית. אחרי שסיים את לימודיו עבר קסטנר לברלין בירת גרמניה והתחיל לעבוד בכתיבה לעיתונים. בהיותו כבן שלוש פרסם את ספרו הראשון, זה היה ספר שירים ולא ספר ילדים. בכתיבת ספרות ילדים התחיל במקרה. אחרי פנייתו של בעלת העיתון (אדית יעקבסון) שבו היה לו טור קבוע, הספר הראשון שכתב לילדים היה "אמיל והבלשים", והוא היה ספר הילדים הבלשי הראשון.

אריך קסטנר הפך לסופר ילדים פופולרי, וספריו תורגמו לשפות רבות. חלקם אף הומחזו להצגות, ויותר מאוחר גם לסרטים. עם עליית היטלר לשלטון נאלץ קסטנר לברוח ולהסתתר, משום שהתנגד למשטר הנאצי. הנאצים החרימו את ספריו והעלו אותם על המוקד. אחרי המלחמה המשיך קסטנר בקשריו ההדוקים עם העם היהודי ועם מדינת ישראל הצעירה. אריך קסטנר היה רווק, ולא היו לו ילדים. הוא זכה בפרסים ספרותיים רבים, ביניהם בפרס הנס כריסטיאן אנדרסן החשוב.

אורה הכפולה/אריך קסטנר

הספר אורה הכפולה מספר את סיפורן של שתי ילדות בנות-9 האחות- לי פלפי מוינה שראשה מלא תלתלים ורעיונות והשנייה אורה קרנר ילדה חכמה ומסורה לביתה ולאמה, השתיים נפגשות בקייטנת קיץ שנמצאת ליד ים- הרמות. , ומתפלאות לגלות שהן נראות אותו הדבר אותן הפנים בדיוק, ההבדל היחיד ששערה של לי מתולתל ופרוע ושל אורה אסוף בצמות מסודרות, הילדות עצמן לא מבינות למה הן דומות כל-כך עד שאורה שגרה אם אמה מראה ללי תמונה של האם, ולי שזוכרת את התמונה של אמה שאביה תלה מעל הפסנתר(אביה הוריד את התמונה בגלל שראה את לי מסתכלת אליה) מזהה שזוהי אותה דמות בתמונה, השתיים מבינות שהן תאומות ומחליטות להתחלף כדי שכל אחת תכיר את ההורה שאותו היא לא מכירה, אורה הולכת בתור לי לוינה ולי בתור אורה למינכן. ההורים עצמם לא מבינים את השינוי שחל בילדות שלהם, אורה(שבאמת היא לי) שהייתה כל כך מסודרת וחרוצה הופכת פתאום לילדה מפוזרת ומלאת חיים, ואילו לי(שבאמת היא אורה) שהייתה כל כך מפוזרת ושמה תמיד הופכת לתלמידה טובה שעושה את חשבונות הבית בצורה מושלמת וכבר לא אוהבת לאכול חביתיות, העלילה מסתבכת כאשר נכנסת לסיפור הגברת עם הסוכריות-אישה שאביה של לי הכיר ורוצה לשאת אותה לאישה (יש מקום לציין שאותה גברת היא מרשעת מרושעת), ולזאת התאומות לא מסכימות הרי כל אחת רוצה בסתר ליבה שהוריהן יחזרו לחיות יחד, אורה הולכת לדרוש מאותה הגברת עם הסוכריות שלא תתחתן עם אביה, אך הגברת מתנהגת בגסות כלפיה, אורה מגיעה לביתה עם חוס גבוה הרופא אומר שזוהי קדחת עצבים(והסיבה בוודאי היא אותה שיחה עם הגברת שאותה אביה רוצה לשאת) לי מודאגת מכיוון שאורה כבר לא כותבת לה יותר לתיבת הדואר שלהן (זיכריני 18 , וזהו המקום לציין שכאשר היו התאומות לי ואורה בקייטנה אשר ברמות- ים שליד ים- הרמות צילם אותם צלם כמה תמונות ביחד, את התמונות הן היו אמורות לשלוח אל הוריהן אבל במקום זה קרעו אותן לחתיכות קטנות. אימא של התאומות אשר עובדת בתור כתבת בעיתון צריכה לשים תמונה נחמדה בעיתון ולכתוב עליה משהו, אבל כאשר התמונה לעיתון מגיעה לידיה היא רואה בה לא פחות ולא יותר - את שתי בנותיה לי ואורה, היא ממהרת לביתה כאשר לי (שאם הזמן למדה לשטוף כלים) שוטפת כלים, האימא מסתכלת על ביתה ואומרת " לי", הצלחת שבידה הקטנה של הילדה נופלת, והשתיים מתחבקות ומתנשקות לאור הגילוי המסעיר, בסוף הסיפור האם נוסעת לוינה, ופוגשת שוב פעם את

האב של בנותיה שעוזב את האישה עם הסוכריות על מנת להיות עם אהבת חייו האמיתית אשתו לשעבר האהובה ושתי בנותיו המקסימות.

15. דורית אורגד - "ניקה שתיקה"

נולדה בברסלאו שבגרמניה (כיום בפולין), לאב רופא. בגיל 3 (1939) עלתה לארץ ישראל עם משפחתה, שהשתקעה בנתניה. בצה"ל הייתה מדריכת גדנ"ע. סיימה לימודים בכלכלה וסוציולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים. ב-1986 קיבלה תואר דוקטור לפילוסופיה יהודית מטעם אוניברסיטת בר-אילן, על עבודה בנושא "זיקתו של פרנץ רוזנצווייג לרבי יהודה הלוי".

עסקה בהוראה במוסדות אקדמיים ובעיתונאות.

פרסמה למעלה מ-60 ספרים לילדים, לנוער ולמבוגרים, כולל ספר שירים. חלק מספריה תורגמו לאנגלית, צרפתית, איטלקית, ספרדית, גרמנית, רוסית, ערבית ויפנית. אחדים מספריה הוסרטו לטלוויזיה, עובדו למחזות תיאטרון ושודרו ברדיו. בשנים האחרונות היא מנחה סדנאות כתיבה לילדים ולמבוגרים.

אורגד נשואה, אם לשלוש בנות.

תקציר הסיפור:

שיר, חוזרת מגן הילדים ומספרת לאימה על ילדה חדשה שהצטרפה לגן-ניקה שתיקה. ניקה היא עולה חדשה שאינה יודעת עברית. השתיקה שלה מתפרשת על ידי הילדים בגן כאילו היא אינה יודעת לדבר כלל. מאז מוצמד לה הכינוי הלוועג "ניקה שתיקה". בזמן שחלק מהילדים לועגים לניקה על כך ש"בלעה את הלשון" אחרים מנסים לעזור לה ללמוד עברית. אך ניסיונות התקשורת אינם מצליחים. היחס לניקה והשינוי שחל בה מתרחש הודות לאפרוח קטן ... וחתול.

16. דבורה עומר – "אני אתגבר".

דבורה עומר

(נולדה ב-9 באוקטובר 1932) היא סופרת ילדים ונוער ישראלית, כלת פרס ישראל לשנת 2006.

דבורה עומר נולדה בקיבוץ מעוז חיים כבת למשפחת מוסינזון. הוריה התגרשו בילדותה. כשהייתה בת 11 נהרגה אמה בתאונת אימוני ירי של ההגנה. כיוון שאסור היה לומר לבריטים את הסיבה האמיתית, הומצא סיפור כיסוי לפיו אמה התאבדה, וכך נאמר גם לה. את סיבת המוות האמיתית של אמה גילתה עומר רק בבגרותה. אביה משה מוסינזון (אחיו של הסופר יגאל מוסינזון) ערך את עיתון הנוער העובד, "במעלה", שם פירסמה את סיפוריה הראשונים. בזמן העדרותו של אביה מהארץ בשליחות הבריגדה^[1] גדלה עומר בקיבוץ לבדה.

שימשה כמורה בקיבוץ מעוז חיים ובאותו זמן החלה לפרסם בעיתון "דבר לילדים" מדור בשם "דפי תמר" (1955), שנכתב כיומן של נערה בת קיבוץ. מדור זה הפך מאוחר יותר לסדרת ספרים, שהראשון בהם, "דפי תמר", יצא לאור בשנת 1959. זו הייתה ההתחלה שבעקבותיה באו עשרות ספרים נוספים ועומר הפכה לאחת הסופרות האהובות על הילדים ובני הנוער בישראל. בין השנים 1960 - 1964 לימדה בבית ספר יהודי בעיר ויניפג שבקנדה, כאחת השליחות הראשונות שם.

חלק ניכר מספריה של עומר הן ביוגרפיות המעובדות לקריאת בני נוער ועוסקות בדמויות מתולדות הציונות והיישוב העברי. היא החלה בכך בשני ספרים שפרסמה בשנת 1967: "הבכור לבית אב"י" על איתמר בן אב"י ו"שרה גיבורת ניל"י". ביוגרפיות אלה מובאות בצורה קלה וידידותית ומקרבות

את הקוראים אל הגיבורים עליהם היא כותבת. ספרים אחרים עסקו בבעיות התבגרות של ילדים ובני נוער.

דבורה עומר זכתה במספר פרסים כהוקרה על פועלה בתחום ספרות הילדים והנוער, ביניהם פרס זאב, פרס למדן, עיטור אנדרסן על ספרה "דמעות של אש"^[2] וב-2006 הוחלט להעניק לה את פרס ישראל על תרומתה לתרבות הישראלית. בנימוקי השופטים נכתב כי "עומר הצליחה להפוך את העבר הישראלי-ציוני למסכת חיה של דמויות מופת ואירועים מסעירים, שיחד בנו את המפעל הציוני האדיר". אחדים מספריה הומחזו והפכו להצגות ילדים מצליחות בתיאטרון לילדים ולנוער.

נשואה לשמואל עומר, לשעבר מנכ"ל תיאטרון הבימה, ומתגוררת בכפר מעש.

17. דוד גרוסמן - "איתמר מטייל על הקירות"

דוד גרוסמן

(נולד בירושלים ב-25 בינואר 1954) הוא סופר ומסאי ישראלי. ספריו תורגמו לשפות רבות, ופורסמו ברחבי העולם.

דוד גרוסמן נולד בירושלים, ליצחק גרוסמן, יליד פולין, ולמיכאלה, ירושלמית. אחיו הצעיר, ניר, הוא עיתונאי ספורט. בבית למד לאהוב ספרות, כולל ספרות יידיש. לפני שהחל לכתוב, עבד כמגיש רדיו. כבר בגיל תשע היה כתב צעיר.

לאחר שירותו הצבאי כקצין ביחידה 8200, המשיך גרוסמן בעבודתו ברדיו ולמד באוניברסיטה העברית בירושלים פילוסופיה ותיאטרון. סיפוריו הראשונים פורסמו בכתב-העת "סימן קריאה". ב-1979, אחרי סיום לימודיו ולפני שפרסם את קובץ סיפוריו הראשון, "רץ", קיבל את פרס ניומן עבור סיפורו "יאני על ההר". "חמורים" קיבל את פרס הארי הירשון ב-1980.

עבד ב"קול ישראל" ככתב וכשחקן תסכיתים, והיה בין מגישי חתול בשק, שם שודר לראשונה כתסכית ספרו "דו-קרב". שם גם שידר עם דני אלדר את הסדרה ההומוריסטית "סטופ".

גרוסמן מיצב את עצמו כסופר במהלך שנות ה-80. הרומן הראשון שלו, "חיוך הגדי", בחן את החיים בגדה המערבית תחת שלטון ישראל. ספר זה הפך לסרט, בבימויו של שמעון דותן. בשנת 1984 זכה דוד גרוסמן בפרס ראש הממשלה ליצירה.

גרוסמן נשוי ואב לשני בנים ובת. בנו אורי, חייל סדיר בחיל השריון, נפל במלחמת לבנון השנייה, יומיים לאחר שגרוסמן, יחד עם עמוס עוז וא. ב. יהושע, ערך מסיבת עיתונאים ודרש ממדינת ישראל להסכים להפסקת אש ולא להרחיב את הלחימה בלבנון כפי שהחליטה לאחר מכן. על פעולתו בזמן המלחמה קיבל בנו אורי צל"ש אלוף.^[2]

חודשיים לאחר מות בנו, נאם את הנאום המרכזי בעצרת לציון 11 השנים לרצח רבין. נאום זה עורר הדים רבים וזכורים ממנו הביטויים "הנהגה חלולה" ו"אין מלך בישראל", בהתייחסו להנהגה המדינית והצבאית בישראל, ו"לתת לפירומן לעסוק בכיבוי אש" שהתייחס למינויו של אביגדור ליברמן לשר לעניינים אסטרטגיים. גרוסמן קרא לצדדים לחזור למשא ומתן והתייחס לשכול מהצד הישראלי ומהצד הפלסטיני.

מאז שנת 2004 מכהן גרוסמן כנשיא עמותת קשב - מרכז להגנת הדמוקרטיה בישראל. בשנת 2010 נמנה עם מייסדי עמותת "אנו פליטים" המעניקה סיוע משפטי למסתננים מאפריקה המגיעים לישראל.

בתחילת 2011 התפרסם שיר של גרוסמן, "קצר פה כל כך האביב", שאותו הקדיש לבנו אורי. את השיר הלחין וביצע יהודה פוליקר.^[3] השיר נכלל באלבום של פוליקר "כל דבר מזכיר לי". באותה שנה התפרסם שיר נוסף שגרוסמן כתב את מילותיו, "אורחת זרים", שהלחין יוני רכטר וביצעו אלי גורנשטיין ונורית גלרון באלבום של גורנשטיין "ונחיה".

18. פאול קור – "כספיון- הדג הקטן"

פאול קור (קורנובסקי)

(1 באוגוסט 1926 - 24 במאי 2001) היה צייר, מעצב גרפי, סופר ילדים ומאייר ישראלי עטור פרסים בישראל ובעולם.

פאול קור נולד בפריז שבצרפת למשפחת קורנובסקי, שהיגרו לשם מפולין. הוא גדל על רקע חילוני. אביו, יצחק, חייט במקצועו, נספה בשואה ופאול הנער הוברח במהלך המלחמה, יחד עם אחיו, לז'נבה שבשווייץ, שם שהה כפליט בבית מחסה לילדים יהודים עד לסיום המלחמה. בזמן זה למד ציור וגרפיקה בבית הספר הגבוה לאמנות בז'נבה ובהמשך בבית הספר לאמנויות-יפות בפריז. עם פרוץ מלחמת העצמאות ב-1948 עלה לישראל, וגויס לצה"ל כמתנדב מח"ל. הוא נשאר בישראל לאחר שנישא לפנינה טובבין, אותה הכיר בצבא. פאול קור שמר על שם משפחתו "קורנובסקי" אך השתמש בשם "קור" כשמו האמנותי.

פאול קור היה אומן רב-גוני שזכה לפרסים רבים על ציוריו. התמונות המאפיינות אותו מביעות תנוחות גוף מסוגננות, הפנים מביעים צער, שמחה, חרדה, עצב, פליאה ושמחת חיים. במלאת 10 שנים למותו הוצגה תערוכה מצויוריו ועבודותיו השונות ב"יד לילד" בקיבוץ לוחמי הגטאות.

תמיד חיפש את הזהות שלו (זאת רואים בסיפרי הילדים). הוא חבר בין שני עולמות: הריאליסטי ועולם החלומות.

בנוסף לפעילותו המתמדת כצייר בשדה האמנות בארץ ובעולם, עסק קור שנים רבות באיור ובעיצוב גרפי. הוא עיצב חלק משטרות הכסף של מדינת ישראל ובוליה, ועסק גם בעיצוב ובהפקת חוברות כרזות בישראל ובצרפת. ב-1968 זכה ספרו המאויר ונטול הטקסט Tete a queue לפרס "הספר היפה" בצרפת, ואף הוצג במוזיאון לאמנות מודרנית בפריז.

בשנת 2001 נפטר פאול קור מסרטן הריאות, בגיל 75. הוא נקבר בבית העלמין קרית שאול בתל אביב. הותיר אחריו את אשתו פנינה ושני בנים. ביוני 2008 נקרא על שמו רחוב בתל אביב, העיר בה יצר ופעל רוב ימי חייו.

לאחר מותו הוציאה משפחתו שני סרטי אנימציה המבוססים על הספרים: "הפיל שרצה להיות הכי" ו"כספיון".

כספיון הדג הקטן- פאול קור

פעם אחת

עמוק עמוק בתוך הים,

חי לו דג קטן.

דג בצבע כסף שקראו לו כספיון.

היו לו המון אחים ואחיות,

ובני דודים ובני דודות.

כלם שחו תמיד ביחד, כמו דג אחד

ורק כספיון אהב לשחות רחוק רחוק

לבד לבד.

הוא אהב לטייל בים

ולפגוש דגים אחרים

רזים ושמנים

אפילו סוסונים.

בקר אחד,

כספיון שחה רחוק מאוד.

הים היה שקט וכחול

ופתאום,

בתוך המים,

הוא ראה גוש שחור וגדול

זה בטח הר חשב כספיון.

ואולי זה לא הר...

והוא התקרב בזהירות...

והתקרב עוד קצת...

באמצע הגוש השחור והגדול היתה עין.

והעין הביטה בו.

ודמעה גדולה ירדה מהעין הגדולה

באמצע הגוש השחור והגדול.

אוי,

חשב כספיון הקטן

זה בכלל לא הר,

הרי להר אין עיניים והר לא בוכה,

אז אמאלה מה זה?

הוא שחה לאט לאט מסביב להר המוזר,

והגיע לחלק אחר,

מתחת לעין הבוכה.

היו שם פסים לבנים,

מבריקים,

ארכים,

ופתאום, מתוך הפסים, כספיון שמע קול גדול

כמו אלף תופים.

והקול אמר:

דג קטן מי אתה?

כספיון התגלגל פעמיים במים.

אני

הוא אמר

אני דג כסף קטן, כספיון

ומי אתה?

והקול ענה אני לויתן

מה באמת?

אמר כספיון.

אף פעם לא ראיתי לויתן

אבל אתה כל כך גדול,

ואני רוצה לראות את כולך

ולא יכול

בטח אמר הלוייתן

אתה עומד קרוב מדי

אם אתה רוצה לראות את כולי,

אתה צריך להתרחק.

כספיון פנה לאחור והתחיל להתרחק.

אבל הלוייתן היה כל כך גדול וכל כך רחב

בלי סוף ובלי זנב.

תתרחק עוד

קרא אליו הלוייתן.

וכספיון הקטן שחה לאחור,

ועוד לאחור וסוף סוף ראה את כל הלוייתן.

יו אתה כל כך ענק

אבל למה אתה בוכה?

אפשר לחשוב שאתה תינוק.

אני באמת קטן, יבב הלוייתן.

אני שחיתי לאבוד,

ועכשיו אני לא יודע

איפה אמא ואבא שלי.

והוא בכה בקול גדול

והמון דמעות התגלגלו מעיניו.

טיפ טף.

אל תבכה קרא כספיון

והתקרב אל הלוייתן

כדי שלא יצטרך לצעוק כל כך.

אני אמצא את אבא ואמא שלך.

טוב?

וכספיון קרא מיד לכל האחים והאחיות שלו,

ובני הדודים ובני הדודות שלו,

וכלם יצאו במהירות,

כמו חצי כסף חדים,

לכלהצדדים.

רק כספיון הקטן

נשאר עם החבר שלו,

הליתן.

אל תדאג, הוא אמר.

תכף ימצאו אותם.

ובאמת, הליתן עוד לא הספיק לנגב את הדמעות,

והנה

כל דגיגי הכסף חזרו,

ואתם

אבא ואמא ליתן.

כל כך גדולים

כל כך ענקים

כל כך שמחים וצוחקים

הם שחו בעיגולים

מסביב לליתן הקטן

ואמרו לכספיון תודה

ושוב תודה

ותודה רבה

עד שהגיע סוף היום וכולם אמרו לילה טוב ושלוש,

וחזרו הביתה

ומאז בכל הימים

כספיון הקטן משחק עם הליות,

והליות משחק עם כספיון הקטן

כספיון לא נבהל,

ולליות לא יורדות דמעות,

ושניהם חברים טובים מאוד.

הפיל שרצה להיות הכי / פאול קור-

אי שם לפני הרבה שנים חי פעם עדר של פילים, חיים מאוד מאושרים של צחוק משחק וגם שירים.
כך היו כל הפילים גם הקטנים וגם הגדולים....

חוץ מפילפון נחמד שלא שיחק עם אף אחד, עמד בצד נשאר בחוץ, ועשה רק פרצוף חמוץ.....

מול הראי כל היום עמד

אותו פילון נחמד

נאנח והתלונן:

אוי רע לי מר אני מסכן!

על עץ אחד שבסביבה ציפור אחת כחולה ישבה, מעט פרועה וקצת שונה אבל פקחית ונבונה.
חשבה הציפור אשאל מדוע מצב רוחו כל כך גרוע.

אל גב הפיל התעופפה פתחה מקור וצפצפה: פילוני, פילי, מה קרה? אתה נראה ממש נורא

פילוני פיל ענה בבכי: העולם הוא צבעוני ומי אפור, עלוב? אני!

הציפור הסתכלה על הפיל ואמרה: כי האפור מן הצבעים לפילים מאד מתאים!

פילוני אז אמר: רוצה להיות רק צבעוני!

ריחמה ציפור על המסכן וחיש עזבה היא את הקן, עפה מיד לשדה פרחים כמה יפים הם, כה יפים!
פרחים, אמרה: תוכלו לתרום מעט ירוק מעט כתום, אולי צהוב, וקצת כחול וגם ורוד וגם סגול, בשביל
פילוני המסכן אשר צבעים בכלל לו אין...

ואת הצבע האדום בקשה ציפור מחיפושית שהזדמנה אל המקום: בשביל הפילוני- אמרה הציפור, הוא
לא רוצה להיות אפור

כך אספה לה הציפור לאחר טיסות אין ספור, כמות גדולה, של צבעים מהחיות והפרחים.

ומכחול מצאה עצה מן הזנב מרטה נוצה, עכשיו תצבע היא במכחול, אדום צהוב ירוק כחול, וגם ורוד וקצת כתום את כל גופו של הפילון.

שלא תזוז, פילוני פיל, מבצע הצביעה עכשיו מתחיל! אצבע ראשית את כל הגב, כך מן החדק עד זנב. אחר כך את האוזניים, בסוף בסוף את הרגליים. עבוד מכחול הגוף גדול.

הנה גמרנו את הכל!!

פילוני פיל כולו נרגש מיד אל הראי ניגש, הוא הסתכל והתפעל ואז הכריז בקול צוהל: תראו כמה יפה אני!

פילוני פיל הצבעוני!!

אך השמחה הייתה קצרה, פילוני הפיל נכנס חיש לצרה, כשפילוני הגנדרן עמד מול הפילים כולם במקום שמע רק צחוק גדול מאוד. עם כל כך הרבה צבעים לקרקס בתור ליצן אתה מתאים!

לא רוצה להיות ליצן!

רוצה לחזור להיות פילפילון אפור!

אז הפילים כולם ביחד עשו מין כזו מקלחת. וכשכל הצבע אז נשטף מחא פילוני כף אל אף פילוני פיל סוף סוף נרגע, וזהו סוף ההרפתקאה!

19. **חיה שנהב** - "מיץ פטל"

חיה שנהב

(נולדה ב-9 בדצמבר 1936) היא סופרת ומשוררת ישראלית. ידועה בעיקר בגין ספר הילדים "מיץ פטל" בהוצאת עם עובד.

שנהב נולדה בכפר יהושע בעמק יזרעאל. אביה עלה לארץ מפולין ואמה עלתה מגרמניה, ושניהם היו מראשוני המתיישבים בכפר. ילדותה עברה עליה בכפר, כשהיא מוקפת בעלי חיים ושדות מוריקים. שם גם רכשה את השכלתה היסודית. למדה בבית הספר התיכון קרית עמל-טבעון (היום קרית טבעון) ולאחר מכן באוניברסיטה העברית בירושלים - תואר משולב בספרות וגאולוגיה.

עסקה כמה שנים במחקר בתחום הגאולוגיה אך לאחר מכן התמקדה בכתיבה. מרבית כתיבתה מופנית לילדים ונוער, הגם שבמהלך השנים פרסמה גם כמה ספרים המיועדים למבוגרים (ראו רשימה להלן). חלק משיריה הולחנו. ידועים בעיקר לחניו של יוני רכטר, בין היתר לשירים "פרת משה רבנו", "תרנגולת כחולה" ו"האצבעות הולכות לישון" המופיעים באלבומם המשותף של רכטר ואריק איינשטיין "האריה, היונה ותרנגולת כחולה", ולשירים "אדון שוקו" ו"גברת עם סלים" המופיעים באלבומם "הייתי פעם ילד".

אחדים מסיפוריה הועלו על במות. בשנת 1994 הופקה קלטת-וידאו ושמה "פיט, פט, טו", שבה נכללו רבים משיריה, והסיפורים "מיץ-פטל" ו"פיט, פט, טו". כמה מספריה נמצאים ברשימת הספרים המומלצים על ידי משרד החינוך. [1] בשנת 2004 זכתה בפרס ביאליק לספרות יפה, ובשנת 2005 נבחר ספרה "מיץ פטל" למקום השני ברשימת ספרי הילדים הישראליים הטובים ביותר.

מתגוררת כיום בשכונת עין כרם בירושלים, נשואה, אם לשלושה ילדים וסבתא לנכדים. בנה המלחין מיכאל שנהב.

20. **מרסר מאיר - פחדרון בארון**

צייר וסופר אמריקני, יהודי. נולד בליטל רוק (מדינת ארקנסו, ארה"ב) בשנת 1943. ילדותו עברה עליו בעיירת-הולדתו ובסביבתה, "שם אהבתי לצוד נחשים ולטאות", כפי שסיפר. בגיל 15 עבר להינוולוו (איי הוואי), שם סיים את האקדמיה לאמנות. בתום לימודיו השתקע בניו-יורק. היה מנהל אמנותי של חברת פרסום, וב-1966 נעשה צייר וסופר עצמאי, מאיר פיתח סוג אמנותי חדש בספרות לבני הגיל הרך - סדרות סיפורי התרחשות מצוירים ללא מלים. סיפורים אלה, המצוירים בקווים ברורים, רכים ואסתטיים, מתארים הרפתקאות יומיום של ילד עם חבריו בעלי-החיים, כשהתרחשויות אבסורדיות משעשעיות משתלבות בתוך עולם המציאות. בכמה מספריו רבי התפוצה, בהם טקסט פשוט ותמציתי מלווה את האיורים, מופיעה מפלצת המשחררת את הילד מפחדיו המודחקים. הוא חיבר למעלה מ-50 ספרים, רובם קטני תבנית: ביניהם: "ילד כלב וצפרדע" (1967). עיטור 'ניו יורק טיימס'), והמשך הסדרה עטורת הפרסים (תר, א. אופק, 1984): "צפרדע מול צפרדע" (1975), "צפרדע הלך למסעדה" (1974), "צפרדע בגן הציבורי" (1975), "ילד, כלב. צפרדע וידיד" (1977, עיטור 'הורן ביק') ועוד: "טרול נוראי" (1968): "להטוט מיוחד" (1970): "המלכה רצתה תמיד לרקוד" (1971); "אני והמכונה המעופפת שלי" (1972): "גברת בגס והקוסם" (1973); "מה תרצה לעשות בקנגרו" (1974): "לך, רובוט, לך" (1975); "יש סיוט בארון שלי" (1976). תר' אסתר סופר בשם "פחדרון בארון", (1978): "מפלצת אחרי מפלצת" (1976): "שיהוק" (1977) - היפופוטמית השטה בסירה עם בן-זוגה נתקפת בשיהוק: "ליזה לו והביצה הצהובה" (1977): "מפלצת קטנה בבית" (1978) ועוד ספרים בסדרת 'מפלצת קטנה'. רעיתו, הציירת-הסופרת מריאן מאיר, שיתפה פעולה עם בעלה בספרים "שלי" (1976). "היפהפיה והחיה" (1978) ועוד.

היה לי פעם פחדרון בארון.
בלילה, לפני שהלכתי לישון, הייתי סוגר תמיד את דלת הארון.
אפילו פחדתי להסתובב ולהביט.
אבל כששכבתי במיטה, הייתי מציץ... לפעמים.
לילה אחד החלטתי שאני מוכרח להפטר מהפחדרון.
רק נעשה חושך, שמעתי אותו מתקרב אלי.
אז הדלקתי את האור ותפסתי אותו יושב על המיטה שלי.
"לך מפה פחדרון, או שאני יורה בך", אמרתי.
יריתי בו.
הפחדרון התחיל לבכות.
התרגזתי... אבל לא יותר מדי.
"פחדרון שתוק! אתה תעיר את אבא ואמא", אמרתי לו.
הוא לא הפסיק לבכות, אז לקחתי אותו ביד.
הכנסתי אותו למיטה שלי וסגרתי את דלת הארון.
אולי יש עוד פחדרון בארון,
אבל במיטה שלי אין מקום לשלושה.

21. ג'וליה דונלדסון - "טרופות"

ג'וליה דונלדסון היא אחת מסופרות הילדים המוערכות והאהובות בבריטניה המוכרת בעיקר בזכות ספרה "טרופות" (The Gruffalo) בספרה זה כמו גם ברבים אחרים מספריה היא שתפה פעולה עם המאייר הנפלא אקסל שפּלר שסגנונו שואב מעולם הסרטים המצוירים. ג'וליה עובדת גם עם מאיירים אחרים כגון לואי ריצ'רדס, וג'ואל סטויארט. בנוסף לכתיבת ספרים ג'וליה דונלדסון גם כותבת מחזות ושירי ילדים ומרבה לבקר בבתי ספר ובספריות שם היא משוחחת עם הילדים, שרה, ומציגה ביחד עם הקהל הצעיר שלה. עד היום ראו או 67 ספרים פרי עטה, הן כמהדורות לציבור הרחב והן כמהדורות מיוחדות למערכת החינוך הבריטית. דונלדסון, אם לשלושה, מתגוררת בגלזגו שבסקוטלנד עם בעלה מלקולם המרבה להופיע איתה.

קישור להקראת הסיפור:

http://www.youtube.com/watch?v=LmQIjeN_LqQ

22. תרצה אתר - "האריה שאהב תות"

תרצה אתר היא בתם של המשורר נתן אלתרמן ושחקנית התיאטרון רחל מרכוס. את שירותה הצבאי עשתה כזמרת בלהקת גייסות השריון ואף ביצעה כסולנית את השיר "אליפלט", אותו כתב אביה, בתוכנית "יותר מדי אבק" בשנת 1959. לאחר שחרורה נסעה ללמוד משחק בניו יורק (עם בעלה באותה תקופה, עודד קוטלר), אך הוחזרה על ידי אביה בטרם סיימה את לימודיה, בעקבות משבר אישי שאליו נקלעה. הופיעה כשחקנית בתיאטרון 'הבימה', 'ב'תיאטרון הקאמרי' וב'תיאטרון זווית'.

אתר הייתה משוררת מחוננת, שפרסמה במהלך חייה שלושה ספרי שירה. לעיקר פרסומה זכתה בזכות שירה המולחנים, שזכו להצלחה רבה, בהם "פתאום עכשיו, פתאום היום" (לחן: יעקב הולנדר, ביצוע: שלמה ארצי), שזכה במקום הראשון בפסטיבל הזמר הישראלי ב-1970, "אני חולם על נעמי" (לחן: דוד קריבושי, ביצוע: חדווה ודוד) שזכה בפרס ראשון בפסטיבל בינלאומי לשירי-עם בטוקיו ב-1970, "אהבה יומיומית", או בשמו הפופולארי "שקרים קטנים" (לחן וביצוע: יהודית רביץ), "מערבה מכאן" (לחן: מתי כספי, ביצוע: ריקי גל) וכן "בלדה לאישה" (לחן: משה וילנסקי), "הלילה הוא שירים" (לחן: חנן יובל) "גשם הקשב לנשים" (לחן: נפתלי אלטר), "בלדה על נערי שגדל" (לחן: סשה ארגוב) ורבים אחרים.

אתר כתבה שישה ספרי ילדים (על ספרה "יעל מטיילת" זכתה בפרס זאב לספרות ילדים ונוער, תשל"ג[1]), שני מחזות וכן תרגמה יותר משלושים מחזות, שהועלו על הבמות בישראל.

ב-28 במרץ 1970 נפטר אביה, שאליו הייתה קשורה מאוד. זמן לא רב אחר כך זכה שירה "פתאום עכשיו פתאום היום" בלחן של יעקב הולנדר ובביצוע שלמה ארצי, אז חייל בלהקת חיל הים, בפסטיבל הזמר והפזמון. ברגשותיה המעורבים כתבה את "שיר לערב חג", המתאר את האבל האישי שלה לעומת השמחה מסביב. את השיר הלחין גם כן יעקב הולנדר, והוא בוצע בפסטיבל הזמר והפזמון תשל"ג (1973) על ידי מירי אלוני. בשירה המשיכה אתר לקיים דיאלוג עם אביה ועם שיריו.

בשנת 1973 הוזמנה אתר על ידי המפיק והזמר בני אמדורסקי לתרגם שמונה שירים עממיים מאנגליה וארצות הברית לאלבום המשותף של הדודאים וסוזן ופרן, "קשת בענן".

אתר נישאה בראשית שנות ה-60 לעודד קוטלר. השניים נסעו לניו יורק אך היא התמוטטה שם וניסתה להתאבד. אלתרמן אביה נסע והחזירה לארץ ואז גם כתב לה את "שיר משמר" (הידוע יותר במילות הפתיחה "שמרי נפשך")

בשל דאגתו לה (השיר הולחן על ידי סשה ארגוב). [2] בתגובה לשיר זה כתבה את "שיר הנשמרת" (הולחן על ידי נפתלי אלטר). נישואים אלה של אתר לא החזיקו מעמד. קוטלר התחתן מאוחר יותר עם בת דודתה של אתר, אורדית, ואתר נישאה לבנימין סלור. מנישואיה השניים נולדו לאתר שני ילדים: יעל (גיבורת הספר "יעל מטיילת") ונתן סלור (גיבור הספר "נוני, נוני, אין כמוני"), יוצר וזמר (אשר חידש את שירה "בלדה על נערי (שגדל)", ללחן מאת סשה ארגוב).

ב-7 בספטמבר 1977, בהיותה בת 36 בלבד, נהרגה תרצה אתר כשנפלה מחלון ביתה שבקומה השישית. המשפחה טענה שהייתה זו תאונה, מאחר שימים ספורים לפני מותה נפגעה על ידי מכונית, וכתוצאה מכך קיבלה טיפול של תרופות מטשטשות אשר עלולות היו לגרום לנפילתה. [3] אמנם, רמזים להתאבדות נמצאו בשירה. בשיר "בלדה (Pam Gems) לאשה", שכתבה להצגה "ארבע נשים", אשר שנעשתה לפי מחזה פרי עטה של פאם ג'מס שתרגמה, מצוי המשפט "אפילו הספרים בחדר/ הסגור והעצוב/ כבר ידעו היא לא בסדר/ היא הולכת לבלי שוב". את מילות השיר מסרה למלחין משה וילנסקי, ובבוקרו של היום שבו העביר וילנסקי את השיר המולחן ל"הבימה" נפלה תרצה אתר מחלון ביתה ומתה.

אתר נקברה בבית העלמין קריית שאול, לצידו של אביה.

ספרי ילדים מאת תרצה אתר:

נמנים, הקיבוץ המאוחד, 1967

יעל מטיילת, הקיבוץ המאוחד, 1971

מכתבי ילדים לאלוהים (מאנגלית: תרצה אתר), ספריית פועלים, 1971

ילד קטן ילד גדול, מסדה, 1973

מלחמה זה דבר בוכה, הקיבוץ המאוחד, 1975

אמא הולכת לכתה א, הקיבוץ המאוחד, 1976

נוני, נוני, אין כמוני, הקיבוץ המאוחד, 1977

2003, הקיבוץ המאוחד, האריה שאהב תות

האריה שאהב תות-

פעם היה אריה שאהב רק תות.

לא בשר ולא גבינה, רק תות פשוט.

לא דיסה ולא קקאו, רק תות הוא רצה,

תות. לא לחם, לא ארז ולא ביצה,

רק תות.

וביער הרחוק ההוא, שבו הוא היה גר,

לא היה תות.

ישב האריה ובכה, ובכה, ואמר:

- אני רוצה תות.

באה אמא שלו, הלביאה, ואמרה לו, תשמע, חמוד,

- אין תות. ביער שלנו אין תות.

יש פטל, שזיפים, סיגליות, מרק,

יש ארז, צ'יפס, קבב וארטיק ומיץ ממתק,

אבל תות אין. אין.

תפסיק לבכות ותפסיק להתאונן.

אבל האריה בכה ורצה רק תות.

ואת עיניו נגב ונגב כל הזמן בסמרטוט.

ורצה רק תות.

כל הזמן בכה וכל הזמן רצה תות ותות.

פעם אחת הלכו ילדים קטנים לטיל ביער ההוא

ולילדים ההם היה תות.

כי במקום שבו הם גרו ושממנו לטיול יצאו

היה תות.

וכשהם יצאו לטיול, אמא שלהם שמה להם בתיק האכל תות

כדי שאם פתאום יהיו רעבים, יוכלו לאכל תות.

הרבה תות.

ראה האריה את הילדים

והריח תות.

התקרב אליהם ואמר:

תנו לי תות.

הילדים נבהלו מאוד.

הם פחדו מחיות

גדולות.

והם גם לא הבינו את שפת האריות.

ולא ידעו שהוא מבקש תות.

הם חשבו שהוא רוצה לטרף אותם אולי –

אז הם ברחו. ברחו מהר מהר ודי.

וכשהם ברחו, נפלו להם תיקי האכל עם התות

והאריה הרים את התיקים והתחיל לאכל את התות.

אכל האריה את התות,

וכל ואכל עוד תות

ועוד ועוד תות,

עד שגמר הכל-

ואמר: פויה,

אני לא אוהב.

אני בכלל לא אוהב.

זאת היתה פשוט

טעות

כל העניין הזה

עם התות.

ומאז הוא אוכל רק מה שאמא שלו מכינה

ולא רוצה דברים שאין. ושרק לילדים אחרים יש.

הוא אוכל ביצה ולחם וגבינה לבנה

והוא כבר לא בוכה ולא מתנהג כמו טיפש.

ומה עם ילדים? (כך אתם בודאי רוצים לשאל)

הילדים חזרו הביתה ובקשו מהר לאכול.

וכל אמא ואמא שאלה את הילד שלה-

מה אתה רוצה לאכול חמוד?

וכל ילד וילד ענה על השאלה

רק במילה אחת- - איזו מילה?...

תות.

23. סילברסטיין – "העץ הנדיב".

שלדון אלן סילברסטיין, הידוע בשם של סילברסטיין

25 בספטמבר 1930- 10 במאי 1999)

משורר, מוזיקאי, זמר וקריקטוריסט יהודי-אמריקאי. נולד בשיקגו ארצות הברית, שירת בצבא ארצות הברית והוצב בשנות ה-50 ביפן וקוריאה, בתקופה זו צייר קריקטורות לעיתון הצבא "כוכבים ופסים". לאחר שהשתחרר ב-1956 מצא עבודה ככתב, צלם וקריקטוריסט בירחון פלייבוי. כתב לג'וני קאש את השיר "נער ושמו סו". הלחין את פס-קול הסרט "נד קלי" בכיכובו של הזמר מיק ג'אגר ואת פס-הקול של "מיהו הארי קלרמן", הוציא אלבומי שירים שאותם כתב, הלחין ושר, וניהל קריירה קצרה בתחום התיאטרון: הוא כתב את המחזה "הגברת עם הנמר". פרסם שלושה אוספים של שירי איגיון: "בקצה מדרכת הרחוב", "אור בעליית הגג" ו"ליפול למעלה". אולם עיקר פרסומו בא לו כמחבר ספרי ילדים. מבין ספריו, המפורסם ביותר הוא "העץ הנדיב". ספרו הראשון, אותו כתב ואייר - "ספר ABZ של הדוד שלבי", יצא בשנת 1961 וזכה להצלחה. ב-1963 פרסם את "לפקדיו: האריה שירה בחזרה" וב-1964 פרסם את ספרו הידוע "העץ הנדיב". ספרים נוספים: ב-1964 "מי רוצה קרנף בזול" ו"ג'ירף וחצי". ב-1976 "החתיכה החסרה" וב-1981 את ספר ההמשך "החתיכה החסרה פוגשת את O הגדול". בשנת 1975 קיים את הראיון הציבורי האחרון שלו. הוא נפטר בשנת 1999 לאחר שלקה בהתקף לב, בן 69 במוותו

העץ הנדיב / ש. סילברסטיין -תרגום יהודה מלצר

פעם אחת היה עץ... והוא אהב ילד קטן אחד. וכל יום הילד היה בא ואוסף את העלים של העץ ועושה מהם כתרים ומשחק במלך היער. הוא היה מטפס על הגזע ומתנדנד לו על הענפים ואוכל תפוחי-עץ. והם היו משחקים במחבואים. וכשהילד היה מתעייף, הוא היה נרדם בצלו של העץ. והילד אהב את העץ מאד מאד. והעץ היה מאשר. אך הזמן חלף לו, והילד הלך וגדל. ולעתים קרובות העץ נשאר לבדו.

ואז הילד בא יום אחד אל העץ, והעץ אמר: "בוא ילד, בוא תטפס על הגזע שלי, תתנדנד על הענפים ותאכל תפוחים ותשחק בצלי ותהיה מאשר"

"אני יותר מדי גדול בשביל לטפס ולשחק", אמר הילד. "אני רוצה לקנות דברים ולעשות חיים. אני רוצה קצת כסף. אתה יכול לתת לי קצת כסף?"

"אני מצטער", אמר העץ, "אבל אין לי כסף יש לי רק עלים ותפוחים. קח את התפוחים שלי, ילד, תמכור אותם בעיר. כך יהיה לך כסף ותהיה מאשר".

ואז הילד טפס על העץ וקטף ממנו את התפוחים ולקח אותם איתו. והעץ היה מאשר. אבל הילד הלך ולא חזר הרבה זמן... והעץ היה עצוב...

ואז יום אחד הילד חזר והעץ רעד מרב שמחה ואמר: "בוא ילד, תטפס על הגזע שלי, ותתנדנד על הענפים ותהיה מאשר".

"אני יותר מדי עסוק בשביל לטפס על עצים", אמר הילד. "אני רוצה בית, שיהיה לי חם", הוא אמר. "אני רוצה אשה ואני רוצה ילדים, ובשביל זה אני צריך בית. אתה יכול לתת לי בית?"

"אין לי בית", אמר העץ, "היער הוא ביתי. אבל אתה יכול לקצץ את הענפים שלי ולבנות בית. אז תהיה מאשר".

הילד קצץ לעץ את ענפיו ולקח אותם איתו לבנות את ביתו. והעץ היה מאשר. אבל הילד הלך ולא חזר הרבה זמן...

וכשהוא חזר העץ היה כל-כך מאשר שבקשי הצליח לדבר. "בוא ילד", הוא לחש, בוא תשחק".

"אני יותר מדי זקן ועצוב בשביל לשחק", אמר הילד. "אני רוצה סיכה שתקח אותי הרחק הרחק מכאן. אתה יכול לתת לי סיכה?"

"כרות את הגזע שלי ותעשה לך סיכה", אמר העץ. "כך תוכל להפליג למרחקים ותהיה מאשר"

הילד כרת לעץ את הגזע ובנה לו סיכה והפליג למרחקים. והעץ היה מאשר.. אבל לא מאשר ממש

ואחרי הרבה זמן הילד חזר שוב.

"אני מצטער, ילד", אמר העץ, "אבל לא נשאר לי שום דבר לתת לך, התפוחים שלי כבר אינם". "השיניים שלי יותר מדי חלשות בשביל תפוחים", אמר הילד. "הענפים שלי כבר אינם", אמר העץ. "יותר לא תוכל להתנדנד עליהם-" "אני יותר מדי זקן בשביל להתנדנד על ענפים", אמר הילד. "הגזע שלי כבר איננו", אמר העץ, "לא תוכל לטפס - " "אני יותר מדי עייף בשביל לטפס", אמר הילד. "אני מצטער", אמר העץ, "הלוואי שיכלתי לתת לך משהו, אבל לא נשאר לי כלום. אני סתם גזע פרות זקן. אני מצטער..."

"אני לא צריך הרבה עכשיו" אמר הילד, "רק מקום שקט לשבת ולנוח. אני עייף מאד".

"אם כך", אמר העץ וזקף את עצמו כמה שרק הצליח, "אם כך, גזע פרות זקן הוא בן טוב בשביל לשבת ולנוח. בוא, ילד, שב לך ותנוח" והילד ישב. והעץ היה מאשר.

24. **אוסקר ויילד** – מבחר סיפורים: "הנסיך המאושר"; "הענק וגנו";

אוסקר ויילד – 1854 - 1900

1854-1900 היה סופר, משורר, עיתונאי, מבקר אופנה ומחזאי אירי. ויילד נולד בדבלין בירת אירלנד, לאביו ויליאם מנתח במקצועו ולאמו ליידי ג'יין משוררת ומתרגמת. אוסקר למד באוניברסיטת אוקספורד וסיים את לימודיו עטור פרסים הוא הושפע ממרציו בענייני אומנות. הוא החל להרצות בלונדון ואח"כ באמריקה בנושאי "עקרונות האסתטיקה" עליהם ספג ביקורות רבים. הוא ערך כתבי עת ופרסם קבצי שירים וסיפורים, רומנים וקומדיות שהביאו לו אושר ותהילה. בגיל 40 הסתבך במשפט ונידון לשנתיים מאסר עם עבודות פרך ולאחר שחרורו נותר חסר כל הוא נודה ע"י החברה וחיי בצרפת תחת שם בדוי. באגדותיו יש יופי ופיוט, דמיון עשיר ורעיונות פילוסופים המסתתרים מאחורי תוכן "תמים", יצירותיו חכמות ושנונות מתובלים בציניות מפוכחת. במהלך חיו נישא ונולדו לו שני בנים אך גם נטייתו למערכות יחסים עם גברים הייתה ידועה למדי בחייו.

הנסיך המאושר - אוסקר ויילד

מאחורי הספר- הנסיך המאושר היא אחת משתי האגדות המוכרות של הסופר, המשורר והמחזאי האנגלי הגדול, אוסקר וילד, 1854-1900, ושנייה לה היא הענק וגנו, והיא אולי המצוטטת ביותר מכל התשע, בעיקר בספרות ובשירה האנגלית. זהו סיפור פשוט במבנהו שחלקו ריאליסטי עד כאב וחלקו מיתי ומיסטי ועצמתו הרגשית נדירה. כשאר אגדותיו של וילד, הנסיך המאושר מיועד לכל גיל ולכל אדם. כמה מאגדותיו של וילד ראו אור במסגרות שונות בעברית בעשרות השנים האחרונות, וכל התשע יחדיו הופיעו בכרך אחד בתרגום יעקב אורלנד לפני כמה עשרות שנים. נטית מתרגמי וילד, ובכלל זה מתרגמי הנסיך המאושר, הייתה לעבד את הסיפור, לקצרו ולדלל את הכאב שבו ואת עצמתו, כאילו אין קוראינו מסוגלים או זכאים לעכל את האגדה כמות שהיא. אנו על פי מסורת הוצאת תמוז, בחרנו להביא לקוראינו מכל הגילים את האגדה במלואה בתרגום חדש ומעודכן, בשפת ימינו. הוצאת תמוז- 1988, תרגום אהרון בר.

הנסיך המאושר - אוסקר ויילד – תקציר 1

זהו סיפורו של נסיך, שחי חיי אושר ומותרות בארמון גדול וספון. לאחר מותו הפך הנסיך לפסל והוצב על גבעה רמה, הצופה על פני כל העיר. ממרומי מקומו החדש הוא מתוודע לראשונה לסבלות בני עירו, לעוניים המחפיר, לצרותיהם ולצערם. סנונית המזדמנת לנוח לצדו בדרכה אל ארצות החום, הופכת להיות השליחה שלו בהגשת עזרה לתושבים מוכי הגורל: על פי מצוותו היא מעבירה אליהם את אבן האודם המקשטת את ניצב חרבו, את אבני הספיר המשובצות בארובות עיניו ואת עלי הזהב המשמשים לציפוי גופו. דחיית יציאתה של הסנונית למחוז חפצה עולה לה בחייה; היא מתה מקור, וגופתה הקטנה מושלכת לגל אשפה. בהיותו עירום ועיוור פסל הנסיך מאבד מהודו ומהדרו, ופרנסי העיר מחליטים להתיכו. אך אז מתברר כי לב העופרת השבור שלו אינו ניתך, והוא מושלך כלאחר יד אל אותו גל האשפה שהציפור המתה הושלכה אליה. רגע מרגש בסיפור: רגע עצוב כואב שבו הסנונית הקטנה נפרדת מהנסיך המאושר, נושקת לשפתיו, צונחת ומתה.

הנסיך המאושר - אוסקר ויילד – תקציר 2

מעל העיר על כן גבוה ניצב הנסיך המאושר, כל תושבי העיר רחשו לו חיבה והערצה. הוא היה מזהב טהור, היו לו עיניים משני ספירים בהירים ואבן אודם על חרבו. אחד מחברי מועצת העיר אמר שהוא יפה כמו שושנת הרוחות אבל הוא לא שימושי. אימא שבנה בכה, שאלה אותו למה הוא לא יכול להיות מאושר כמו הנסיך המאושר. ילדי הצדקה דימו אותו למלאך, המורה ששאל אותם איך הם יודעים כי הם מעולם לא ראו מלאך, הילדים ענו שהם ראו בחלומותיהם. המורה לא אהב את זה שהילדים חולמים.

סנונית אחת שלא עפה עם אחיותיה למצרים בגלל שהתעכבה כי השתתתה בצפון בעקבות אגמון שבו התאהבה. האגמון לא כל כך שיתף פעולה באהבה. כשהגיע הסתיו והסנוניות התעופפו, הסנונית הייתה מאוד בודדה והיא התעייפה מלאהוב את האגמון והוא לא הסכים לצאת איתה למסע ולכן החליטה לעוף משם ולהיפרד. הסנונית עפה יום שלם ובלילה הגיעה לעיר. היא חיפשה מקום ללון ואז ראתה את הנסיך המאושר, היא החליטה ללון שם, כי הוא ניצב במקום מצוין עם שפע של אויר צח. היא התמקמה בין כפות רגליו של הנסיך המאושר ושמחה שיש לה חדר שינה מזהב. כאשר תחבה את ראשה תחת כנפה צנחה עליה טיפה. היא לא הבינה מהיכן זה בא כי השמיים היו בהירים. ואז נפלה עוד טיפה. היא חשבה שהפסל אינה יעיל אם אין הוא מונע מהגשם לרדת עליה והיא התכוונה לחפש מקום אחר. ואז ירדה הטיפה השלישית. היא הרימה את עיניה וראתה את הנסיך המאושר בוכה. היא התמללה חמלה ושאלה אותו מי הוא והוא אמר שהוא הנסיך המאושר. היא שאלה למה הוא בוכה והוא אמר שכאשר הוא היה אדם וליבו היה חי הוא היה בארמון 'אין הדאגה' שבו אסור להיות עצובים, הוא היה רק בארמון ולא ידע מהו סבל. אך לאחר שמת הציבו אותו פה, מעל העיר, הוא רואה את כל הסבל שיש בעיר ולמרות שליבו מעופרת הוא בוכה. הסנונית חשבה האם ליבו לא עשוי זהב, אך היא לא שאלה בקול רם. הנסיך סיפר לסנונית על בית שהוא רואה שבו ילד קודח מחום ואימו התופרת, רוקמת פרחי אהבה בשמלת משי אשר נועדה לשובינה. הילד מבקש תפוח ולאס אין לתת לו כלום חוץ ממי נהר. הוא ביקש מהסנונית שתיתן להם את אבן האודם שבקצה חרבו כי הוא לא יכול לזוז. הסנונית אמרה שמחכים לה במצרים והיא חייבת לעוף כי אחיותיה כרגע על פני הנילוס מפטפטות עם פרחי הלוטוס הגדולים ועוד מעט הן ילכו לישון בבית קברו של המלך הגדול. הנסיך ביקש שתישאר עוד לילה אחד כי הילד צמא והאם עצובה, הסנונית אמרה שהיא לא חושבת שהיא אוהבת ילדים כי בקיץ כשגרה ליד הנהר היו ילדים שידו בה אבנים, הם לא פגעו בה אבל התנהגותם מעידה על חוסר כבוד. הנסיך השיך להיראות מאוד עצוב והסנונית ריחמה עליו ואמרה שתישאר לילה אחד. היא לקחה את אבן האודם מחרבו, ועפה לבית של האם והבן בדרך היא ראתה בדרך עלמה יפת תואר שיצאה עם אהוב ליבה והיא שמעה אותה אומרת שהיא מקווה שהשמלה תהיה מוכנה בזמן כי התופרת עצלה. הסנונית עפה גם מעל הגטו וראתה את היהודים מתמקחים ושוקלים כסף והיא הגיעה לבית. הילד והאם כבר נרדמו, הסנונית נכנסה והניחה את האבן ליד אצבעונה של האם ואז ריחפה מעל הילד ציננה את מצחו, הילד הרגיש שנעים לו ואמר שהוא בטח מחלים ושקע בשינה מתוקה.

הסנונית חזרה אל הנסיך המאושר ואמרה שזה מעניין שכה קר עכשיו אבל חם לה. הנסיך אמר שזה בגלל שהיא עשתה מעשה טוב. הסנונית החלה לחשוב על כך ונרדמה. בבוקר הסנונית עפה לנהר לטבלה בו טבילת בוקר. הפרופסור למדעי העופות אמר שזו תופעה לא שגרתית שיש סנונית בחורף והוא אף כתב לעיתון. הסנונית אמרה לנסיך שהלילה היא יוצאת למצרים. היא ביקרה בכל המקומות הציבוריים היפים והיא נחשבה אורחת מכובדת בעיני הדרורים וזה הזמן לצאת, היא שאלה את הנסיך אם יש לו שליחות למצריים כי היא עפה. הנסיך ביקש שתישאר עוד לילה. היא אמרה שמחכים לה ואחיותיה מחר תסענה למפל השני שם יש סוס יאור בין קני האגמון ולעת צהריים יבואו האריות הצהובים לשפת הנהר. הנסיך התחנן וסיפר לה על עלם צעיר שכותב מחזה ועליו לסיים אותו עבוד בימאי התיאטרון אך קר לו וקשה לו להמשיך. הסנונית השתכנעה ושאלה אם להביא לו אבן אודם, הנסיך אמר שאין לו עוד אבל שתיקח אליו אחת מעיניו- אבן ספיר נדירה מהודו. הסנונית אמרה שאין היא יכולה לקחת את עינו והיא בכתה הנסיך אמר לה שתעשה מה שביקש והיא לאחר בכי עשתה זאת. היא עפה את העלם ונכנסה בקושי אל חדרו, הוא לא שמע אותה וכאשר הרים את ראשו ראה את האבן, הוא אמר לעצמו שמתחילים להעריך את יצירותיו הוא נראה מאושר.

למחרת בבוקר עפה הסנונית למעגן, היא התיישבה על תורן של ספינה גדולה והיא קראה שהיא עפה למצרים אבל אף אחד לא שמע אותה. כשעלה הירח הלכה להיפרד מהנסיך. הנסיך ביקש שתישאר עוד לילה אחד. היא אמרה שהחורף מגיעה ועוד מעט ירד שלג ובמצרים השמש חמה ואחיותיה בונות להן קינים במקדש בעל- בק. היא הבטיחה שלא תשכח אותו ובאביב תביא לו שתי אבני חן יפות. ואבן אודם מהוורד וספיר כמו הים.

הנסיך סיפר לה על ילדה שמכרה גפרורים בכיכר וכל גפרוריה נפלו לביוב הם רטובים ולא יבערו. אביה יכה אותה אם תבוא הביתה בידיים ריקות והיא בוכה ואין לה נעליים וגרביים וראשה חשוף. הוא ביקש מהסנונית שתביא לה את אבן הספיק ואביה לא יכה אותה. הסנונית הסכימה להישאר עוד לילה אבל אמרה שהיא לא יכולה להוציא לו את העין כי אז לא יראה, הנסיך אמר לה שתעשה כמו שציווה אותה. היא עשתה זאת והחליקה את אבן הספיק לידה של הילדה. הילדה ראתה בזה זכוכית ורצה לביתה להראות לאביה. הסנונית חזרה לנסיך ואמרה לו שבגלל שהוא עיוור היא תישאר איתו לתמיד. הנסיך אמר שתיסע כי הוא לא רוצה שתיפגע. הסנונית ישנה למרגלותיו של הנסיך ובמהלך היום ישבה על כתפו וסיפרה לו מה ראתה בארצות אחרות. הנסיך אמר שהוא שמח לשמוע את כל הסיפורים על העולם אבל הוא רוצה לדעת מה קורה מעל עירו וביקש שתעוף ותספר לו. הסנונית ראתה עשירים ועניים. היא ראתה שני ילדים שיושבים בשער העיר ומבקשים להתחמם ואומרים כמה שהם רעבים, אך השומר צעק עליהם ואמר שאסור להם לשבת שם והם הלכו משם להתהלך בגשם. כשסיפרה לנסיך הוא אמר לה שתקלף ממנו עלי זהב ותיתן לעניי העיר. כך היא קילפה ממנו עוד ועוד עד שנשאר אפור לחלוטין. הילדים נעשו מאושרים, עם בגדים ואוכל. לסנונית נעשה קר יותר ויותר אך היא אהבה את הנסיך ולא רצתה לעזוב אותו. היא ניסתה לשרוד ולהתחמם, היא הייתה אוכלת משאריות המאפה וכאשר האופה לא היה מוציא פירורים היא הייתה מתחממת בעזרת מעוף כנפיה. כאשר הרגישה שהיא עומדת לעוף, היא נפרדה מהנסיך והוא אמר שהוא שמח שהיא עפה למצרים וביקש שתנשק אותו בשפתיו, היא אמרה שהיא לא עפה כי היא עומדת למות והיא נישקה לשפתיו ומתה למרגלותיו. באותו רגע נשמע קול של שבר, וליבו של הנסיך נשבר לשניים. בבוקר התהלך ראש העיר בכיכר שמתחת לנסיך ועימו חברי מועצת העיר, הם החליטו שהנסיך נראה ישן ועלוב והוא כבר בלי אבנים וזהב ואפילו יש למרגלותיו ציפור מתה. והחליטו להוריד את הנסיך המאושר משם- כי אין הוא יפה ואין הוא מועיל. הפזל הועבר להיתוך וחברי המועצה החלו להתווכח איזה פסל לשים במקומו, כל אחד רצה שזה יהיה פסל שלו. בכור ההיתוך לא הצליחו להתין את חלקי הלב וזה הושלך לפח. אלוהים אמר לאחד המלאכים שלו שיביא אליו את שני הדברים היקרים שבכל העיר הזאת, המלאך הביא אליו את הלב הקטן והציפור המתה. אלוהים אמר שהוא היטיב לבחור, והוא אמר שבגן העדן תשיר הציפור הזו לנצח את שיריה ובעירו יהללו את הנסיך המאושר.

הענק וגנו- אוסקר ויילד תקציר הסיפור:

לענק עוג בן עוג הייתה גינה מאוד יפה. הענק הולך לבקר את בן דודו במשך 5 שנים וזמן הזה הילדים מגלים את גינתו ומשחקים בו. כאשר הוא חוזר ורואה את הילדים המשחקים הוא מגרש אותם ובונה סביב גינתו חומה. כאשר מגיע האביב הוא פוסח על גנו של הענק בגלל שלא היו בו ילדים. הילדים מוצאים פרצה ונכנסים אל הגן ומביאים אתם את האביב, הענק יוצא אל הגן ורואה את הילדים, כל הילדים נבהלים ובורחים חוץ מילד אחר שבכה, הענק עוזר לו, והילדים מגלים שהענק איננו מפחיד ורע כמו שהוא נראה, הם חוזרים להשתעשע בגן יחד עם הענק.

הענק וגנו

כל יום היו הולכים הילדים אל הגן של הענק. זה היה גן גדול, פורח, עם הרבה ציפורים. יום אחד חזר הענק לביתו וסילק את כל הילדים בקול צורמני וזועף, הוא אמר שזה הגן שלו ותלה שלט שיאן כניסה והעבריינים ייתבעו לדין. זה היה ענק אנוכי מאוד. הילדים נשארו לשחק ברחוב, כי לא היה להם גן לשחק בו. הם נהגו להסתובב מסביב לחומה ולדבר על הגן היפה שהיה שם ועל כמה שהיו מאושרים להיות בו. בגן של הענק היה חורף מאוד סוער. וגם שחלף החורף, שם המשיך להיות חורף עם ברד ורוחות וגשמים ושלג. כשפרח יצא החוצה, הוא ראה את מה שקורה וחזר. הענק לא הבין למה לא מגיע האביב והקיץ. יום אחד שמע ציוץ ציפור, דבר שלא שמע זה זמן רב. הוא הביט בחלון וראה שהילדים נכנסו דרך פרצה בחומה והם משחקים והאביב בה על גנו. הוא ראה אותם

צוחקים, מאושרים ונהנים. בפינת הגן היה ילד שלא הצליח לטפס על העץ כי הוא היה נמוך והוא היה עצוב. ורק באזור הזה היה עוד חורף בגן. הענק הבין שהוא היה אנוכי והוא החליט לשבור את החומה ולתת לילדים לשחק מתי שהם רוצים בגן. הוא ירד למטה, וכל הילדים ברחו, אבל הילד הזה לא כי הוא לא ראה את הענק מרוב דמעות. הענק הרים אותו על העץ והעץ החל לפרוח. הילד נתן לו נשיקה וכל הילדים ראו שהילד בסדר ולכן חזרו לגן. מאז שיחק הענק עם הילדים בגן כל יום. כאשר הוא הזדקן הוא היה יושב על כורסא ומביט בהם משחקים. הוא תמיד היה שואל איפה הילד ההוא שנישק אותו. הוא אהב את כולם אבל הייתה לו חיבה מיוחדת לילד ההוא, כי הוא נישק אותו. בוקר אחד בחורף הענק הביט דרך החלון וראה את הילד ההוא מתחת לעץ שלמרות שהיה חורף היה מכוסה בפרחים לבנים. הוא ירד מהר למטה וראה את הילד עם ידיים ורגליים פצועות. הוא שאל מי פגע בו ואמר שהוא ילחם נגדו. הילד אמר שאלה פצעי אהבה, הענק שאלה מיהו והילד ענה שהוא הסכים לו לשחק בגנו לפני הרבה שנים ועכשיו הוא מזמין אותו לגן שלו, גן העדן. כשהילדים נכנסו אחרי הצהריים לגן, הם מצאו את הענק שוכב מת מתחת לעץ מכוסה בפרחים לבנים.

♦ **סוף מאה 19 תחילת מאה 20:**

1. מונטגורי – קנדה.
2. חיים נחמן ביאליק – אורקאינה.
3. קדיה מולדובסקי – פולין.
4. אריק קסטנר – גרמניה.
5. מרק טווין – (תום סויר) מיזורי.
6. א.א. מילן – בריטניה.

♦ **מאה ה-19:**

1. ה.כ. אנדרסן – דנמרק.
2. לואיס קרול – אנגליה.
3. קרלו קולדי – איטליה.
4. אוסקר ויילד – דבלין.

♦ **מאה 17 ו-18:**

1. דניאל דפו – לונדון.
2. יונתן סוויט – דבלין.

♦ **מאה ה-20:**

1. לאה גולדברג – ליטא.
2. נתן אלתרמן – וורשה.
3. מרים ילן שטקליס – רוסיה.
4. עומר הלל – ישראל.
5. דן פגיס – רומניה.
6. סילברסטיין – ארה"ב.
7. יהונתן גפן – ישראל.
8. נורית זרחי – ישראל.
9. מאיר שלו – ישראל.
10. מירה מאיר – פולין.
11. דורית אורגד-גרמניה.
12. ט. כרמי (י. כוש) – ניו יורק.
13. מרסר מאיר.
14. תרצה אתר-ישראל.
15. גיוליה דונלדסון.